

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i gieldowego dr. Marjan Chelmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 548 Wydanie P

Poznań, środa dnia 25 listopada 1936

Rok 31

Poznań, 24 listopada.

Nastroje i organizacja

Nie ulega już dziś wątpliwości, że współczesne życie polityczne w Europie, a nawet na całym świecie, opiera się na wielkich, masowych ruchach politycznych. Na masowych ruchach opierają swą siłę zarówno rosyjscy bolszewicy, jak też zachodnio-europejskie ruchy narodowe.

Tam, gdzie rządów nie popierają wielkie masy, zorganizowane w stronnictwo polityczne, rządy, opierające się nawet na innych zorganizowanych siłach, przechodzą wielki kryzys. Kryzysu takiego nie jest w stanie zahamować, poza masową organizacją, opartą na wielkiej idei, która dała rządowi istotną siłę w działaniu.

Kryzys taki obserwujemy także w Polsce, i to nie od dzisiaj. Obóz „sancyjny” zaufania społeczeństwa polskiego nie posiada zgola. Masy ludowe podzieliły się u nas na dwa wielkie walczące ze sobą obozy, to jest obóz narodowy, zorganizowany w Stronnictwo Narodowe, oraz obóz „frontu ludowego”. Pierwszy obóz jest wybozem najlepszych polskich żywiołów, drugi to międzynarodowa mieszanina, pozostająca pod jawnym kierownictwem Żydów i masonerii.

Oba te obozy walczą o duszę narodu polskiego. Nastroje narodowe ogarniają nawet wielu z tych, co dotąd stali zdala od idei narodowej. Narodowców jest dziś więcej, aniżeli kiedykolwiek ich obserwowaliśmy.

Nastroje mogą dosyć dużo zdziałać w politycznym życiu narodu. Ale urzeczywistnić istotnie ideę narodową będą mogli tylko prawdziwi, a nie koniunkturalni narodowcy. W naszych zaś warunkach twórczym, celowo działającym narodowcem jest tylko czynny członek Stronnictwa Narodowego.

I tutaj dochodzimy do sprawy organizacji. Dopiero wtedy, gdy do nastrojów dodamy organizację, sprawa unarodowienia Polski zostanie rozstrzygnięta.

Nie ulega — jak już zaznaczyliśmy — żadnej wątpliwości, że nastroje w Polsce są dziś nastrojami wybitnie narodowymi. Żeby się o tem przekonać, wystarczy wziąć udział choćby w zgromadzeniach przedwyborczych Stronnictwa Narodowego w Poznaniu. Nasze trzy wielkie zebrania przedwyborcze w sali „Olimpia”, gromadzące po kilka tysięcy ludzi, są dowodem i obrazem tych narodowych nastrojów.

Śmiało można zaryzykować twierdzenie, że gdyby władza w państwie zależała tylko od nastrojów, to obecnie rządziłiby Polską narodowcy. Tak jednakże nie jest. Nietylko bowiem do zdobycia władzy, ale nawet do utrzymania narodowych nastrojów potrzeba licznej i dobrze działającej organizacji.

Stronnictwo Narodowe, wychodząc z powyższych założeń, stara się w obecnym okresie wyborczym także po-

Warszawa za przykładem Wilna

Młodzież uniwersytetu warszawskiego domaga się oddzielenia Żydów — Zawieszono wykłady na wyższych uczelniach — W Wilnie spokój — Zajścia w Krakowie

Warszawa. (Tel. wł.) O godz. 19 odbyło się wczoraj nadzwyczajne walne zebranie Bratniej Pomocy uniwersytetu warszawskiego przy udziale około 1.000 studentów.

W toku dyskusji zgłoszono wnio-

Odezwa do kupiectwa m. Poznania

Stoimy w przededniu wyborów do rady miejskiej. W sprawach decydujących o losie naszego miasta nie może zabraknąć głosu kupiectwa, stanowiącego rdzeń mieszczaństwa polskiego, ponoszącego znaczną część świadczeń na rzecz samorządu miejskiego.

Rdzennie polsko-chrześcijański charakter m. Poznania, oraz sprawna i oszczędna gospodarka groszem publicznym zależeć będzie od tego, w jaki sposób ustosunkuje się kupiectwo do czynników, przystępujących do walki o mandaty radzieckie, o kierowanie samorządem.

Uczciwy Polak nie ma dziś wiele dróg do wyboru, gdyż stanąć może tylko po stronie czerwonego sztandaru i gwiazdy pięcioramiennej, albo pod znakiem Krzyża i Orła Białego.

Niżej podpisany Kupiecki Komitet Wyborczy na m. Poznań głęboko przekonany, iż kupiectwo powzięło już w sumieniach swych decyzję, postanowił czynnie poprzeć w nadchodzących wyborach listę Stronnictwa Narodowego, jako jedyną dającą pełną gwarancję, że potrafi stanąć w obronie słusznych postulatów polskiego życia gospodarczego oraz zdecydowanie przeciwstawić się wszelkim zakusom uszczuplenia polskiego stanu posiadania.

Kupiectwo naszego grodu nie może pozostać obojętnym na najistotniejsze dotyczące go sprawy i dlatego ławą głosować będzie na listę Stronnictwa Narodowego, gdzie interesy kupieckie znajdują jedynie odpowiednią reprezentację.

Kupiecki Komitet Wyborczy na m. Poznań

Józef Andrzejewski, Jan Borys, Zdzisław Bytnerowicz, Wiktor Czysz, Ksawery Gadebusch, Leon Jagielski, Władysław Kaiser, Stefan Kalamajski, Bolesław Karge, Jan Karolewski, Bronisław Klausius, Konwiński, Henryk Kruk, Walenty Lisiewicz, Władysław Majewicz, Michał Malczewski, Kazimierz Markowski, Kazimierz Michałak, Leonard Nałaskowski, Kazimierz Otmanowski, Antoni Pertek, Józef Pluciński, Mieczysław Pogorzelski, Władysław Pokora, Władysław Reichelt, Michał Rotnicki, Stanisław Schulz, Jan Sobierajski, Ludwik Szlapeczyński, Stefan Witkowski, Franciszek Woźniak.

Filary Trzeciej Rzeszy

Berlin. (PAT). Podczas obrad przywódców narodowo-socjalistycznych w Vogelsang wygłosili referaty poszczególni ministrowie Rzeszy. M. in. min. Frick przemawiał na temat „przebudowy Rzeszy”.

Uzasadniając w dłuższych wywodach konieczność władzy totalnej w Trzeciej Rzeszy, wynikającej zresztą ze struktury ideowej partii, min. Frick wskazał na trzy filary, stanowiące

fundamenty Trzeciej Rzeszy. Są to partja, administracja państwowa i siła zbrojna. Symbolem tych trzech sił, na których opiera się Rzesza, jest wspólna flaga: swastyka.

Wspominając o organizacji samorządowej, min. Frick zaznaczył, iż została ona utrzymana nadal z odpowiedzialniem jednak przystosowaniem do zasad ideologii partyjnej.

mnożyć swoje szeregi. O sile bowiem i sprawności organizacji politycznej dzisiejszego, nowoczesnego typu decyduje ilość i jakość jej członków. Tylko członkowie Stronnictwa, i to członkowie czynni, tworzą podstawę siły ruchu politycznego. Oni tylko przecie dają pracę i środki moralne i materialne, potrzebne do skutecznej działalności politycznej. Im więcej członków liczy stronnictwo polityczne, tem więcej skupia się około niego sympatyków i zwolenników, luźniej ze Stron-

nictwem związanych, tem głębsze i tem trwalsze są nastroje polityczne ogarniające naród.

Kto tedy jest wyznawcą narodowej ideologii, niech nie pozostaje na ubożu, niech przestanie być tylko sympatykiem Stronnictwa, ale niech wstąpi w jego szeregi. Niech wszyscy czujący i myślący narodowo pamiętają, że od ich czynnej współpracy ze Stronnictwem zależy dziś przyszłość Polski.

Dr. KAROL STOJANOWSKI

sek, solidaryzujący się ze stanowiskiem młodzieży w Wilnie co do wyznaczenia osobnych miejsc dla studentów Żydów i drugi wniosek o podjęcie blokady w związku z tą sprawą, oraz z powodu wysokości czesnego. Wnioski po dyskusji uchwalono, wobec czego kurator prof. Tatar-kiewicz opuścił zebranie, rozwiązawszy je.

O godz. 23 prezes Bratniej Pomocy Poczyński ogłosił blokadę. Przed uniwersytetem zaciągnięto posterunki policyjne. W gmachu pozostało około 300 kobiet, które zajęły pierwsze piętro, i 600 studentów, których delegacja miała złożyć rektorowi w ciągu dnia dzisiejszego szereg postulatów co do obniżki czesnego i wydania zarządzenia o rozdzieleniu miejsc.

O godz. pierwszej w nocy wskutek tarć opuściło uniwersytet około 300 studentów, zwolenników b. O. N. R. (w)

Warszawa. (Tel. wł.) Wskutek zaduchu panującego w audytorjum maksimum trzech studentów zemdlalo przed gmachem uniwersyteckim spacerują grupki studentów zarówno z uniwersytetu jak i z innych uczelni, ale policja nie pozwala zatrzymywać się. O godz. 9 rano rozpoczęły się narady w audytorjach, które narazie nie dały żadnego wyniku.

Wczesnym rankiem na politechnice ukazało się następujące ogłoszenie, podpisane przez rektora: „Zawieszam wykłady i ćwiczenia aż do odwołania”. Gmach politechniki jest otoczony policją, a wejścia do gmachu zamknięte. Studenci przybywający rano na wykłady do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i do Szkoły Głównej Handlowej nie zostali wpuszczeni. Na drzwiach uczelni ukazały się obwieszczenia rektorów, zawiadamiające, że z polecenia ministra wykłady zawieszono do odwołania.

Centralny komitet „Bundu” wystosował do premiera Składkowskiego depeszę protestującą przeciw zajęciom na terenie uniwersytetu wileńskiego i domagającą się nieuwzględnienia żądań wysuniętych przez młodzież wileńską. Jest to pierwszy wypadek zwrócenia się „Bundu” do szefa rządu polskiego. (w)

Wilno. (Tel. wł.) Po nabożeństwie w kościele św. Jana, odprawionem przez arcyb. Jalbryzkowskiego, młodzież rozeszła się do domów i w mieście panował spokój. Organizacje młodzieży złożyły oświadczenie w odpowiedzi na odezwę senatu, potępiające sprawców wybitcia szub w mieszkaniu rektora Jakowickiego.

Do wicewojewody Dzielwowskiego zgłosiła się delegacja gminy żydowskiej, prosząca o ochronę mienia i życia obywateli Żydów. Wicewojewoda odparł, że ludności żydowskiej nie zagraża niebezpieczeństwo, położenie w mieście jest opanowane i nie zanoszą się na żadne zakłócenie spokoju.

Warszawa. (Tel. wł.) Prasa żydowska donosi, że w ciągu poniedziałku wznowiono zajęcia na uniwersytecie i politechnice we Lwowie. Żydzi podczas wykładów przeważnie stali.

Żydowska Ag. Tel. donosi, że na wszystkich niemal wykładach na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie były wczoraj zaburzenia na tle podziału miejsc. Kilku Żydów pobito. Delegacja młodzieży żydowskiej interwenjowała u rektora. (w)

Oburzenie w Rzeszy wyrokiem nowosybirskim

Bezskuteczna narazie interwencja ambasady niemieckiej w sprawie inż. Sticklinga Ataki prasy hitlerowskiej na Moskwę — Co robi rząd Rzeszy?

Moskwa (PAT). Ambasador Rzeszy v. Schulenburg był u zastępcy komisarza ludowego spr. zagr. Krestin-skiego zaraz po wyroku śmierci na inż. Sticklingu i domagał się ulaskawienia lub w najgorszym razie odroczenia wykonania wyroku, lecz nie otrzymał żadnej ścisłej odpowiedzi. Wczoraj interwenjował ponownie również bez wyniku.

W kołach dziennikarzy zagranicznych utrzymują się przekonania, że inż. Stickling nie zostanie rozstrzelany. Wykonanie wyroku śmierci nastąpić może tylko w tym wypadku, jeżeli Sowiety postanowią nie liczyć się z wrażeniem, jakie stracenie wywoła w Berlinie.

W razie ocena inż. Sticklinga nie jest wykluczone, że daruje się życie również dwom lub trzem obywatelom sowieckim, bowiem ulaskawienie tylko cudzoziemca wywołałoby fatalne wrażenie wśród społeczeństwa, o którego względy rząd coraz usilniej zabiega.

Berlin (PAT). Wyrok śmierci w Nowosybirsku odsunął na plan dalszy wszystkie inne zagadnienia. Zdecydowanej postawie rządu towarzyszy jednomyślnie oburzenie opinii publicznej. Bardzo pilnie notowane są echa zagraniczne.

Nie mówiąc już o przyszłym losie pozostałych aresztowanych Niemców, w tutejszych kołach politycznych zastanawiają się poważnie w jakiej formie wyrazi się reakcja rządu niemieckiego w razie wykonania wyroku na inż. Sticklingu. Według ogólnych przypuszczeń, Niemcy nie ograniczyliby się do ponowienia protestu dyplomatycznego. Krążą pogłoski o represjach, które mogłyby dotknąć stosunki handlowe między obu państwami.

Ton prasy jest wysoce znamieny i potwierdza istnienie podobnych zamiarów.

Urzędowy organ partyjny „Völkischer Beobachter” podkreśla, że obywatele niemieccy poza granicami traktowani być winni z tym samym szacunkiem, na jaki zasługuje cała Rzesza. Niemcy oczekują ze strony Moskwy, iż zrozumieją tam, że krok przedstawiciela dyplomatycznego Rzeszy daje ostatnią sposobność do wycofania się z tej „oburzającej

parodji sprawiedliwości”.

„Boersen Zeitung” stwierdza, że sądy bolszewickie opierają swe wyroki na zeznaniach, złożonych przy zastosowaniu nieludzkich tortur, tak

kich jak zamrażanie, głodzenie, przezywaniu snu lub pozbawienie możliwości snu, stos płonący i t. p. Niewątpliwie wszystkie te środki były stosowane w Nowosybirsku”.

Min. Antonescu o stosunkach z Polską

Warszawa (tel. wł.). Przybywający w tych dniach do Polski rumuński min. spraw zagr. w wywiadzie z przedstawicielem PAT oświadczył m. in.:

„Należy powitać wszelką okazję do potwierdzenia siły i żywotności sojuszu polsko-rumuńskiego. Będę w stosunku do szlachetnego i rycerskiego narodu polskiego rzecznikiem nie tylko rządu, lecz i narodu rumuńskiego, który łączy z narodem polskim więzy uczucia i szacunku, wynikające ze wspólnej przeszłości, pełnej cierpień, oraz walk o wolność i niepodległość.

„Czynnikami zbliżającym oba sąsiadujące narody jest również żywione przez nie pragnienie pokoju. Traktat sojuszniczy polsko-rumuński, oparty na pakcie Ligi Narodów stanowi wier-

ne odzwierciedlenie naszej woli zapewnienia tej części Europy pokoju, opartego na niezachwianym utrzymaniu nietykalności terytorjalnej.

„Współpraca polsko-rumuńska nie powinna ograniczać się jednak do ścisłych ram traktatu, łączącego oba państwa. Istnieje wielka dziedzina pracy, która winna być doprowadzona do pomyślnego wyniku, a mianowicie rozwój wszelkiego rodzaju stosunków pomiędzy obu naszymi krajami. Nie mam jedynie na myśli spraw gospodarczych, które są szczególnie doniosłe i które mogą być bardziej rozbudowane. Chodzą mi również o zagadnienia kulturalne oraz intelektualne. Żywię niezbitą nadzieję, że moje najbliższe rozmowy z p. min. Beckiem zostaną uwiecznione konkretnymi wynikami w tej dziedzinie”.

Zatarg sowiecko-japoński

Londyn (ATE). Z Szanghaju donoszą:

Otrzymała w tutejszych kołach politycznych wiadomość o znacznym pogorszeniu się stosunków Japonii z Z. S. R. R. wywarła tu duże wrażenie. Wobec zawarcia przez Japonię bloku przeciwkomunistycznego z Rzeszą, Z. S. R. R. cofnął koncesje na prawo rybołówstwa na terytorjalnych wodach sowieckich.

Koncesje te mają dla Japonii żywotne znaczenie, bowiem dostarczają one znaczną część ryb, niezbędnych dla żywienia ludności wysp. Ilość fak-

toryj japońskich, zwłaszcza na Kamczatce, jest znacznie większa niż sowieckich. Północne wody obfitują w ryby i są pod tym względem terenem niezastąpionym.

Cofnięcie koncesji naraża również na szwank ważną gałąź japońskiego przemysłu narodowego, stanowiącego główne zajęcie ludności. Wobec tego przywiązują tu do wspomnianego faktu bardzo poważne znaczenie, obawiając się, iż w razie nieustępliwości obu stron może powstać otwarty zatarg sowiecko-japoński.

W jutrzejszym wydaniu głównem:

OD KOCHANOWKIEGO DO PAROWOZU

przez dr. Stanisława Pignonia prof. Univ. Jagiellońskiego.

Rada oświecenia publiczn.

Warszawa (Tel. wł.). Dziś w gmachu min. w. r. i o. p. rozpoczęło się posiedzenie rady oświecenia publicznego pod przewodnictwem min. Świętosławskiego. Dyrektorzy departamentów wygłosili referaty o liceach ogólnokształcących i pedagogicznych oraz o szkolnictwie zawodowym. (w)

Przestępstwo dewizowe

Wilno (Tel. wł.). Władze skarbowe przeprowadziły rewizję w mieszkaniu prezesa litewskiego komitetu Staszycza. Powodem były informacje o popełnionych przestępstwach dewizowych.

O paczki do Gdańska

Warszawa (Tel. wł.). Ministerstwo poczt i telegrafów rozesało okólnik do wszystkich urzędów pocztowych w sprawie ograniczeń przy wysyłaniu paczek do Gdańska.

Wprowadzono zakaz wysyłania w paczkach na obszar Gdańska wszelkiego rodzaju artykułów żywnościowych, a w szczególności mięsa, przetworów mięsnych, chleba i nabiału.

Celem uchronienia od strat nadawców paczek z wyżej wymienionymi artykułami żywnościowymi, powinien personel pocztowy zwracać uwagę publiczności na powyższy zakaz.

Na roboty do Belgji

Katowice. (AJS). Jak się dowiadujemy, delegacja belgijska przedstawicieli przemysłu węglowego i sfer urzędowych, przybywająca do Polski celem zawarcia umowy co do wyjazdu pierwszego tysiąca polskich górników z rodzinami oraz następnych do liczby

Śmierć lotnika

Berlin. (Tel. wł.). Wczoraj w godzinach rannych w pobliżu Frankfurtu z wysokości około 1000 m spadł i rozbił się doszczętnie samolot, w którym znajdowali się lotnicy: Jan Zawoja i Horst Schröder. Obaj lotnicy ponieśli śmierć na miejscu. W chwili uderzenia o ziemię, nastąpiła eksplozja, skutkiem czego szczątki aparatu spłonęły.

Nieszczęśliwym na ratunek natychmiast pośpieszyli okoliczni mieszkańcy, jednakże wszelka pomoc okazała się spóźnioną. Po ugaszeniu pożaru wydobyto już tylko zwęglone i zmasakrowane do niepoznania szczątki obu lotników.

Niezwykły wybuch

Rzym. (ATE). W pobliżu Frascati w prowincji rzymskiej na moście, który służy zarazem do ruchu kolejowego i pieszego, w chwili gdy przejeżdżał pociąg w kierunku Frascati, wyleciała w powietrze z wielkim hałasem żelazna płyta, która przykrywała rurę doprowadzającą gaz.

Nastąpił wybuch gazu, który przypuszczalnie zapalił się od iskier lokomotywy. 14 przechodniów odniosło cięższe lub lżejsze obrażenia.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 11. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 52,— za większe sztuki — natomiast za drobne płacono tylko 50,—; pozatem ofiarowano 4% premj. dol. po 47,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano jedynie 4% listy zast. konwert. po 38,50, natomiast — bez obrotu — ofiarowano 4½% listy zast. złote w złocie po 45,50, zaś 4½% złotych listy zast. poszukiwano po 44,— bez oddawców.

Z akcyj bankowych obracano Bank Polski po 110,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 52,— P. — większe — 50,— P. drobne sztuki.
4% poz. premj. dol., seria III 47,— O.
4% listy zast. konwert. otempl. P. Z. K. 38,50 +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 110,— +
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 24. 11. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Usposobienie spokojne)	18.50 — 18.75
Pszenica (Usposob. spokojne)	25.50 — 25.75
Jęczmień browarowy	25.00 — 26.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 630—640 g/l.	19.75 — 20.00
Jęczmień gat. I 0-65% w. w.	20.75 — 21.00
Jęczmień 700—715 g/l.	22.00 — 22.75
Usposobienie spokojne.	
Owies	16.00 — 16.50
Usposobienie spokojne.	
Maka	
Żytnia wyciąg 0-30% w. w.	28.25 — 28.50
Żytnia gat. I 0-50% w. w.	27.75 — 28.00
Żytnia gat. I 0-65% w. w.	26.00 — 26.50
Żytnia gat. II 50-65% w. w.	18.25 — 18.75
Żytnia pośl. pon. 65% w. w.	16.50 — 17.00
Usposobienie spokojne.	
pszenica gat. I wyc. 0-20% w. w.	41.25 — 42.25
pszenica gat. IA 0-45% w. w.	40.25 — 40.75
pszenica gat. IB 0-55% w. w.	38.75 — 39.25
pszenica gat. IC 0-60% w. w.	38.25 — 38.75
pszenica gat. ID 0-65% w. w.	37.25 — 37.75
pszenica gat. IIA 20-55% w. w.	36.25 — 36.75
pszenica gat. IIB 20-55% w. w.	35.50 — 36.00
pszenica gat. IID 45-65% w. w.	32.50 — 33.50
pszenica gat. IIF 55-65% w. w.	28.50 — 29.50
pszenica gat. IIG 60-65% w. w.	22.00 — 23.00
pszenica gat. IIIB 70-75% w. w.	19.00 — 20.00
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie stand.	13.00 — 13.50
Otreby pszenne grube stand.	13.25 — 13.75
Otreby pszenne średnie stand.	12.25 — 13.00
Cureby jęczmienne	13.75 — 15.00
Rzepak zimowy	45.00 — 48.00
Siemie lniane	42.00 — 45.00
Gorczyca	30.00 — 33.00
Groch Wiktoria	22.00 — 25.00
Groch Folgera	23.00 — 25.00
Mak niebieski	64.00 — 69.00
Koniczyna czerwona surowa	100.00 — 125.00
Koniczyna biała	90.00 — 135.00
Ziemniaki fabryczne za kłto	18
Makuch lniany w taflach	20.75 — 21.00
Makuch rzepak. w taflach	16.75 — 17.00
Makuch sl. w taf. 42—43%	21.50 — 22.50
Słoma pszenna luzem	2.15 — 2.40
pszena prasowana	2.65 — 2.90
żytnia luzem	2.25 — 2.50
żytnia prasowana	3.00 — 3.25
owsiana luzem	2.50 — 2.75
owsiana prasowana	3.00 — 3.25
jęczmienna luzem	2.15 — 2.40
jęczmienna prasowana	2.65 — 2.90
Siano zwykłe luzem	4.10 — 4.60
zwykłe prasowane	4.75 — 5.25
nadnoteckie luzem	5.00 — 5.50
nadnoteckie prasowane	6.00 — 6.50
Ogólne usposobienie spokojne.	
Ogólny obrót: 3811,5 tonn, w tem żyta 967 tonn, pszenicy 125 tonn, jęczmienia 241 tonn, owsa 375 tonn.	

Nagrody pokojowe

Oslo (PAT). Nagrodę Nobla za działalność pokojową w r. 1936 otrzymał Saavedra Lamas, min. spraw zagr. Argentyny.

Równocześnie postanowił komitet przyznać nagrodę za rok 1935 Karolowi von Ossietzky.

Wiadomości

W Berlinie ogłoszono, że od 1 października 1935 do 1 października 1936 wydarzyło się 263.000 wypadków na drogach i ulicach. Poniósł śmierć 8.500 osób, rannych zostało 171.000. Codziennie zanotowano przeciętną ilość 718 wypadków z 23 zabitymi i 467 rannymi.

Na posiedzeniu izby gmin min. Eden złożył wyjaśnienia w sprawie angielsko-japońskiego zatargu na wyspie Formozie w dniu 7 października, podtrzymując, że winę ponosi policja japońska, która znęcała się nad brytyjskimi marynarzami.

W Holandji wskutek gęstej mgły ruch statków w porcie Rotterdam został zatrzymany. Przy ujęciu Szeldy nastąpiło kilka zderzeń statków. Ofiar w ludziach nie było.

Litwę ogarnęła obecnie fala zwyczajów cen na artykuły codziennej potrzeby. W porównaniu z rokiem ubiegłym ogólny wskaźnik cen towarów wzrósł już przeszło o 10 proc., wykazując dalszą tendencję zwyczajową.

Z Kairu donoszą, iż egipski samolot pasażerski, który leciał z Port Saidu do Haify, zaginął w drodze. Poszukiwania nie dały dotychczas żadnych wyników.

Sklepy i domy towarowe berlińskie urządzają corocznie bogate wystawy przedświąteczne. Obecnie rzuca się w oczy, że obok tradycyjnych zabawek spotyka się wszędzie precyzyjnie udoskonalone zabawki „wojskowe”.

W Budapeszcie rozpoczął się międzynarodowy kongres hotelarski przy udziale 60 delegatów z 18 krajów m. in. również z Polski.

W Finlandji od dłuższego czasu daje się zauważyć brak przyrostu ludności. Według ostatnich obliczeń, co piąte małżeństwo jest bezdzietne.

Przebrojenie Anglii

Wprowadzony na czas wielkiej wojny obowiązek ogólnej służby wojskowej, bardzo niepopularnej w szerokich warstwach ludności angielskiej, wywołał po zawarciu pokoju silną reakcję w społeczeństwie. Rozległo się hasło: No more war! Precz z wojną!

Pacyfizm opanował nawet młodzież akademicką. Unia słuchaczy trzech uniwersytetów z Oxfordem na czele uchwaliła, że w żadnym wypadku nie będzie się biła za króla i ojczyznę. Korpus ekspedycyjny, jedyna siła zbrojna, której organizacja pozwala na użycie jej poza granicami Anglii, został zmniejszony o jedną dywizję. Kredyty na konieczne przebrojenie armii ograniczono, tworząc tylko nieliczny „Royal Tanks Corps” i siły lotnicze głównie dla akcji w kolonjach. Istniejące bronie główne pozostały w niezmienionych prawie ramach organizacji przedwojennej. Jednocześnie w Genewie Anglia prowadziła energiczną propagandę za rozbrojeniem ogólnym, co nie przeszkadzało innym mocarstwom wzmacniać swych sił zbrojnych.

Dopiero wypadki 1935 r. — remilitaryzacja Nadrenji, ujawniona nagle potęgą lotniczą Niemiec, ogłoszony „urbi et orbi” szeroki program rozwoju ich sił zbrojnych, wreszcie klęska abisyńska — przełamały uparty pacyfizm angielski. Politycy brytyjscy zrozumieli, że należy się liczyć z możliwością wybuchu wojny europejskiej za lat parę, która nie pozostawi Anglii na uboczu, chociażby na narastające zagadnienie kolonjalne. Z propagandą rozbrojenia zerwano, rząd przystąpił energicznie do rozwoju potęgi zbrojnej.

Głównym jej zadaniem jest zabezpieczenie całości Imperjum, zależne przedewszystkiem od panowania na głównych szlakach morskich, łączących Anglię z żywicielami ją kolonjami. Przyjęty program przewiduje zatem największy rozwój floty bojowej, z której akcją spleta się organicznie współczynnik lotnictwa. Akcja jego zrasta się coraz bardziej z działalnością bojową floty, staje się jednocześnie potężnym ośrodkiem obrony przeciwlotniczej metropolii, zapewnia w znacznym stopniu panowanie nad kolonjami. Armia lądowa, reprezentująca tylko nieznacznie część sił zbrojnych W. Brytanji, ma zabezpieczyć bezpieczeństwo bezpośrednie metropolii — serca i ośrodka twórczego Imperjum, bronić łącznie z lotnictwem zamorskich punktów oparcia. „może również w razie potrzeby walczyć w innych krajach pod warunkami, których nie można przewidzieć zgóry, ale wyłącznie zależnie od możliwości, które jej daje flota”. Nadanie sile zbrojnej brytyjskiej w czasie wojny światowej charakteru armii kontynentalnej, wywołało zdaniem strategów angielskich skutki zupełnie ujemne.

Dla skoordynowania prac sztabów generalnych trzech armii utworzono organ nadrzędny — Comitee of Imperial Defense — na czele którego stanął A. Inskib, prawnik, zwany „dyktatorem obrony”. Potrafił on nie bez trudu opanować konkurencję pomiędzy „Royal Navy”, uważającą za swój przywilej odwieczny obronę Imperjum, a dokonywanym obecnie olbrzymim wysiłkiem nad rozwojem obecnej ulubienicy opinii społecznej — floty powietrznej. Fundusz na reorganizację sił zbrojnych przewiduje na najbliższe trzy lata sumę 750 milionów funtów czyli 20 miliardów złotych. Zajmę się obecnie tylko sprawą rozwoju lotnictwa i armii lądowej. Zagadnienie wzmocnienia marynarki wymaga obszerniejszego omówienia.

Według projektowanych zamierzeń angielska flota powietrzna ma w ciągu najbliższych trzech lat przewyższyć poziom lotnictwa niemieckiego. W końcu 1935 r. liczyła awiacja brytyjska zaledwie 600 samolotów pierwszej linii, ale na 1 marca 1937 r. osiągnie według „Aircraft Yearbook” liczbę 4500 aparatów z przewagą typu bombardującego, zdolnego do silnych represyj w stosunku do przeciwnika, któryby chciał zbombardować wyspy. Dla skompletowania liczb pilotów, których obecnie brak 50%, otwarto nowe szkoły lotnicze. Napięty kandydatów jest duży.

Projekt powiększenia zawodowej armii lądowej, liczącej obecnie 5 dywizyj, nie utrzymał się. Anglia dzięki wyspiarskiemu położeniu jest zabezpieczona od błyskawicznego natarcia lądowych sił przeciwnika, bezpośrednia obrona terytorjum nie wymaga zatem potężnej armii zawodowej, które orga-

nizacja wywołałaby zresztą duże komplikacje. Według opinii ministra obrony Inskiba „materiał ludzki jest może najczęściej zdobywanym surowcem”.

Armji brakło w 1935 r. 1990 oficerów i 25% szeregowych. Propaganda werbunkowa nie daje pożądanego wyniku szczególnie dla piechoty. Armja terytorjalna, słabo dowodzona, liczy na papierze 180 tysięcy ludzi, ale do etatów brak 31 tysięcy. Milicyjna ta armja ma bronić Londynu, wnętrza kraju i wybrzeży.

Zamierzone jest utworzenie z armji zawodowej i terytorjalnej jednego organizmu obronnego, w którym dywizje zawodowe będą stanowiły pierwszą linię. Ostatnio powstał projekt wprowadzenia ogólnej, ale częściowej służby wojskowej, polegającej na obowiązku dostarczenia przez gminy pewnego kontyngentu rekruta. Fachowcy przewidują, że przy obecnej organizacji dywizje terytorjalne odpowiednio przeszkolone i uzbrojone mogłyby wziąć udział w wojnie europejskiej dopiero po kilku miesiącach.

Należy zatem przypuszczać, że w zbliżającym się konflikcie zbrojnym lądowe siły Anglii nie odegrają w pierwszym okresie walk na kontynencie żadnej roli. Francja będzie musiała walczyć na froncie zachodnim bez sprzymierzeńców.

E. DE HENNING-MICHAELIS
generał

UWAGI

Uznanie przez Rzeszę niemiecką i Włochy generała Franco jako głowę legalnego rządu nowej Hiszpanji — co jak wiadomo w Paryżu i Londynie nie zostało dotąd nasładowane — nasuwa przypomnienie innych, analogicznych aktów w przeszłości, gdy przewrót polityczny w którymś kraju wysuwał tę kwestję na porządek dzienny.

Szczególnie wiele komplikacji spowodowała w tym względzie wielka rewolucja francuska.

W r. 1792, gdy Ludwik XVI zawieszony został w swych funkcjach monarszych, Anglia odwołała z Paryża swego ambasadora, jako że król, przy którym był akredytowany przestał być — królem. Dopiero rok później uznała Anglia istnienie nowej głowy państwa we Francji — miała na myśli Ludwika XVII — na której to podstawie prawnej oparta była ekspedycja angielska do Tulonu w r. 1793.

Ale mało kto z ówczesnych Anglików przypuszczał, że ów młody oficer artylerji francuskiej, któremu powierzone było zadanie wypędzenia Anglików z Tulonu — a był to Napoleon Bonaparte — będzie przedmiotem następnego aktu uznania głowy państwa ze strony rządu londyńskiego, mianowicie gdy jako Pierwszy Konsul zawieral w r. 1802 układ w Amiens.

Ale na tym akcie Anglia też poprzestała. Nie udzieliła nigdy aprobaty dla tytułu „cesarza” Francji — i nawet do swej śmierci na wyspie św. Heleny pozostał Napoleon w urzędowej terminologii rządu angielskiego „General Buonaparte”.

Z oficjalnym uznaniem bywają, jak wiadac, korowody.

POGRZEB OFIAR WYBUCHU

Uroczystość żałobna 51 ofiar strasznego wybuchu prochowni w Saint Chamas odbyła się w obecności prezydenta Francji.

Prawda o Sowietach

Rozmowa z dziennikarzem wracającym z Rosji

Wobec wewnętrznych walk w obozie bolszewickim w Rosji Sowieckiej zainteresowanie tem, co się dzieje w ognisku światowej rewolucji, staje się coraz bardziej powszechne. Wielkie wrażenie zrobiły w opinii publicznej informacje sekretarza generalnego brytyjskich Syndykatów Robotniczych sir Waltera Citrine, który dwukrotnie jeździł do Rosji. Przedstawiając niedość robotników rosyjskich, gdzie w barakach robotniczych widział barłogi, w których spało po 5 osób w ciasnych komórkach, a na 2 miliony 200 tysięcy dzieci potrzebujących opieki, znajduje ją w przytułkach tylko 250 tysięcy dzieci, — zapytuje, jak można potępiać dyktaturę faszystowskich przeciwników, a jednocześnie zezwalać na dyktaturę komunistów.

Ostatnio przez Białystok przejeżdżało szereg osób, wracających z Rosji, które w rozmowach potwierdziły te wieści przywódcy robotników angielskich.

Miałem sposobność w pociągu zetknąć się z jednym z wybitnych dziennikarzy, który ze względu na dobre polityczne stosunki, w jakich jest jego państwo z Rosją Sowiecką, miał możliwość przez kilka miesięcy dokładnie widzieć to, co się dzieje w Rosji Sowieckiej. Rosję zna on dobrze, ponieważ bawił tam przez dłuższy czas podczas wojny i odgrywał wybitną rolę w jednym ze sztabów zaprzyjaźnionych z Rosją państw. Zna on szczególnie dobrze także nasze ziemie wschodnie. Okazało się, że z tych czasów mieliśmy wspólnych znajomych, dlatego rozmowa nabrała dosyć szczegółowego charakteru.

Zwrócił mi przedewszystkiem uwagę mój informator na wielkie postępy w motoryzacji armji sowieckiej. Miał możliwość oglądać manewry w Moskwie i Kijowie, gdzie stwierdził, że motoryzacja jest zupełna. Kawalerja w ćwiczeniach tych nie brała udziału, natomiast były bardzo wielkie ilości czołgów, pancernych samochodów i samolotów myśliwskich oraz bombowych. „Uważam, — mówił on — że pod względem ilości nowoczesnego sprzętu wo-

jennego Rosja wyprzedziła na gwałt zbrojące się Niemcy”.

W wojsku panuje bezwzględna dyscyplina. Sztab oficerski stanowi, podobnie jak w wojsku pruskim przed wojną, zamkniętą kastę. Panuje duch pruskiego militarysty i ma charakter ofensywny. Mówi się tam o tem, że wzmoczona agitacja komunistyczna na ziemiach wschodnich Polski może im ułatwić przekreślenie traktatu ryskiego. Przerzucanie samolotami zmotoryzowanych oddziałów na tyły frontu, w czem specjalnie ćwiczy się lotnictwo sowieckie, ma mniejsze znaczenie na wypadek regularnej wojny, natomiast może być ważną siłą pomocniczą przy wystąpieniach rewolucyjnych. Wszędzie tam, gdzie sięgał zakres lotnictwa sowieckiego, a wybuchłaby wojna domowa, można by przerzucić oddziały techników wojskowych i potrzebny sprzęt bojowy. Natomiast jeżeli chodzi o skutki „piatilet” gospodarczych, to nie osiągnęły one należytych wyników i wiele materiału w użyciu szybko ulega zepsuciu, gdyż organizacja pracy i kierownictwo techniczne szwankują.

Przyczynami, które uniemożliwiają Rosji Sowieckiej zmilitaryzowaną wypowiedzenie wojny — są ciągle zły stan środków komunikacyjnych i dróg, poza tem zniszczenie chłopów posiadających. Gnębienie wsi wytworzyło przepaść między chłopem rosyjskim, a władzą sowiecką i na wypadek wojny z aprobowaniem byłyby wielkie trudności. Obecnie rząd sowiecki zajmuje się tylko dostarczaniem żywności wojsku, swoim urzędnikom i pracownikom fabryk państwowych. Resztę ludności rok rocznie zostawia własnemu pomysłowi, a właściwie głodowaniu.

Mówiąc o ostatnim procesie przeciwko trockistom rozmówca mój stwierdził, że błędne są informacje tych pism, które uważają, że jest to walka stalinowców z Żydami. Antysemityzm, który wybuchł dość często wśród chłopów rosyjskich, jest dalej tępiący przez władze. Na bezwzględną walkę Stalina z trockistami należy patrzeć tylko jak na bezwzględną walkę o władzę. Nie

należy zapominać, że poza Stalinem i głównym dowódcą armji Woroszyłowem, bardzo popularnym wśród wojska, który mógłby jedynie Stalina usunąć, na innych stanowiskach kierowniczych są w dalszym ciągu Żydzi. Tak samo w wyższych uczelniach jest około 26 procent Żydów.

Bardzo ciekawe były wyjaśnienia o działalności Kominternu. Twierdzi on, że Komintern, który działa na terenie t. zw. państw burżuazyjnych, czerpie duże środki z kas państwowych rosyjskich i działa zgodnie z instrukcjami biura politycznego rządu sowieckiego. W poselstwach sowieckich znajdują się technicy wojskowi i członkowie G. P. U. dla wywoływania zamieszek rewolucyjnych i kierowania miejscowymi partiami komunistycznymi. Walkę, którą prowadzą między sobą III i IV Międzynaródka z Trockim na czele, uważa mój informator za grę fałszywą. Nie wierzy on w to, ażeby Trocki pobierał pieniądze od „Gestapo” niemieckiego, ale działa on w cichym porozumieniu z Kominternem urzędowym.

Gdyby działał na szkodę Rosji Sowieckiej, to z pewnością przez agentów G. P. U. zostałby unieszkodliwiony. „Mogę Pana zapewnić — kończąc swoje uwagi, oświadczył znawca stosunków rosyjskich — że w interesie rządu sowieckiego leży wywołać we wszystkich krajach o cywilizacji zachodniej rewolucję światową. Starają się przy pomocy swoich jacejek owdładnąć t. zw. frontami ludowymi, nawet w krajach, z którymi mają urzędowe dobre stosunki polityczne”.

Oby te ciekawe informacje człowieka o szczyrych przekonaniach demokratycznych, wroga wszelkich dyktatur, który jednak troszczy się o losy swego kraju, były przestroga dla tych wszystkich, którzy i w Polsce lekceważą niebezpieczeństwo komunistyczne.

JUR.

Polityczne polowanie

Dnia 29 listopada — jak donosi „Goniec Warsz.” — w jednym z majątków magnackich ma się odbyć narada konserwatystów, zwołana z inicyjatywy byłego ministra rolnictwa, p. Raczyńskiego. Narada ta odbędzie się pod pozorem polowania.

Z uwagi jednak — jak podaje pismo warszawskie — na obecność na owym „polowaniu” nowomianowanego wiceministra skarbu Morawskiego osoby zaproszone zawiadomione były, aby przyniosły z sobą stroje wizytowe. W czasie polowania odbędzie się bowiem konferencja polityczna z udziałem wiceministra Morawskiego i byłego ministra rolnictwa Raczyńskiego.

Konferencja ta ma być próbą ujęcia w organizacyjną formę ataku konserwatystów na ministra Poniatowskiego. Oczekują, że wiceminister Morawski na tej konferencji zreferuje swój program.

Krwawa walka o fabrykę

Niepokojące strajki we Francji trwają

Paryż. (ATE). W fabryce prochu na przedmieściu paryskim Clichy, której personel strajkuje od trzech tygodni, robotnicy odmówili stanowczo opuszczenia gmachu, chociaż zapadły przed dwoma tygodniami wyrok sądowy nakazywał to.

Właściciel fabryki usiłował przy pomocy świeżo przyjętych do pracy robotników zawładnąć budynkami. — Ponieważ strajkujący nie chcieli wpuścić nowoprzybyłych, wywiązała się walka, która przybrała niezwykle zacięty charakter. Gdy spośród tłumu strajkujących robotników padły strzały, właściciel fabryki i jego ludzie użyli również broni.

Do chwili przybycia policji na miejsce wypadku 10 osób odniosło ciężkie obrażenia, przyczem jeden otrzymał dwie rany postrzałowe i walczył ze śmiercią. Policja skonfiskowała 3 rewolwery i dokonała szeregu aresztowań.

Paryż. (PAT). Strajk w przemy-

„Front ludowy“ przeciw prasie

Paryż. (PAT). Projekt ustawy o zwalczaniu oszczerstw w druku, którego główne wytyczne opracowała specjalna komisja rzeczoznawców, opierać się będzie na następujących podstawach:

1) Pociągać się będzie nie, jak dotychczas, redaktora odpowiedzialnego dziennika, lecz redaktora naczelnego lub też właściciela albo przewodniczącego rady nadzorczej danego wydawnictwa.

2) Procedura w sprawach o oszczerstwo będzie przyspieszona tak, by okres czasu między ukazaniem się w druku a sprawą sądową skrócić do minimum.

3) Sprawy o oszczerstwo odbywać się będą według procedury karnej. Kary będą poważnie zaostrzone.

Projekt ustawy będzie ostatecznie opracowany na posiedzeniu rady gabinetowej, a zatwierdzony przez radę ministrów w środę wieczorem lub czwartek rano.

Gen. Żeligowski składa mandat?

W kołach parlamentarnych krąży pogłoska, że poseł gen. Żeligowski nosi się z zamiarem złożenia mandatu poselskiego. Uczynić to ma na znak protestu przeciw dotychczasowemu stosunkowi rządu do Sejmu.

Sprawa p. Rzymowskiego

Jak donoszą z Warszawy, sprawa zarzutu o plagiat, postawionego członkowi Polskiej Akademii Literatury Wincentemu Rzymowskiemu, weszła w stadium decydujące. Polska Akademia Literatury powołała do życia sąd koleżeńcki, który przystąpił do badania sprawy.

Do czasu wydania orzeczenia p. Wincenty Rzymowski nie bierze udziału w pracach PAL-u.

W Madrycie bez zmian

Madryt. (PAT). Czerwona rada obrony Madrytu wydała o godz. 12 następujący komunikat:

Na wszystkich odcinkach frontu zaznaczył się pewien zastój, wywołany złymi warunkami atmosferycznymi. W ciągu ostatnich 24 godzin nie zaszły żadne zmiany na froncie madryckim. Jedynie w okolicy Carabanchel przeprowadziły wojska powstańcze silny atak, który został odparty.

Drobne utarczki

Salamanka. (PAT). Komunikat urzędowy głównej kwatery powstańczej stwierdza, że na odcinku Escorialu atak nieprzyjacielski, skierowany na Robledo de Chavela, został odparty.

Na frontach Madrytu odbywały się drobne utarczki. Na froncie Siguenza wyrównano linie obronne przez zajęcie San Andrea del Congosto. Przeciwnik stawał słaby opór.

Burgos. (PAT). Radjostacja tu-

śle metalurgicznym w okręgu Lille jest całkowity.

Wielkie fabryki są zajęte przez robotników. Przedsiębiorcy nie chcą wszczynać układów. Strajk ogarnia 7.920 robotników w 43 zakładach.

Ogółem w departamencie północnym porzucilo pracę 11.100 robotników. Poza metalowcami strajkują również zakłady włókiennicze i kopalnie węgla w Roubaix i Turcoing.

Paryż. (PAT). Z Bordeaux donoszą, że wskutek strajku robotników portowych dn. 23 bm. wieczorem uniemożliwione były w porcie 32 statki.

Robotnicy zgodzili się na podjęcie rokowań, które rozpoczną się dnia 24 b. m.

Wywóz do Niemiec

Berlin. (PAT). Nawiązując do wiadomości o odbytych w dniach od 16 do 20 bm. w Berlinie rozmowach w sprawie wykonania polsko-niemieckiego układu gospodarczego — stwierdzić należy, że łączna wartość wywozu do Niemiec na miesiąc grudzień ustalona została na 15 milionów zł.

Zderzenie się statków

Paryż. (PAT). Wskutek gęstej mgły parowiec norweski „Marina Bergen” zderzył się w odległości 25 km od przylądka Hizard w pobliżu Brestu z parowcem angielskim „Colwith Forces”.

Parowiec angielski został tak uszkodzony, że załoga musiała go opuścić. Statek norweski wziął ją na pokład.

Gdańskie obawy o zyski z Gdyni

Nareszcie przyznają, że i Gdynia jest źródłem ich dochodów
(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, 23 listopada

Gdynię już od dłuższego czasu obiegają wiadomości o zamierzonym koncesjonowaniu maklerki okrętowej. Wyłaniane w tym względzie projekty mają na celu wprowadzenie porządku w tej dziedzinie. Maklerka okrętowa w Gdyni, jak dotąd, była źródłem dochodów przeważnie elementu obcego. Jest rzeczą zrozumiałą, że w tej dziedzinie tolerowanie zagranicznych firm jest w pewnym stopniu gospodarczo uzasadnione. Zupełnie jednak niedopuszczalne jest, aby maklerka okrętowa w Gdyni stawała się domeną maklerów gdańskich.

Znane są bowiem wypadki, że gdyńskie ekspozytury tych maklerów niedość, iż pod różnymi formami doprowadzały zyski do swoich central, ale działały wyraźnie przeciwko powstaniu w Gdyni morskiego rynku frachtowego, gdyż z reguły frachtowań dokonywały tylko w Gdańsku.

Maklerka okrętowa w Gdyni dostarczała dużych zysków Gdańskowi.

Do zysków tych Gdańsk nigdy nie chciał się przyznawać. Teraz dopiero „Danziger Neueste Nachrichten” biją na alarm, pisząc:

„W związku z tem (ze wspomnianym projektem — przyp. red.) słyszymy, że koncesje zamierza się udzielać tylko takim przedsiębiorstwom, które rozporządzają kapitałem najmniej 50 tysięcy złotych, z którego najmniej połowa znajdowałaby się w rękach polskich. Dalej utrzymują, że koncesje otrzymają tylko te firmy, których kierownicy wykazały się pięcioletnią praktyką i posiadaniem obywatelstwa polskiego.”

„Większa część zasiedziały gdańskich firm maklerskich ma swoje równoległe przedsiębiorstwa w Gdyni, względnie ma w nich udziały. Cała więc sprawa dotyczy głównie firm gdańskich.”

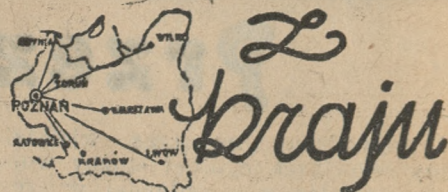
Nareszcie więc przyznają się w Gdańsku do ciągnięcia zysków z portu gdyńskiego. Należy jednak przypuszczać, że sprawa maklerów okrętowych w Gdyni zostanie załatwiona zgodnie z naszymi interesami, bez oglądania się na protesty Gdańska. (p)

Szkodliwa działalność

kolidującą z hasłem „Swój do swego”. Sprawa przedstawia się następująco:

„Klub Urzędniczy” pośredniczy pomiędzy swymi członkami a kupiectwem w nabywaniu towarów na tak zw. asygnaty i w tym celu sporządza spisy firm, w których członkowie, chcący korzystać z kredytu, zmuszeni są skutecznie zakupy. Wszystko byłoby w porządku, gdyby nie umieszczanie w tych spisach również firm żydowskich. Obok jawnych firm żydowskich są w spisie i anonimowe firmy żydowskie, jak np. „Warszawska Konfekcja”, Wroniecka 1/2, „Marmur”, Hotel Monopol i t. d. oraz firmy polskie z ukrytymi wspólnikami żydowskimi. Mamy nadzieję, że urzędnicy w firmach żydowskich, umieszczonych w spisie, nie kupują, ale jednak zdarzyć się może, że urzędnik, nie wiedząc, że firma anonimowa jest żydowska, albo, że za firmą polską kryją się Żydzi — mimowoli działa wbrew hasłu „Swój do swego”.

Niefortunna akcja kredytowa „Klubu Urzędniczego” zasługuje na bezwzględne potępienie, tem bardziej, że mimo poruszenia tej szkodliwej działalności kilkakrotnie w prasie. „Klub Urzędniczy” nadal zawiera stosunki handlowe z żydowskimi firmami, na co wskazuje najnowszy spis tegoroczny z firmami, które sprzedają towar na asygnaty „Klubu Urzędniczego”. Z energicznym protestem wystąpił tu również członek „Klubu”, który w interesie własnych dzieci baczyć muszę, aby nasz stan posiadania się nie kurczył. Do wzrostu firm żydowskich nie wolno przykładać ręki nikomu, a tem mniej instytucji tak poważnej, jaka jest Klub Polskich Urzędników Państwowych.

ZAKOŃCZENIE WYMIANY POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ

Generalny komisariat pożyczki inwestycyjnej podał do wiadomości wszystkich placówek subskrypcyjnych, iż wymiana świadectw tymczasowych na obligacje oryginalne prowadzona ma być codziennie tylko w terminie do dnia 30 bm. Po tym okresie wydawanie oryginalnych obligacji odbywać się już będzie w placówkach subskrypcyjnych kilka razy w miesiącu w terminach ściśle oznaczonych.

OKRADZIONY DYPLOMATĄ PORTUGALSKI

Przed sądem okręgowym w stolicy toczyła się rozprawa karna z powodu okradzenia portugalskiego charge d'affaires. p. Narciso Freire de Andrade. Poznał on kiedyś niejakiego Tenenbauma, a ponieważ ten znał język portugalski, więc z czasem stał się prawie nieodłącznym towarzyszem Portugalczyka. Nawet doszło do tego, że Tenenbaum w czasie nieobecności p. d. Andrade w Warszawie dysponował jego mieszkaniem. To zaufanie jednakowoż wyżył w sposób nazbyt szpetny, gdyż spieniżył jego dość znaczny zapas dobrych win, a nadto rozporządzał się jego książeczką czekową podpisując je... per procura. Sąd skazał Tenenbauma za te manipulacje na rok więzienia.

ODZNACZENIE W DIECEZJI KIELECKIEJ

Ks. biskup Łosiński odznaczył godnością kanonika honorowego kapituły kieleckiej ks. dr. Piotra Kałwę, profesora uniwersytetu katolickiego w Lublinie.

Ks. kan. Kałwa przez kilka lat był profesorem prawa kanonicznego w seminarjum duchownem i prefektem gimnazjum żeńskiego im. A. Mickiewicza w Kielcach. W roku 1926 został powołany na katedrę prawa kanonicznego w uniwersytecie lubelskim, gdzie wykłada do tej pory, będąc równocześnie dyrektorem konwiktury księży studentów. (KAP)

GÓRNICY ŚLĄSKI NA BEZROBOTNYCH

W zagłębiach węglowych — Śląskiem, dąbrowskiem i krakowskiem, załogi wszystkich kopalń pracowały w ubiegłą sobotę na rzecz pomocy zimowej dla bezrobotnych, oddając na ten cel cały dzienny zarobek. Na terenie Śląska odbyło się w związku z tem cały szereg uroczystości.

O NIEZWYKŁYM WYPADKU NA KOLEJCE LINOWEJ

Jak donoszą z Zakopanego, w tych dniach kolejka linowa na Kasprowy stała się widownią niezwykłego zdarzenia. Wskutek silnego wiatru poplątały się stalowe liny kolejki tak dalece, że wagoniki natknęły w drodze pod Myślenickimi Turyniami. Zrazu mniemano, że liny uda się rozplątać, ale nadzieja ta okazała się złudną. Mijała godzina za godziną, a tymczasem zaczęło się ściemniać. Wagoniki utknęły na wysokości około 40 m nad ziemią i w odległości około 80 m od siebie; znajdowało się w nich razem 25 osób. Ostatecznie zabrano się do spuszczenia pasażerów na ziemię zapomocą liny, co nie było zbyt łatwym.

PRZEMYTNIICY WALUTY MIELI PECHA

Podczas rewizji granicznej w Zebrzydowicach straż celna zauważyła dwóch podejrzanych osobników, jadących rzekomo do Budapesztu. Po drodze z Katowic zamienili oni przedział drugiej klasy na klasę trzecią. Przeszukano zatem zajmowany poprzednio przez nich przedział drugiej klasy i znaleziono ukrytych około 200 tysięcy złotych w banknotach polskich. Przemytników, nazwiskiem Krence i Erbsler, aresztowano; banknoty zaś uległy konfiskacie.

17 miliardów złotych na zbrojenia

„New York Trust Company”, największy koncern finansowy amerykański opublikował szereg danych na temat wydatków na zbrojenia. Według zestawień cztery mocarstwa europejskie: Francja, Wielka Brytania, Niemcy i Italia oraz Japonia i Stany Zjednoczone Ameryki Półn. wydały na zbrojenia w r. 1914 — 1.706 mil. dol., w r. 1924 — 1.873 mil. dol., w r. 1934 — 2.879 mil. dol.

Za rok 1935 niema jeszcze niezbędnych danych, lecz odnośne wydatki wzrosły niewątpliwie o ca 20 procent, czyli, że osiągnęły kwotę 3.400 milionów dolarów. Uwzględniając deprecjację dolara, należałoby powiedzieć, że budżet zbrojenia wymienionych państw osiągnął w roku 1935 mniej więcej to samo, co w roku poprzednim, to jest około 17 miliardów złotych.

Nie można się dziwić, że wspomniany koncern amerykański komentuje te dane z przerażeniem.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dyr. Fabierkiewicz — o swych reformach

Dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń dr. Wacław Fabierkiewicz udzielił przedstawicielowi ag. „Iskra” następujących wyjaśnień na temat zamierzonej sanacji rynku ubezpieczeniowego w Polsce:

— Zamierzona przez Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń sanacja rynku ubezpieczeniowego w Polsce wywołała taką powódź nieścisłych notatek, wersyj i opinij, że jakkolwiek przygotowane projekty są ciągle jeszcze w fazie uzgadniania, zmuszony jestem do udzielenia na ten temat kilku słów wyjaśnienia.

Projekt nowego prawa o kontroli ubezpieczeń przeszedł już przez wszystkie instancje i w najbliższym czasie wejdzie pod obrady rady ministrów. Głównym jego celem jest wzmocnienie zabezpieczeń (w związku z tem projekt przewiduje winkulację rezerw matematycznych: połowy kapitału akcyjnego oraz bieżące odkładanie rezerw), podniesienie norm kapitału akcyjnego, względnie kaucji dla nowo zakładanych towarzystw oraz zniesienie ulg w kapitale akcyjnym i kaucyj udzielonych poprzednio (pełne wyrównanie warunków konkurencyjnych), utrudnienie lub uniemożliwienie i to przy pomocy środków przede wszystkim gospodarczych oraz środków administracyjnych, stosowanie metod sprzecznych z pojęciem prawidłowej gospodarki finansowej, a w szczególności uniemożliwienie polityki nadmiernych kosztów administracyjnych i akwizycyjnych, celowego przeszacowywania obiektów, wchodzących w skład ubezpieczeń itp., a wreszcie wzmocnienie sankcyj karnych.

Do przeprowadzenia tego projektu Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń przywiązuje szczególną wagę.

Projekt ustawy o rozciągnięciu przymusu ogniowego budynkowego na teren ziem zachodnich i fuzji Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych został, jak wiadomo, poddany próbie dyskusji na terenie ziem zachodnich. Parokrotny pobyt na terenie Poznania i całodzienne dyskusje pozwoliły na pełne wyjaśnienie i zrozumienie motywów polityczno-gospodarczych, wysuwanych na tamtejszym terenie przeciwko projektowi. Muszę jednak wyznać, iż w wyniku dyskusji raczej umocniłem się w przekonaniu, że projekt tej ustawy w jej zasadniczych liniach leży w interesie ziem zachodnich. Co więcej, jestem

Zaopatrywanie Polski w surowce

W związku ze wzmożeniem zainteresowaniem zagranicy Targami Poznańskimi, które w roku zeszłym co do wielkości stanęły na trzecim miejscu w Europie, będą w ciągu tygodnia targowego (od 2—9 maja 1937) zorganizowane dni, poświęcone specjalnie stosunkom handlowym polsko-zagranicznym. W ten sposób przewiduje się organizację dnia polsko-brytyjskiego, z uwzględnieniem przemysłu angielskiego i eksportu surowców przez dominja i kolonie angielskie oraz chłonności brytyjskich rynków zamorskich. Te same zagadnienia na odrębnej płaszczyźnie będą poruszone w dniu poświęconym Francji i jej imperjum kolonialnemu. Osobny dzień poświęcony będzie również stosunkom polsko-niemieckim. W dniach tych głos zabiorą poważni znawcy danej dziedziny z obydwóch stron, przyczem celem dni będzie wzmocnienie naszego eksportu oraz wzajemne zakomunikowanie sobie zarówno dodatnich, jak i ujemnych doświadczeń dla znalezienia sposobów ułatwienia wymiany i podniesienia obrotów. Poruszone również będą metody kompensaty multilateralnej dla ułatwienia aprowizacji surowcowej.

przekonany, iż w ciągu najbliższych paru lat warunki ułożą się w ten sposób, że potrzeba przymusu ogniowego zostanie uznana i podniesiona przez same zainteresowane organizacje ziem zachodnich. Dlatego też przyszedłem do przekonania, że niema powodów do pośpiechu i że wskazane jest bardziej oczekiwanie na moment, gdy sama sama dojrzeje w opinii publicznej. Poza tem samo zagadnienie fuzji nastęrczy tyle problemów gospodarczych i administracyjno-organizacyjnych, wymagających rozwiązania, że i z tych względów pośpiech byłby niewskazany. Pragniemy bowiem załatwić sprawę dobrze i celowo, a nie pośpiesznie.

Mamy też zamiar w związku z tem spowodować powołanie specjalnej komisji, złożonej z reprezentantów dzielnic zachodnich (w szczególności władz Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych) oraz Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie, w celu gruntownego oświetlenia zagadnień, związanych z przymusem, fuzją, metodami pracy, formami organizacji itp. i przygotowania w ten sposób gruntu do ostatecznego rozstrzygnięcia spornych zagadnień.

Projekt ustaw o likwidacji polskiego portfetu Towarzystwa „Phönix” i o nadzwyczajnym funduszu ubezpieczeniowym w związku z podjętą przez Związek Prywatnych Zakładów Ubezpieczeń inicjatywą załatwienia sprawy „Phönixa” przy bezpośrednim udziale towarzystw ubezpieczeniowych zostały narazie w dotychczasowej swej redakcji zaniechane. Przy opracowaniu projektu ustawy o nadzwyczajnym funduszu ubezpieczeniowym Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń wychodził z założenia, że w Polsce, jak zresztą i w innych państwach, w związku z załamaniem się Tow. „Phönix”, powstaje konieczność odbudowania i wzmocnienia zaufania społeczeństwa do prywatnych towarzystw ubezpieczeniowych. Stworzenie projektowanego przez nas funduszu drogą drobnych ofiar ze strony tych towarzystw wpłynęłoby bezsprzecznie na wzrost zaufania, tem bardziej, że nadzwyczajny fundusz ubezpieczeniowy miałby odegrać zasadniczą rolę w rozwiązaniu sprawy „Phönixa” i pokazałby, że ubezpieczeni nigdy nie będą rzućeni na pastwę losu. Ponieważ zainteresowani, t. j. towarzystwa ubezpieczeniowe, poglądu tego nie podzielają, a jednocześnie zgłaszają gotowość bezpośredniego załatwienia sprawy „Phönixa”, Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń zamierza przede wszystkim rozważyć tę ofertę.

Z powyższego nie wynika jednak wcale, aby Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń zrezygnował z możliwie korzystnego rozwiązania sprawy Towarzystwa „Phönix”. Tylko, że przedtem Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń wyczerpie wszelkie możliwości załatwienia jej, mimo dotychczasowe, wybitnie ujemne doświadczenia, w porównaniu z towarzystwami i w tym celu podda jeszcze gruntownemu zbadaniu projekt rozwiązania, jaki został ostatnio zapowiedziany przez Związek Prywatnych Zakładów Ubezpieczeń. Czy projekt ten zostanie przyjęty, czy też nie, opracowany przy jego uwzględnieniu lub poza nim projekt ustawy o likwidacji polskiego portfetu Tow. „Phönix”, będzie musiał w każdym razie, tak jak i dotychczasowy, rozwiązać sprawę gwarancji dla pokrycia deficytu w wypadku, gdyby zawiodły przewidywania co do ceny sprzedażnej wartości portfetu ubezpieczeniowego, zabezpieczyć upłynnienie trudno zbywalnych obiektów nieruchomości i stworzyć podstawy prawne do t. zw. oczyszczenia portfetu. Sporna sprawa wysokości redukcji sum ubezpieczeniowych i ewentualnego obciążenia towarzystw, wzorem innych państw zagranicznych, winna być, moim zda-

niem, pozostawiona w warunkach, jakie się wytworzyły, do wyłącznego rozstrzygnięcia ciałom parlamentarnym.

*

Tyle uwagi p. dyr. Fabierkiewicza. Wynika z nich, że jego szeroko zakrojone plany — reformatorskie uległy poważnemu ograniczeniu.

Wycofaniu projektu o funduszu gwarancyjnym można tylko przyklasnąć; eksperyment, zastosowany w Austrii na tle zupełnie innych stosunków i warunków, u nas spotkał się z powszechnym sprzeciwem; w istocie swej zmierzał on przede wszystkim do wysnawiania żydowskiego portfetu pofenińskiego kosztem społeczeństwa czysto-polskiego.

W łączności z tem słusznie wycofany został projekt dotyczący tego portfetu. Wyrażamy przytem opinię, że nic już nie może stać na przeszkodzie redukcji sum ubezpieczenia polis feniksowskich do ich rzeczywistej wartości, bo ta operacja finansowa już nie będzie mogła zwiększyć szkody, którą idea ubezpieczeń poniosła w Polsce przez sam fakt, że władza nadzorcza wogóle dopuściła do skandalu Feniksa.

Okazuje się, że jednolita opinja całego społeczeństwa ziem zachodnich przeciwko przymusowi i centralizacji wywołała u p. dyr. Fabierkiewicza pewne otrzeźwienie, o tyle, że sprawa straciła na aktualności; p. dyr. Fabierkiewicz zamierza odczekać czasu, aż ziemie zachodnie same przekonają się o słuszności jego koncepcji.

Tego p. dyr. Fabierkiewicz nie doczeka się nigdy. Ziemię zachodnie będą umiały bronić poziomu swej doj-

Przy objawach przeczulenia, uczuciu strachu, bezsensowności, dolegliwościach sercowych, ucisku w piersiach naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa ożywia krwiobieg w organach podbrzusza i działa przez to uspokajająco na zaburzenia w nich. Zalecana przez lekarzy. Tg 1 929

rzałości gospodarczej i swego dorobku organizacyjnego na odcinku ubezpieczeniowym i nie zgodzą się dobrowolnie na zrównanie w dół do poziomu Polski „B”; raczej pragną przykładem i doświadczeniem swem przyczynić się do tego, by choćby na odcinku ubezpieczeniowym cała Polska stała się Polską „A”.

Jedyny projekt, który p. dyr. Fabierkiewicz uważa za tak dalece dojrzały, że zamierza go pełnąć do Sejmu, dotyczy ustawy o nadzorze nad działalnością ubezpieczeniową. Nie możemy przy tej sposobności nie wytknąć p. dyr. Fabierkiewiczowi pewnej zasadniczej sprzeczności: podstawową tendencją projektu o nadzorze jest dążenie do koncentracji i wzmocnienia instytucji ubezpieczeniowych, co w prawie wyłącznie wyjdzie na korzyść asekuratorów zagranicznych i krypto-zagranicznych. Jak to dążenie pogodzić z zdaniem, które p. dyr. Fabierkiewicz wyraził w Warszawie na konferencji prasowej w dniu 9 października 36, kiedy oświadczył, że opanowanie polskiego rynku ubezpieczeniowego przez kapitał zagraniczny jest niepożądane i niepotrzebne? Zamiast pod presją ustawy konsolidować i wzmacniać zagranicznych asekuratorów, winien p. dyr. Fabierkiewicz raczej dołożyć starań, by przy pomocy obecnych ustaw zlikwidować i cofnąć koncesje tym towarzystwom zagranicznym, które — jak to było z Feniksem — nie zasługują na zaufanie, a tem mniej na troskliwą opiekę rządu.

Etatyzm ubezpieczeniowy w ofensywie

W ostatnim czasie bawił w Poznaniu dwukrotnie dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń p. Fabierkiewicz. Pobyt jego związany był z wysunięciem przez P. U. K. U. projektami w sprawie ubezpieczeń. Będąc na posiedzeniu „Vesty” i Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, zapoznał się p. Fabierkiewicz z opinią kół wielkopolskich. Jak wiadomo, instytucje te wyraźnie wypowiedziały się przeciwko wprowadzeniu przymusu ubezpieczeń nieruchomości od ognia na terenie ziem zachodnich, co by połączone było z likwidacją Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i ograniczałoby działalność „Vesty”. Negatywne stanowisko względem projektów nowych ustaw ubezpieczeniowych zajęła również prasa poznańska na konferencjach informacyjnych, urządzonych przez p. Fabierkiewicza.

Jak się dowiadujemy, w ub. niedzielę bawił w Poznaniu inny przedstawiciel państwowych czynników gospodarczych, p. gen. Górecki. Cel wizyty, jak dotąd, nieujawniony.

P. Górecki był ostatnio, w końcu października, na Śląsku. Wizytę zapowiedział „Polska Zachodnia” w numerze 289 z dnia 21 października b. r. notatką, zaopatrzoną następującym tytułem: „Generał Górecki przybędzie na Śląsk na uroczystości wręczenia dyplomów i polis ubezpieczeniowych”.

W samej notatce czytamy: „W sobotę, dnia 24 b. m. o godz. 8 wieczorem przybędzie do Katowic prezes Federacji Polskiego Związku Obrońców Ojczyzny gen. Górecki, celem wzięcia udziału w uroczystości wręczenia dyplomów i polis ubezpieczeniowych Federacji pracowników poszczególnych zakładów przemysłowych.”

A dalej: „W niedzielę, dnia 25 b. m. gen. Górecki przybędzie do Rybnika. ...Po powitaniu przez p. starostę Wyględę nastąpi przemówienie p. generała. Po rozdaniu polis orkiestra zagra „Pierwszą Brygadę.”

Dla uzupełnienia dodajemy, że p. Górecki, jak wynika z dalszych doniesień „Polski Zachodniej”, wręczał polisy ubezpieczeniowe P. K. O.

Możnaby zrobić uwagę, że wręczenie polis życiowych P. K. O. członkom Federacji odbywa się w sposób dość skomplikowany.

Ten rodzaj wręczenia polis życiowych P. K. O. może wywołać wrażenie, że p. Górecki pośredniczy w pozyskiwaniu nowych ubezpieczonych państwowej instytucji oszczędnościowej, z którą nie jest związany służbowo.

Takie praktyki budzą zrozumiałą niechęć i krytykę w społeczeństwie, a zwłaszcza wśród prywatnych instytucji ubezpieczeniowych, które nie mogą korzystać z podobnego pośrednictwa.

Czy p. Górecki odwiedził Poznań również w sprawach P. K. O., dowiemy się zapewne w najbliższym czasie. (1)

Krótkie informacje gospodarcze

— Obrót handlu zagranicznego Z. S. R. R. osiągnął w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy b. r. 2.014 milionów rubli (w r. ub. 1901 milj. rubli), z czego 1.009 milj. przypada na import, a 1.005 milionów — na eksport.

— Z dniem 1 stycznia 1937 r. wprowadzony zostaje w węgierskim przemyśle tekstylnym 48-godzinny tydzień pracy.

— Kontyngentowanie przywozu koców do Holandji w związku z akcją pomocy zimowej zostało zniesione.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Eksport dziczyzny zwolniony od państwowego podatku przemysłowego od obrotu.** Ministerstwo skarbu okólnikiem z dn. 5 bm. zwolniło od państwowego podatku przemysłowego od obrotu obroty, uzyskane z eksportu jeleni, danieli, sarn, dzików bażantów, kwiczołów, dzikich kaczek oraz dzikich królików. Od podatku zwolnione są obroty eksportowe wymienionymi artykułami, osiągnięte od dnia 1 bm. Warunkiem zwolnienia od podatku jest prowadzenie przez eksportera prawidłowych ksiąg handlowych oraz udowodnienie faktu eksportu deklaracjami wywozowymi.

Z KRAJU

(k) **Duże możliwości eksportowe kiszonoj kapusty.** Na rynkach międzynarodowych istnieje nadal duże zapotrzebowanie

na kiszoną kapustę. Eksport kapusty kiszonoj z Polski w większej mierze został rozwinięty w r. ub. Stwierdzono już wówczas bardzo duże różnice jakościowe w składzie polskiej kapusty kiszonoj. Celem usunięcia tych różnic laboratorjum Związku izb przemysłowo-handlowych poczyniło odpowiednie kroki, ażeby przeprowadzić próbny przerób partij, zebranych z różnych stron Polski.

Młodzież Wszehpolska

Zebrań kursu kandydatów w środę 25 bm. o godz. 20. Referat n. t. „Zagadnienia gospodarcze i społeczne” wygłosi p. Zdzisław Wardejn. Obecność kandydatów obowiązkowa.

STRONNICTWO NARODOWE

Okręg III — śródmieście

Wielkie publiczne zebranie przedwyborcze

odbędzie się w CZWARTEK, dnia 26 bm. o godz. 20 w sali Domu Rzemieślniczego, ul. Fr. Ratajczaka. Wstęp wolny dla wszystkich!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Środa
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Katarzyny p. i m. | Sylwestra, Leonarda
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Chwałimiry | Lechosława

Słońca: wschód 7.30, zachód 15.48
Długość dnia 8 godzin 18 minut
Księżyc: wschód 13.35, zachód 3.03
Faza: 3 dzie przed pełnią

Listopad
25
Środa

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 64-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Pocztowcy: 15-60 i 28-36
Taksówki: Postój przy ulicy
Grunwaldzkiej 77-72, przy Ry-
nku Jeż. 77-08, przy ul. Marsz.
Pocha (naroz. Niegolewskich)
77-82, Pl. Świętokrzyski 49-30,
przy ul. Zielonej (nar. Strze-
leckiej) 50-35, Rynek Wil-
decki 66-55, W. Garbary (nar.
Wielkiej) 57-37.

Poczt. biuro zleczeń: 49-23. Doładny czas: 55-66.

WARTO poziom: + 0,64 mtr.
temper.: + 1,1 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18; Apt. im. Dr. Marcinkowskiego w Bazarze, ul. Nowa; Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31; Apt. Czerwona, St. Rynek 37; Apt. przy Grobli, W. Garbary 41. Jeżyce: Apt. pod gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. Łazarz: Apt. św. Łazarza, ul. Strusia 9. Wilda: Apt. pod Koroną, Górna Wilda 61. Dębice: Apt. przy ul. Dębieckiej 6. Solac: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 24 listopada 1926 r.

Zauważono dotkliwy brak mleka, spowodowany panującą w Wielkopolsce przyszcycą i wywozem mleka do Berlina. — Na terenie 61 000 m kw. przy szosie swardziejkiej magistrat projektował wybudować dużą kolonię robotniczą. — Cech cukierniczy obchodził 25-lecie swego istnienia. — Centnar węgla kosztował 2,95 do 3,05 zł. — Po przebudowaniu kościoła św. Marcina, architekt-malarz Henryk Jackowski ukończył polichromje nawy głównej.

OSOBISTE

— * Srebrne gody małżeńskie obchodził w tych dniach wraz ze swą małżonką zasłużony obywatel Witkowi, dyr. Stanisław Gaworzewski, niestrudzony bojownik sprawy narodowej. Pracę społeczną rozpoczął w Sokole. Długie lata spędza na wychodźstwie w Westfalji, gdzie jest przykładowym pionierem polskości. Po powrocie do kraju obejmuje w rodzinnym swem mieście przewodnictwo Rady Robotników i Żołnierzy, bierze wybitny udział w powstaniu i współpracy z Radą Ludową. W wolnej niepodległej Polsce obejmuje kierownictwo banku i pełni swe obowiązki wzorowo, zaskarbiając sobie miłość i szacunek swych podwładnych.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Polskie Tow. Filologiczne. Ważne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 18 w sali Seminarium Filologii Klasycznej U. P. (Zamek, pokój 33).

WYKŁADY

— * O dziedziczności u zwierząt. Na ten temat mówić będzie dziś we wtorek o godz. 20 w sali XVII Col. Minus prof. U. P. dr. Zygmunt Moczarski, w ramach Powoznych Wykładów Un. Pozn. W środę 25 bm. odczyt pt. „O wspólnych podstawach etnicznych Polski i Niemiec” (z przeźrociami) wygłosi prof. U. P. dr. Mikołaj Rudnicki.

— * Studium społeczne dla inteligencji. Ostatni wieczór studium odbędzie się w środę, 25 bm. o godz. 19 w Collegium Medicum. Przemawiają dr. J. Alkiewicz n. t. „Walka z alkoholizmem jako jeden z najskuteczniejszych środków walki z chorobami wenerycznymi i prostytucją” i ks. dyr. T. Galdyński n. t. „Ruch trzeźwości w Polsce a organizacje społeczne i prasa”. (o.)

WYCIECZKI

— * Pociąg popularny do Warszawy. Dyr. Okr. Kolei Państw. uruchamia pociąg popularny z Poznania do Warszawy z następującym rozkładem jazdy: Poznań odjazd w sobotę dnia 28. bm. o godz. 7.42, przyjazd do Warszawy o godz. 13.55. Wyjazd z Warszawy nastąpi w niedzielę dn. 29. bm. o godz. 22.55 i przyjazd do Poznania dnia 30. bm. o godz. 5.53 (rano). Cena przejazdu w obie strony klasą III wynosi 8,50 zł. Pociąg składa się z wagonów pullmanowskich. Uczestnikom z prowincji przysługują 50 proc. ulgi dojazdowe do stacji Poznań w promieniu od 20 do 150 km za okazaniem karty kontrolnej. Karty kontrolne są do nabycia w P. B. P. „Orbis”. Ilość miejsc ściśle ograniczona. — Dyr. Okr. Kolei Państwowych zastrzega sobie prawo odwołania wyżej wymienionego pociągu popularnego w razie niezgłoszenia się wymaganego minimum uczestników. (o.)

— * Stow. Chrześc. Narod. Naucz. Szkół Powoznych organizuje w tym roku pod kier. p. Śniegockiego 13-dniową wycieczkę do Krakowa i Zakopanego w czasie od 28 grudnia do 9 stycznia 37 r. Koszta podróży, utrzymania, noclegów, wyprawy kuligiem itp. wyniosą około 75 zł. Zgłoszenia wraz z zaliczką 20 zł wpłaconą na konto P. K. O. nr. 212-859 przyjmuje sekcja wycieczkowa do 5 grudnia kierownik wycieczki p. Henryk Śniegocki, Poznań, ul. Wierzbiczej 57.

Znowu oszukańcza „kontrola” pożyczek

Do mieszkania p. Tekli Stanisławskiej, przy ul. św. Trójcy 3 w Bydgoszczy, przyszedł pewien osobnik, który przedstawił się jako wysłannik Centrali Kontroli Losów w Krakowie, zapisujący numery wylosowanych pożyczek państwowych. Gdy podczas rozmowy dowiedział się od p. Stanisławskiej, że ma ona 4-procentową

premjową pożyczkę dolarową, oszust oświadczył, że obligacja musi być oddana do skontrolowania. W toku rozmowy, mimo niechęci wydania tej pożyczki, nieznamy zabrał niespostrzeżenie papier i zbiegł. Był to około 30-letni jakający się osobnik, wzrostu 1,73 m, szatyn, szczupłego wzrostu.

IV. Kongres Federacji Farmaceutów Słowiańskich w Sofji.

W dniach od 26 września do 4 października rb. odbył się w Bułgarii, pod protektoratem cara Borysa IV Kongres Federacji Farmaceutów Słowiańskich. Na kongres ten zjechało się kilkuset delegatów i gości z państw słowiańskich. W skład oficjalnej delegacji polskiej wchodził: pp. prof. dr. Koskowski, W. Filipowicz, dr. S. Kreuze i E. Szyszko. Polska grupa uczestników Kongresu po zwiedzeniu Bukaresztu udała się wprost do Sofji.

Kongres rozpoczął swe obrady inauguracyjnym posiedzeniem, które się odbyło w Akademii Nauk przy udziale około 500 osób.

Zjazd powitał imieniem rządu bułgarskiego min. Krasnowiecki, wspominając o szlachetnym współwzrostu narodów słowiańskich na polu naukowym i zawodowym. Następnie przedstawiając przeszłość i mięsie historyczną Słowiańszczyzny wyraził radość, że na ziemi bułgarskiej odbywa się jeden z etapów zbliżenia narodów pobratymczych. Drugi z kolei, przemawiał imieniem nauki polskiej prof. Bronisław Koskowski (Warszawa).

Imieniem Czeskiej Akademii Umiejętności i Uniwersytetu Karola w Pradze, zabrał głos prof. Krzpelka, podkreślając konieczność ścisłej współpracy i porozumienia się narodów słowiańskich.

W czasie obrad plenarnych poruszono następnie wiele zagadnień, m. in. omówiono kwestje, jaki typ aptek, ze względów społecznych i zawodowych winien być

organizowany w państwach słowiańskich. Jako najracjonalniejszy typ aptek uznano aptekę normalną, koncesjonowaną. Wniosek polski, zalecający wprowadzenie na uniwersytetach państw słowiańskich samodzielną wydziałów farmaceutycznych został jednogłośnie przyjęty.

Następny kongres uchwalono zwołać w Warszawie. ng 20 589

Wspomnieć należy, iż w czasie omawianego kongresu, jak też i poprzednio odbytego tu kongresu lekarzy słowiańskich, otwarta była w Sofji wystawa przemysłu farmaceutycznego. Wśród licznie obelanych stoisk przez fabryki chemiczne niemieckie, francuskie, szwajcarskie, angielskie i inne, zauważyliśmy niestety tylko 2 stoiska przedstawiające przemysł chemiczno-farmaceutyczny polski a mianowicie:

1) Firmy Adolf Gąsecki i Synowie w Warszawie, wykazującą się szeregiem preparatów chemicznych i specyficznych własnego wyrobu, oraz tak dobrze znanymi u nas i popularnymi na całym świecie „Kogutkami”.

2) Firmy „Motor” w Warszawie, reklamującą „Motopirynę”, „Neutrol” i kilka innych artykułów.

Z pobytu swego w Bułgarii wywieźli uczestnicy kongresu jak najlepsze wspomnienia. Podkreślić należy troskliwą opiekę, jaką otacza Polaków i gości z Polski nasze poselstwo w Sofji z min. A. Tarnowskim i radcą A. Kielczyńskim na czele.

RÓŻNE

— * Ograniczenie licencji na przemysł okrężny na rok 1937. W numerze 50 „Poznańskiego Dziennika Wojewódzkiego” z dnia 21 bm. ukazało się zarządzenie wojewody poznańskiego w sprawie ograniczenia licencji na przemysł okrężny na rok 1937. W myśl tego zarządzenia, wydane go w zasięgnięciu opinii Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej, władze przemysłowe i instancji na obszarze woj. poznańskiego będą wydawały licencje na sprzedaż okrężną towarów, oraz proponowanie i wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej, tylko tym, którzy udowodnią, że zajmowali się przemysłem tego rodzaju na terenie woj. poznańskiego w roku 1936, mając na to uprawnienia od władz przemysłowych i instancji. Ograniczeniu nie podlega natomiast skupywanie towarów sposobem okrężnym dla dalszej ich odsprzedaży.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Propagandowe przemówienie radjowe. W poniedziałek wieczorem plac Wolności niezwykły przedświał widok. Zaległy go delegacje wszystkich pułków garnizonu poznańskiego, które swem zjawieniem się w sercu naszego miasta pragnęły wziąć udział w propagandzie na rzecz pomocy zimowej dla bezrobotnych i wysłuchać przemówienia pułk. dypl. Świtalskiego, transmitowanego z rozgłośni poznańskiej Polskiego Radia na plac Wolności przy pomocy megafonów, a wygłoszonego w zastępstwie nieobecnego gen. Knolla.

KRONIKA WYPADKÓW

— * Niewyjaśnione zaginięcie Bułgara. P. Michał Karakulew, mieszkający w Poznaniu na Komandorji 24, zwrócił się do komisarzatu V. z prośbą o zarządzenie poszukiwań za jego bratem, Koleganowem Karakulewem, który ostatnio mieszkał w Poznaniu na Zawadach 18. Koleganow Karagulew, liczący lat 43, wyjechał w dn. 20 października z Poznania do Rusji, w pobliżu granicy bułgarskiej, jednakże nie przybył do oczekującej go rodziny. W dn. 21 października hr. widziano go we Lwowie i tegoż dnia wyjechał do Sniytynia na granicy polsko-rumuńskie.

Zachodzi obawa, że Koleganow Karakulew uległ w drodze nieszczęśliwemu wypadkowi. Jest on wzrostu średniego, szatynem o szczupłej, gołonej twarzy, małej łysinie na czole, piwnych oczach i gęstych ciemnych brwiach. Ubrany był w ciemną kurtkę, podszytą baranią skórą, miękką zieloną kapelusz, czarne sznurowane półbuty i spodnie z ciemnego materiału. Miał przy sobie walizkę z brzozewej tektury, czerwony koc watowany z białym obszyciem i około 200 zł gotówki.

— * Zamach samobójczy. 23-letni nieznajomy usiłował się zatruci Gazem świetlnym Stefania Pleń, mieszkająca przy ul. Słonecznej 12. Lekarz pogotowia ra-

tunkowego (66-66) udzielił desperatce pierwszej pomocy lekarskiej. Stan jej nie jest groźny. Przyczyna rozpaczliwego kroku nie została narazie stwierdzona. (kl.)

— * W sprawie licznych upadków koni na jezdniach. W ub. sobotę zanotowano w Poznaniu szereg upadków koni na jezdniach, a to wskutek ślizgawicy, jaką mieliśmy tego dnia. — W wielu wypadkach interwenjował powiadomiony o nich inspektor Tow. Opieki nad Zwierzętami, na polecenie którego woźnice odpręgałi konie i prowadzili je do kowali, aby podkucie zwierzęta na ostro. W związku z upadkami koni otrzymaliśmy list, w którym nasz Czytelnik zwraca się za naszym pośrednictwem do Tow. Opieki nad Zwierzętami, aby interwenjowało w władz miejskich w sprawie posypywania piaskiem gładkich jezdni w czasie ślizgawicy. Naskutek powyższego listu zwróciliśmy się do inspektora Tow. Opieki nad Zwierzętami z prośbą o informacje w tej kwestji. Jak z nich wynika, właściciele koni winni byli się postarać na czas o ostre podkucie zwierząt, nie wszyscy jednak na czas to uczynili. Wobec tego, że wypadki w sobotę zdarzyły się dość często na mostach, inspektorka p. K. Różańska interwenjowała tegoż dnia w zarządzie miejskim, prosząc o wydanie zarządzenia, aby mosty były podczas ślizgawicy posypywane piaskiem, czy też żwirem. (sk.)

KRONIKA SĄDOWA

— * Aresztowanie na sali żydowskiego domokraży. Przed sądem okręgowym w Poznaniu odpowiadał Żyd Markus Wahl, oskarżony o usiłowane przekupienie urzędników. Do wydziału przemysłowego zarządu miejskiego w Poznaniu wpłynęło doniesienie, że w hotelu „Royal” zatrzymali się żydowscy handlarze domokraży, który bez licencji uprawiają handel w Poznaniu. Wydział przemysłowy delegował swoich wywiadowców, którzy ujeli Żyda estońskiego, Stangera i emigranta z Niemiec, Iglia, wraz z towarami. Po spisaniu protokołu Markus Wahl usilnie zabiegał o zatuszowanie sprawy. W tym celu proponował urzędnikom wynagrodzenie w wysokości 50 złotych i materiały na ubrania za zatuszowanie sprawy przeciwko Stangerowi. Sprawę zajęła się prokuratura, a sąd okręgowy w Poznaniu w dniu wczorajszym skazał Wahla na jeden rok więzienia i 500 zł grzywny. Skazanego aresztowano na sali rozpraw. Stanger zbiegł i do tej pory się ukrywa. (kl.)

— * Sprawa Wyrembka zdjeta z wokandy. Prokuratura sądu okręgowego w Poznaniu umorzyła postępowanie przeciwko Marjanowi Wyrembkiowi, oskarżonemu o popełnienie kradzieży przed dwoma laty. Jak donosiliśmy, w dniu dzisiejszym miał się odbyć proces Wyrembka, na który groźnego rzestępcę miano sprowadzić z więzienia św. Krzyskiego. Wobec jednak umorzenia postępowania przez prokuraturę, sprawa została zdjeta z wokandy. (kl.)

DZIECI!

Do waszych małych serduzek pukają głodne zziębnięte dzieci z Naramowic. Chcemy im sprawić radość, chcemy je nakarmić, odziać. Wy nam pomocy nie odmówicie. By zebrać pieniądze na ten cel grono życzliwych pań wraz z współdziałaniem Wychowanek S. S. Urszulanek oraz Koła Czerwonego Krzyża Kat. Seminarium Ochroniarskiego urzędują wielki KIERMASZ z podwieczorkiem i niespodziankami na który już teraz Was wszystkich jak najserdeczniej zapraszamy. Na kiermasz ten został również zaproszony św. Mikołaj. Kiermasz odbędzie się 6 grudnia o godz. 3 po południu na sali Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. Poproście Waszych Rodziców by zechcieli z Wami przyjść, gdzie mile i wesoło spędzicie kilka godzin, temsamem spełnicie dobry uczynek, bo ulżycie ciężkiej doli biednych dzieci z Naramowic. Wstęp tylko 20 groszy. Ofiarności niewykluczalna. (—) Ks. prob. Hałas i Grono Pań. zg 711/12

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, puleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 17 759

Chcesz się wesoło zabawić przyjdź w sobotę, dnia 28 listopada br. o godz. 20-tej do Domu Rzemieślniczego na wielką zabawę popularnej Piątki. Dwie orkiestry. Niespodzianki. Reszta zaproszeń do odebrania w Fa. Ka-De-Ha, Podgórna. zg 703

LIGA MORSKA i KOLONIALNA, Okręg Poznański zawiadamia, że w piątek, dnia 27 listopada br. o godz. 20 wygłoszony zostanie w sali Śniadeckich (Collegium Medicum) przy ul. Fredry 10 p. II odczyt p. t. „WRAŻENIA Z POBYTU w AMERYCE”, który wygłosi p. plk. dypl. S. Iwanowski, Prezes Okręgu Lubelskiego L. M. K. P. Plk. Iwanowski był delegowany przez Zarząd Główny Ligi Morskiej i Kolonialnej do Stanów Zjednoczonych i innych Państw Ameryki Środkowej, celem nawiązania kontaktu z naszymi rodakami za oceanem. Wstęp za okazaniem broszurki, która można nabyć w biurze Okręgu L. M. K. przy ul. Nowej 1 m. 7 — wzgl. przy wejściu w cenie 20 gr. zg 713

Jubileusz katolickiej organizacji robotniczej

Ostrów (os). W niedzielę 22 bm. obchodziła tu zasłużona i liczebnie jedna z najsilniejszych organizacji parafjalnych, Katolickie Stowarzyszenie Robotników Polskich, 40-tą rocznicę swego istnienia.

Jeszcze w czasach ciężkich walk pod zaborem pruskim powstało w Ostrowie to stowarzyszenie, spotykając się z wielkim uznaniem warstw robotniczych. Dziś organizacja liczy około 600 członków.

Na uroczystość jubileuszową zjechało mnóstwo delegacji bratnich stowarzyszeń. Do pochodu stanęło 25 sztandarów. Przybył również b. sekretarz gen. Związku — ostrowiak — ks. prob. Michałowicz z Jeżyc. Nabożeństwo odprawił dzisiejszy sekretarz gen. Kat. Stow. Rob. Polskich — również ostrowiak — ks. dyr. Matuszczak z Poznania. Podniósł kazanie o znacności pracy i znaczeniu encyklik społecznych „Rerum novarum” i „Quadragesimo anno” wygłosił obecny prezes Związku Robotników ks. dziekan Leon Płotka, proboszcz ostrowski.

Po nabożeństwie zapelniała się wielka sala Domu Katolickiego uczestnikami akademii jubileuszowej. Przewodniczył ks. dziekan Płotka. Zarys 40-lecia istnienia ostrowskiego towarzystwa wygłosił sekretarz p. Muslewski. Aktualny referat na temat komunizmu i środków walki z nim wypowiedział ks. dyr. Matuszczak. Dyplomy przyznano m. in. ks. kan. Zborowskiemu, b. patronowi tow., i ks. prob. Cz. Michałowiczowi. Obecny na uroczystości ks. prob. Michałowicz przemówił potem, poruszył w ciekawy sposób pewne bolączki świata robotniczego i wzywał do pracy apostołskiej członków katolickich organizacji rzesz pracujących. Składano liczne życzenia jubilatowi i odczytano wiele telegramów gratulacyjnych.

Na zakończenie uroczystości jubileuszowych odbyła się uroczaicona przedstawieniem wieczornica dla członków i gości.

Uroczystość w Puszczykowie

W ub. niedzielę odbyła się w Puszczykowie piękna uroczystość poświęcenia nowej statuy Matki Boskiej Wniebowziętej, dłuta artysty rzeźbiarza Czesława Woźniaka, która umieszczona w głównym ołtarzu kościoła parafjalnego w Puszczykowie. Poświęcenia figury dokonał ks. proboszcz Henryk Koppe, znany ze swej zabiegliwości i troski o upiększenie kościoła, którego poświęcenie odbyło się już przed rokiem, a nie ub. niedzieli, jak mylnie nas poinformowano. Podniosła kazanie podczas niedzielnej uroczystości puszczykowskiej wygłosił ks. prof. Skaziński z Poznania.

Proces, który już kilkakrotnie odraczano

Ostrów (os). Ciekawy proces o podrzucenie materiałów wybuchowych u dr. Mamaka ponownie odraczono.

Koronny świadek, Julian Walczak, b. filar „sanacji“ ostrowskiej, znowu nie przybył na rozprawę dzisiejszą. Komisarjat policji we Lwowie, który otrzymał zlecenie przymusowego doprowadzenia świadka na rozprawę, doniósł do sądu, że tego uczynić nie może, ponieważ Walczak w międzyczasie ponownie zmienił miejsce zamieszkania. Podobno zamieszkuje obecnie w Zielinku, pow. tarnopolski. Oskarżony Tomaszewski nadal znajduje się w szpitalu. Stan jego zdrowia tak dalece pogorszył się, że nie może być doprowadzony, ani rozprawa nie może odbyć się w szpitalu.

Wobec takiego stanu rzeczy, sąd rozprawę odrzucił i uchylił tymczasowo areszt nad oskarżonym. W razie opuszczenia szpitala i dojścia do zdrowia, winien się jednak oskarżony zgłaszać codziennie na policji w Ostrowie. Nie wiadomo, kiedy odbędzie się następny termin.

Trup na zabawie

Inowrocław (c). W połowie września r. b. odbywała się w Gniewkowie, w salach „Parku Miejskiego“, zabawa ludowa, na której pomiędzy kilku jej uczestnikami doszło do krwawej masakry. W użyciu były noże, krzesła, kastety, a nawet liczne sztachety z parkanu. Gdy w pewnej chwili uczestnicy bójkii zaczęli jednego z obecnych na zabawie żołnierzy, ujął się za nim niej. Jan Chwiałkowski, lat 28, żonaty, ojciec trojga dzieci, który otrzymał za to straszliwy cios nożem w krtani i legł z rozplatanym gardłem na podłodze. Po kilku minutach Chwiałkowski zakończył życie, zdążył jednak jeszcze przedtem na usilne nalegania policjanta zdradzić swego zabójcę, którym okazał się Bronisław Mroziński, pochodzący z Balcerzewic, wioski, położonej opodal Gniewkowa.

Mroziński wraz z dwoma kompaniami owej bójkii, Stanisławem Nawrockim i Tadeuszem Kusalem, zasiadł na ławie oskarżonych bydgoskiego sądu okr., na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu. Mroziński nie przyznał się do winy, przed sądem zachowywał się arogancko, widać było, że po strasznej zbrodni nie ma żadnych wyrzutów sumienia.

Po przesłuchaniu kilkunastu świadków sąd ogłosił wyrok, skazujący Mrozińskiego za zabójstwo śp. Chwiałkowskiego, dokonane w zamroczonym stanie, na 6 lat więzienia; jego przyjaciele otrzymali karę jedynie za opór władzy i to Nawrocki 8, a Kusał 2 miesiące aresztu.

STAN POGODY W POZNANIU

24 listopada 1936

Temperatura 7 godz. + 0,9
Ciśnienie 7 godz. 761,5 mm. wysokie
Zachmurzenie 7 godz. pochmurno
Wiatr 7 godz. kierunek połud., sztyk. 7 m/sek.
Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,1 mm., rodzaj opadu: mgła rosząca.
Temperatura w dniu 23 listopada br. była: najwyższa + 1,8 o godz. 14 najniższa + 0,2 o godz. 4
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Po lekkim przymroczku w nocy, w dzień temperatura powyżej zera. Po rannych mgłach, pochmurno, przelotne drobne deszcz

Po lekkim przymroczku w nocy, w dzień temperatura powyżej zera. Po rannych mgłach, pochmurno, przelotne drobne deszcz

Z procesu urzędników wójtostwa

Gniezno. (Tel. wł.) W dalszym ciągu procesu o sprzeniewierzenia w wójtostwie Gniezno I, w którym na ławie oskarżonych zasiadli urzędnicy tegoż wójtostwa, Antoni Wiczorek i Stefan Makowski, sąd przesłuchiwał osk. Makowskiego, który do winy się nie przyznaje, twierdząc, że zainkasowane kwoty obracał na aktualne wydatki służbowe. Makowski twierdzi również, że w wójtostwie Gniezno I w czasie urzędowania wójta kpt. Metzgera panowały takie nieporządki, że chcąc, aby sprawy wójtostwa doszły do uszu wyższej władzy, rozpoczął strajkować. Na pytanie przewodniczącego, dlaczego zabierał i zatrzymywał akta budowlane i t. p. u siebie w domu, odpowiedział, że czynił to na zarządzenie wójta. Dalej wyszło na jaw, że pewne akta wójtostwa Gniezno I przechowywano u piekarza, u którego Wiczorek kupował pieczywo, a nawet policja zabrała te cztery akta z restauracji Niemca Stibbe.

Badania oskarżonych przeciągnęły się do godz. 18,45, poczem sąd przystąpił do słuchania świadków. Stwierdzono, że na rozprawę, mimo prawidłowego wezwania, nie zjawił się koronny świadek Graczyk, b. sekretarz wójtostwa, który obecnie odsluguje powinność wojskową. Prok. Zajączkowski prosi o odczytanie złożonych zeznań w toku śledztwa i uznanie ich jako odczytane. Na to zabrał głos adw. Szurlej, żądając sprowadzenia świadka już z tego powodu na rozprawę, albowiem jest on podstawą całego oskarżenia. Co do tego wniosku sąd postanowi w toku rozprawy.

St. przod. policji śledczej Buszkiewicz otrzymał polecenie od wicestarysty Szczepańskiego celem przeprowadzenia dochodzeń, w trakcie których spowodował aresztowanie oskarżonych. W obecności św. Graczyka słuchoł oskarżonych. Pewien osobnik przyniósł do wydziału śledczego akta wójtostwa, które znaleziono w ogro-

dzie kościoła św. Trójcy. W toku pytań ze strony adw. Szurleja wyszło na jaw, że Graczyk donosił o różnych sprawach do władz, a na pytanie, w jaki sposób znalazły się akta w ogrodzie św. Trójcy, świadek nie umie odpowiedzieć, gdyż wszczęte dochodzenia w tym kierunku dały wynik negatywny. Zresztą podtrzymuje zeznania, złożone w śledztwie.

Posterunkowy Grott, kiedy odstawił Wiczorka do aresztu policyjnego, ten prosił go, aby zniszczył akta, które znajdują się w jego mieszkaniu, za wyjątkiem książki wojskowej. Adw. Szurlej odczytuje złożone zeznania św. Grotta w czasie śledztwa, które są sprzeczne. Wiczorek wyjaśnia, że prosił Grotta o zniszczenie tylko zapisów, które sporządzał o wójcie.

Tarnogrodzki, przodownik policji śledczej, gdy dowiedział się, że teczka z aktami wójtostwa znajduje się w restauracji Niemca Stibbe, udał się po nią. Tam oświadczył mu Stibbe, że Makowski zostawił ją w zastaw za spożyte potrawy. Restaurator Stibbe zeznał, że Makowski był częstym gościem. Niejednokrotnie zostawił tekę, lecz przeczy, aby zostawił ją w zastaw za niepłaconą należność. Nastąpiła konfrontacja między Tarnogrodzkiem a Stibbe i każdy podtrzymuje swoje zeznania, a Stibbe twierdzi, że Tarnogrodzki go niedobrze zrozumiał.

Rozprawę zamknięto o godz. 20,30. Zainteresowanie jest bardzo wielkie. Dalszy ciąg dzisiaj o godz. 9-ej. (br)

Codziennie W MOULIN ROUGE

niebywale atrakcyjny program artystyczny. przyczym od godz. 1-szej nocy obecnie także w lokalach parterowych dancing do samego rana.

przy b. niskich cenach

„Five o'clock Tea“ — codziennie Kawa lub herbata 75 gr. Wstęp wolny.

Pg 8279-47.116

Z WIELKOPOLSKI

— * BOREK. Pp. Dąbkowscy Marcin i Marja z domu Szarolowska zamieszkali w Śmieleszkowie pow. Czarnków obchodzili dnia 25 bm. złoty jubileusz małżeński. Jubilatowi szczęście Boże. (bp)

— * GNIEZNO. Julja Sawada z Gniezna, ul. Lecha 12. przebywając przez całą noc ze soboty na niedzielę na cmentarzu św. Trójcy przy ul. Witkowskiej przy grobie tragicznie zmarłego w dniu 7. 10. rb. w Keyni swego meża, kolejarza Józefa Sawady — wskutek rozstroju nerwowego rozkopala grób meża tak dalece, że widoczna była już do połowy trumna. T—umny jednak nie naruszyła i nad ranem około 7-ej powróciła do domu.

— W ub. niedzielę KSM im. św. Stanisława Kostki obchodziło okazale 25-lecie swego istnienia. Rano w kościele św. Trójcy odbyła się uroczysta msza św. a po południu w sali hotelu Europejskiego. Słowo wstępne wygłosił ks. dziekan Zablocki wyzywając młodzież by o chotnie szła w ślady św. Stanisława Kostki. — Meski chóór farny odśpiewał „Hymn młodzieży polskiej“. Sprawozdanie z 25-letniej działalności odczytał sekr. Hein Stowarzyzenie powstało z inicjatywy ówczesnego ks. prob. Krupskiego, który też pełnił obowiązki patrona. Na zebraniach wygłaszano referaty z historii i literatury polskiej. Za czasów patrona ks. Kinastowskiego Stow. liczyło już 90 członków. W czasie powstania poległo na polu chwały 5 członków. Po przyłączeniu do Akcji Katolickiej Stow. przybiera nazwę KSM i jej sysemtem zostaje ks. Badiński. Działalność swą rozwija Stow. w kierunku religijnym, oświatowym i sportowym. P. Bartkowiak wygłosił wiersz pt. „Bóg i Ojczyzna to nasze hasło“. Przemawiał również delegat Centrali KSM p. Borówko. Dyplomy wręczono ks. dziekanowi Zablockiemu, ks. Badińskiemu druhom: Bartkowiakowi, Trepińskiemu, Góralskiemu, Heinowi i Zarzewskiemu. (br)

— * INOWROCŁAW. Przy licznych udziałach zawodników natapilo otwarcie mistrzostw tenisa stołowego, organizowanych przez KS „Goplana“. Otwarcia dokonał prezes klubu mec. Cerkaski, głównym sędzią mistrzostw jest por. Kwitowski.

— Złote gody małżeńskie obchodzili pp. Jan i Marja Starybratowie.

— Na powracającego do domu mieszkańca Inowrocławia Marjana Dreliszaka napadło kilku zbirów, zadając mu straszliwe i niebezpieczne ciosy nożem w twarz i głowę. Nieszczęśliwego odstawiono do szpitala. gdzie dokonano natychmiast koniecznych zabiegów chirurgicznych. tembardziej, że wskutek odniesionych ran Oreliszakowi grozi utrata wzroku. Jednego z napastników, nazwiskiem Winięcki, policja ujęła i odstawia do więzienia.

— Przy dużym zainteresowaniu publiczności chóór meski przy kościele Matki Bożej wystawił w sali parafjalnej znakomitą komedję pt. „Ciotka Karola“.

— Pożar strawił we wsi Dziwie na zarządce rolnika Tadeusza Zaremby stołocę z zawartością zboża i paszy. Przyczyna pożaru nieustalona.

— Śmierć pod kołami pociągu na torze kolejowym w pobliżu wsi Szeżutkowo znalazł jakiś nieznaną meżczyznę. Osobnik ów stał między torami z podniesionymi rękoma, lecz z powodu małej odległości maszynista nie mógł zatrzymać pociągu. Przy zwłokach nie znaleziono żadnych dokumentów. (c)

— * KOŚCIAN. W związku z wpływającym terminem płatności podatku gruntowego, oraz daniny majątkowej Urząd Skarbowy w Kościanie deleguje w dniu 25 i 26 bm. specjalnych urzędników do Śmigła Krzywina, Wielichowa i

Niedzielny handel uprawiany przez żydów

Oborniki (St. O.). Obserwując bieg życia w mieście, zdawałoby się mogło, że handel w niedziele i święta, poza godzinami ustawą nakreślonymi, zupełnie u nas nie istnieje. Wskazują na to pozamykane sklepy. Tymczasem jest to tylko pozór, który często nas myli. Jesteśmy bowiem świadkami, że miejscowi Żydzi, a przede wszystkim Aron Lejb Buks, H. Kleczewska, Isaksohn, oraz Cyrułiczakowa-Friede mimo, że ich sklepy pozornie są zamknięte, w bezczelny i podstępny sposób gwałcą nasze święta i uprawiają prawie bez przeszkód, nawet podczas uroczystości kościelnych, w najlepsze swój handel. Posługują się w tym celu bocznymi wejściami, a nawet wystawiają „czujki“. Nic też dziwnego, że władze, badając, zastają ich sklepy zaknięte, a w rzeczywistości wewnątrz pełno jest klienteli wiejskiej, zbawionej przez Żydów.

Podobno Żydzi ci w niedziele i święta robią doskonale interesy, bez obawy, że spotka ich doraźny mandat karny. Czas byłby z tem skończyć.

— * TORUN. W ub. sobotę odbyło się uroczyste otwarcie gimnazjum kupieckiego przy ul. Sienkiewicza 38. Po uroczystej mszy św. w kościele N. M. Panny odbyła się w auli gimn. akademja, w której wzięli udział przedstawiciele urzędów państwowych, samorządowych i kupieckich z prezesem Izby Przem.-Handl. w Gdyni St. Torem na czele. Po południu odbyły się zawody uczniowskie w „Palacu sportowym“ przy ul. Wały a wieczorem wspólna zabawa. — Do gimnazjum zapisało się około 200 uczniów.

— Staraniem okr. pom. LOPP odbywał się w czasie od 6 do 23 bm. kurs dla inżynierów i architektów z dziedziny budowy schronów w budynkach nowych względnie przystosowanie istniejących domów do celów obrony przeciwlotniczej. W kursie wzięło udział 15 osób z Torunia. Taki sam kurs odbył się dla inżynierów i architektów z powincji w czasie od 18 do 21 bm. z udziałem 41 osób.

— Na narożniku ul. Podmurnej i Szewskiej samochód, kierowany przez szofera Lewandowskiego, zderzył się z taksówką nr. 9, przyczem samochód doznał lekkich uszkodzeń.

— No dworcu towarowym Toruń-Przedmieście w czasie zmiatania śniegu ze zwrotnic, pracownik kolejowy Marjan Walczak z Podgórza dostał się pod koła przetaczanego wagonu, które ucięły mu lewą nogę. Walczaka przewieziono karetką pogotowia do szpitala miejskiego. Stan jego nie jest groźny.

— Linja kolejowa Toruń — Sierpc otwarta zostanie dla ruchu osobowego w dniu 29 bm.

— W Podgórzu pod Toruniem złote gody małżeńskie obchodzili pp. Marcin i Marja Weberowie. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu.

Na Seminarjum Zagraniczne w Potulicach: Z. Z. 5.—, razem 5.— zł.

Na bezrobotnych miasta Poznania: Korzonowska za cofnięcie ogłoszenie 3,30, razem z poprzednio pokwitowaniem 16,30 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Żelazny za niewinne uderzenie Jasińskiego 3.—, N. N. św. Łazarz za podziękowanie za otrzymane laski 6.—, razem z poprzednio pokwitowaniem 35.— zł.

Na chleb św. Antoniego: Józ. Jesionkówna, Poznań, zamiast wiązanki kwiatów do trumny śp. Kolanowej 5,10, razem 5,10 zł.

KSIĘGI SYANU GYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 23 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Handlowiec Ignacy Dąbrowski i gospod. Helena Ordzińska; kowal Marjan Łuczak w Naramowicach i Antonina Knaśkówna w Starynach, pow. pozn.; owdów. liniarz Rudolf Polok i Helena Zabystrzanówna w Cieszynie; urzędnik skarb. Hans Nowaczyk w Przeźmierowie, pow. pozn.; właśc. nieruchom. Stefanja Popiechówna w Obornikach; szof.-ślusarz Mieczysław Zaborowska i ekspedj. Janina Scherzerówna; drogerzysta Czesław Stefaniak w Bojanowie i Ewa Banaszkiewiczówna; mgr. wychow. fizyczn., naucz. gimnazj. Józef Hładysz w Katowicach i stenotyp. Marja Pernakówna; inkas. miejski Edward Michalak i Teresa Sieslakówna; tok. metal. Bolesław Wesołowski w Warszawie i biurowa Cecylja Cichowska; druk. Edmund Wodnikowski i Zofja Wiciakówna; handl. Henryk Andrzejewski i Gertruda Bezdeca; handl. Franciszek Rodak i Erna Nowaczykówna; tok. ślus. Bolesław Lewandowski i krawc. Marta Stachowiakówna; lakiern. Stefan Jercha i służąca Marianna Posluszna; ganc. Piotr Salata i szwaczka Tekla Ziebarth; mechanik Zbigniew Bayer i Gertruda Solarkówna; krawc. Maksymilian Surma i ekspedj. Zofja Polzinówna; urzędnik pryw. Stanisław Sródecki i krawc. Bronisława Maćkowiakówna.

Zgony:

Dnia 23 listopada 1936 r. zapisano następujące zgony: Aniela Wdowicka, z domu Przybylanka, 31 lat; Michał Osuch, woźnica, 57 lat; Genowefa Tomaszewska, pomocnica aptekarska, 26 lat; Krystyna Sroczakówna, 5 dni; Jan Klein, stróż domu, 82 lat; Nikodem Kocik, chałupnik, 65 lat; Marja Lipińska, bez zawodu, 82 lat; Julja Ryglewiczówna z domu Schmidówna, wdowa, 62 lat; Kazimierz Mytkowski, 2 dni; Jan Tyc, 4 m. es., 24 dni; Jan Trocha, robotnik, 32 lat; Zdzisław Wolszlegier, 1 rok, 7 mies., 2 dni; Stanisława Aleksy, nauczycielka prywatna, 29 lat; Genowefa Michałakówna, 5 lat; Stefan Dudek, 20 dni; Anna Lipczyńska, z domu Chartlińska, 61 lat; Marja Stróżakówna z domu Galka, wdowa, 61 lat; Marianna Szajowa z domu Kurzowa, 59 lat; Jan Osiecki, rolnik, 63 lat; Katarzyna Wachowiak z domu Zmudzka, wdowa, 81 lat

Czempinia, którzy w zarządach miejskich dokonywać będą poboru podatku.

— Pow. Tow. Kółek Rolniczych w Kościanie urządziła zebrania, na których omawiane będą sprawy racjonalnego zagospodarowania łąk i chowu inwentarza. Zebrania takie odbędą się w dniu 26 bm. o godz. 17 w salce domu katol. w Krzywiniu, w dniu 27 bm. o godz. 18 w szkole powsz. w Kamieńcu w dniu 28 bm. o godz. 17 na sali p. Jurgi w Wilkowie Polsk., w dniu 29 bm. w sali p. Szukalskiego w Czempiniu i o godz. 16 w sali hotelu Warszawskiego w Kościanie.

— Kat. Stow. Kobiet oddz. Czytelni dla kobiet urządziła w dniu 25 bm. o godz. 18 w Bursie Rzemieślniczej zebranie z referatem p. Wandy Chlapowskiej o Klauzynie Potockiej.

— Nieznani sprawcy wybiwszy dziurę w warstwie ślusarsko-kowalskiej p. Jana Szyszki w Jerce, skąd skradli różne narzędzia ślusarskie — wartości 300 zł. (kk)

— * NAKŁO. Parafia Samokleski z wielkim żalem żegna swego ks. prob. Soboczyńskiego, który z dniem 1 grudnia zostaje przeniesiony do pow. wagrowieckiego.

— Pożar wybuchł w zabudowaniach p. Tarnoborskiego na Nowym Świecie i zniszczył chlew wraz z zawartością.

— W kościele parafji. został pobłogosławiony związek małżeński między p. Pawelkiem, a p. Konieczkówną. (ne)

— * OSTROW. Przed sądem okr. odpowiadał dziś Tadeusz Lekezycki z Wysocka Małego oskarżony o to, że wydzierżawiając swój folwark zapewnił dzierżawcę Młynarskiego, że ziemia w Wysocku Małym posiada plantację buraczaną i kontyngent buraczany. W rzeczywistości tak nie było i dlatego sąd uznał, że było to wprowadzenie w błąd dla osiągnięcia własnych korzyści i skazał Lekezyckiego na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 3 lata.

— Koncert śpiewaka Prokopiena zapowiedziany tu był na ub. niedzielę. W ostatniej chwili występ odwołano, ponieważ na koncert nie przybyła publiczność.

— Kat. Stow. Meżów urządziła w czwartek 26 bm. wielkie zebranie propagandowe z referatem p. mec. dr. Górnickiego z Poznania i p. mgr. Gniazdowskiego, sekr. gen. Kat. Stow. Meżów w Poznaniu. Początek o godz. 20 w Domu Kat.

— Dyplom lekarza-dentysty uzyskała p. Lechosława Lassacińska, absolwentka tuż, gimnazjum, córka kierownika szkoły powszechnej. P. Lassacińska obejmuje tu zakład dentystyczny po lek. dent. p. Ertłównie.

Z POMORZA

— * GRUZIADZ. Zarząd elektrowni miejskiej stwierdził niezwykłe niktę zużycowanie prądu elektrycznego w domu właśc. restauracji Weroniki Maniowej. Przy pomocy dodatkowego licznika kontrolnego stwierdzono, że w ciągu 14 dni w styczniu br. różnica między obiema licznikami wynosiła 185 kw. Podczas rewizji, przeprowadzonej w mieszkaniu stwierdzono, że M. czerpała energię elektryczną nielegalnie z pominięciem licznika. Na rozprawie sądowej M. skazana została na 8 miesięcy więzienia z zawieszeniem oraz grzywnę wysokości 500 zł. (gn)

— * SEPÓLNO. W zabudowaniach rolnika Jarkego we Wielowiezu wybuchł pożar, niszcząc kilka budynków gospodarczych; w płomieniach zginęło 20 świń i wszystkie drobi. Szkody wynoszą ogółem około 500 zł. W nocy na 17 bm. wybuchł pożar w zabudowaniach Żyda Meyersohna we Wieborku, który dzięki ekscytej interwencji straży pożarnej został zlokalizowany. Straty wynoszą około 20 000 zł. — Przyczyny w obu wypadkach nagle nie ustalono. (gn)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

TO WCALE NIE MUSI BYĆ PO HEBRAJSKU...

List od p. Golusa — Co mówi poeta? — Golas, golec, golas i wielu innych — Dokument z XII stulecia — Skąd się wzięła „us”? — Nazwiska, które powstały z przezwisk — Są wśród nich nazbyt wyraziste — A może żydowskie? — Zatem „Pan Emigracja” albo „Pan Wygnanie”? — Światło z Raszkowa wielkopolskiego — Rzecz załatwiona.

W tych dniach dostałem list z drugiego krańca Rzeczypospolitej. Adresant (w przeciwieństwie do adresata) nazywa się Golus. Wyczytał w „Kurjerze Poznańskim”, że „golas” to wyraz hebrajski, oznaczający ziemię, w których obracają się Żydzi pozabawieni ojczyzny. Bliższych informacji o tym wyrazie udzielił mi pewien teolog, do którego zwrócił się był p. Golus z zapytaniem. Teraz udaje się o wyjaśnienie do językoznawcy.

Otóż, kochany Panie Golus, niech Pan przypomni sobie słowa poety: „Wozu in die Ferne schweifen? Sieh, das Gute liegt so nah!“. — POCO szukać w hebrajszczyźnie tego co wolem stoi w polszczyźnie? Wszak Golus to po prostu „golas”, czyli z innym przyrostkiem „golec”, jeszcze z innym „golas”, albo ze spieszczającym „golik” etc. Nazwisk urobionych różnymi przyrostkami od tego przymiotnika „goly” jest sporo, a między nimi bardzo stare; tak np. w bulli papieża Innocentego II z r. 1136, wyliczającej miejscowości, należące do uposażenia arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i ich mieszkańców, znajdujemy nazwiska kmieci: Goly, Golek, Gołost, Gołuch, Gołuj, Golec, Golech, Golej, Golen, Golesz, Golijan (żył z końcem XIX w. w Krakowie duchowny tego nazwiska, sławny kaznodzieja), Golsz, Golsza — jedne urobione od pnia twardego goł —, drugie od miękkiego gol —.

Jeżeli pomiędzy nimi niema Golusa, to dlatego, że przyrostek —us jest, jak się zdaje, świeżej daty i obcego pochodzenia; jest to może łaciński —us, oderwany od wyrazów łacińskich na —us, jak: vagus, Bacchus itp. w epoce wielkiego nasilenia wpływu łaciny, w w. XVI i XVII i użyty do tworzenia wyrazów od pni swojskich. Imion pospolitych utworzonych tym przyrostkiem jest cała masa, np. wisus, nygus, pijus, wiarus, biegus, obdatus, oberwus, palus (włóczęga, próżniak), nagus etc., a nie brak też i imion własnych na —us (wiele imion własnych było pierwotnie imionami pospolitemi) np. Firus, Kolus, Latus, Chlebus, Kordus, Trybus, Frankus, Ranus, Bartus (—ówna poetka w 2 poł. XIX w.), Palus, Kolanus etc., przeważnie z niezbyt przejrzystą etymologią — bo co jest np. Ranus albo Firus? Na Borach Tucholskich pospolitym sposobem upieczczeniowania nazwisk na —ski, —cki jest skrócenie nazwiska i opatrzenie skrótu jakimś przyrostkiem, między innymi także przyrostkiem —us, więc np. od nazwiska Lędowski, tworzą Lędus, od Grabieński — Grabus etc.; może być, że takiego pochodzenia jest niejedno z owych nazwisk na —us np. Ranus albo Firus. Ale są też formacje całkiem jasne, tak np. Wielgus (od „wielgi”) no i last not least nasz Golus (od „goly”).

Nazwiska od przymiotnika „goly” różnymi przyrostkami tworzone to oczywiście pierwotnie przezwiska jednostek, które się z czasem ustaliły jako nazwiska rodowe; w genezę i historię nazwisk polskich wchodzi tu nie mogę, kto ciekawy, zajrzyj do książki Bystronia p. t. „Nazwiska polskie”, Lwów 1927. Zapewne że nazywa się Golas lub Golik (i to są autentyczne nazwiska) może nie być przyjemnie — ale są nazwiska goręsze np. Oszust, Nicpoń, Gałgan, Stryczek, Pluskwa, Brudny (fryzjer w Cieszynie przy moście granicznym, którego nazwisko jakoś nie odstrasza amatorów trwałej ondulacji), Uryniak, Wymiatalek, etc. Dobrze, że jest na to rada: zmienić nazwisko zbyt już wymowne na jakieś więcej neutralne, najlepiej „szlacheckie” — co też w ostatnich czasach masowo się robi.

Przytoczywszy argumenty za polskością nazwiska, wypadłoby jeszcze dowiedzieć, że nie jest ono żydowskie wzgl. hebrajskie, bo tej możliwości przecie z góry absolutnie, wykluczyć nie można, zdarzają się wszak w każdym społeczeństwie językowym nazwiska, będące z pochodzenia wyrazami obcymi, ale, z reguły przynajmniej, będąc to wyrazy ogólnie znane, czego

nie można powiedzieć o takim „golu-sie”. Jest pewna, niewielka zresztą ilość wyrazów hebrajskich, zapożyczonych do polskiego i mniej lub więcej powszechnie znanych, więc np. haman, rabin, goj, ganef, koszer, puryc, mech, meszuga, bachor etc. Nic dziwnegooby nie było, gdyby któryś z nich został użyty jako przezwisko, zaczęto stał się nazwiskiem; takiego jednak nazwiska w polskim społeczeństwie, przynajmniej o ile mi wiadomo, niema. „Golus” to wyraz, z którym, znowu o ile mnie wiadomo, od dość niedawna dopierośmy się zaznajomili, głównie przez prasę; a „Golus” — nazwisko lat ze setką napewno sobie liczy, jeżeli nie o wiele więcej (tutaj westchnąby trzeba: jakże bylibyśmy się przydał polski „onomasticon” historyczny t. j. zebranie wszystkich polskich nazwisk z oznaczeniem ich wieku!).

Jeżeli tedy odrzucamy możliwość, by „golus” stał się nazwiskiem na gruncie polskim, to może być że to nazwisko żydowskie. Otóż ta możliwość jest znowu bardzo mało prawdopodobna. Bo czy weźmiemy wyraz w dzisiejszym jego znaczeniu, czy w starszym pierwotnym (1) uprowadzenie (z Palestyny) na wygnanie (do obcej ziemi) 2) ogół uprowadzonych, żadenby nie miał szansy dość mocnych, by być użytym jako nazwa człowieka. Jako dowód przeciw, niech posłuży porównanie; czy zgadzałoby się ze zwyczajami nazwotwórczymi polskimi nazwisko człowieka: „Wygnanie” albo „Emigracja”?

Gdybym się ograniczył do listownej odpowiedzi p. Golusowi, pożytekby odniósł tylko p. Golus. Ale ja nie chcę kryć światła pod kocem — niechże się dowiedzą także inne Gołęta, że placek z kruszynką i w domu można zrobić, nie trzeba z tem zaraz latać do teologicznej cukierni. Jeżeli bylibyśmy jescze swojem piśmiem czytelników zabawił, pożytek będzie także mój i moja satysfakcja.

Dr. Edward Klich

P. S. Już po napisaniu powyższych uwag dowiedziałem się o istnieniu w Raszkowie Wielkopolskim rzeczownika pospolitego golus ze znaczeniem przenośnym biedak, nędzarz. Okoliczność ta stawia kropkę nad i w sprawie polskości nazwiska i jego przezwiskowego początku.

„Pierzekspert”. W warszawskim Tow. Miłośników Języka Polskiego wygłosił prof. Klemensiewicz odczyt o anomaljach językowych w nazwach przedsiębiorstw. Odczyt nosił tytuł: „Od Techebu do Pierzekspertu”.

W NASZYCH REGJONACH

REALGAR W BALIGRODZIE

Piszą nam z Krakowa: Przedewszystkiem trzeba wyjaśnić, co to jest i gdzie leży Baligród. Za czasów przedrozbiorowych było to miasto, w ubiegłym stuleciu spadło do ról wsi. Leży w powiecie leskim, w Karpatach środkowych, w pięknej, ale mało pod względem turystycznym wykorzystanej okolicy. Niezbyt wyniosłe, do 1200 metrów wznoszące się góry, pokryte są pięknym lasem. Jest tu nawet rezerwat cisów. W okolicach tych mieszkali i do utworów swych je przynieśli: Wincenty Pol i Zygmunt Kaczkowski.

A teraz — co to jest realgar? Jest to minerał barwy jasnorożowej, stanowiący związek siarczku arsenu. Występuje on na Wozuwjusz i w niewielu jeszcze miejscach. Ostatnio odkryto go w Baligrodzie, przy budowie drogi gminnej. Prof. Politechniki Lwowskiej, dr. M. Kamieński prowadzi badania co do stopnia nasycenia sąsiednich warstw arsenem. Wynik tych badań zadecyduje, czy opłaci się eksploatacja dla celów przemysłowych. W razie zawartości arsenu, wody Baligrodu miałyby mieć własności lecznicze.

Trzeba dodać, że okolica Baligrodu posiada inne jeszcze bogactwa. Według tradycji, w dawnych czasach wydobywano w tej okolicy ametysty; znajdowały się też tutaj piece do wytapiania

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Warszawskie Towarzystwo Naukowe odbędzie dn. 25. b. m. doroczne uroczyste posiedzenie. Wykład wygłosi prof. Unwarsz. dr. St. Wędkiewicz na temat: „Kultury narodów romańskich wobec kultur Północy i Wschodu”.

Nowe polskie dzieło o masonerji wyjdzie z pod pióra profesora Uniw. wileńskiego dr. Marjana Zdziechowskiego. Wyjtki z przygotowanej pracy odczytał prof. Zdziechowski na ostatniej Środzie Literackiej w Wilnie.

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Polskiego Tow. Historycznego odbędzie się posiedzenie we środę, 25 listopada b. r. o godz. 18-ej w Seminarium Historycznym (Coll. Minus. III p.). Na porządku obrad — referat dr. W. Knapowskiej p. t. „Z dziejów carbonarii w W. X. Poznańskim” oraz prof. dr. A. M. Skalkowskiego p. t. „O warunkach pracy naukowej na prowincji”.

Instytut Zachodnio - Słowiański w Poznaniu, który wydał już piętnaście tomów „Slavia Occidentalis”, zawierających artykuły i rozprawy z dziedziny językoznawstwa, historii i prehistorji, trzymomową „Gramatykę Pomorską” Lorenza prowadzi „Archiwum Etnograficzne”, w którym ukazały się dwa tomiki: dr. B. Stelmachowskiej „Regionalizm etnograficzny w literaturze Polski Zachodniej” i mag. Pietruszyńskiej „Dudy wielkopolskie”. Teraz zapowiada Instytut Zachodnio - Słowiański — którym kieruje prof. U. P. dr. Mikołaj Rudnicki — trzeci tom „Archiwum Etnograficzne a mianowicie prace prof. U. P. dr. J. J. Bossowskiego p. t. „Sądy Boże na Kaszubach”, publikację z zakresu ludowego prawa zwyczajowego. Niedługo też ma się ukazać dzieło dr. B. Stelmachowskiej p. t. „Sztuka ludowa na Kaszubach”. Wybitna badaczka analizuje motywy, występujące w różnych działach sztuki: w ceramice, hafcie, rzeźbie, w ozdobnym sprzęciarstwie, przedstawia wyniki badań porównawczych sztuki ludowej i sztuki oficjalnej baroku i rokoka. Książka będzie ilustrowana dwustu planszami, ilustracjami i fotografiami. (tk)

TEATR

Stołeczny teatr Powszechny w Warszawie przygotowuje „Intrygę i miłość”. **Teatr w Kielcach** upadł nie znalazłszy poparcia u publiczności. Była to pierwsza scena stała w tem mieście, szkoda, że znikła. Istniała od jesieni. **Teatr klasyczny na Uniwersytecie warszawskim** ma obecnie powstać na wzór istniejącego w Krakowie, gdzie młodzież akademicka od wielu lat wystawia własnymi siłami tragedje i komedje klasyczne. Zebranie konsytycyjne odbędzie się 21. b. m., referaty wygłoszą: prof. Tadeusz Zieliński i Stefan Cybulski.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Bela Bartok przez radio. Przed mikrofonem warszawskim wystąpi wkrótce słynny kompozytor i pianista węgierski, Bela Bartok, jeden z odrodźców muzyki narodowej na Węgrzech.

Jutro:

DWA NOWE TALENTY

przez
Zygmunta Wasilewskiego

żelaza z rudy kopanej w Huczwicach. Niedawno znaleziono w pobliżu, w Monasterzu rudę miedzi. Środkowe Karpaty, zarówno ze względu na swe niewyżyskane dotąd bogactwa, jak i na piękno krajobrazu i zdrowotności okolicy, zasługują na bliższe zainteresowanie i dokładniejsze poznanie. (Dr. Ś.)

Biblioteki śląskie. Praca nad gromadzeniem źródeł i oświetleniem dziejów kultury i literatury polsko-śląskiej rozwija się dzięki usiłowaniu Instytutu Śląskiego. Poparli on obecnie wychodzące w Cieszynie „Zaranie Śląskie”, gdzie w ostatnim zeszycie znajdujemy notatki bibliograficzne W. Olszewicza, wrażenia z bibliotek cieszynskich dr. Kaweckiej oraz Gryczowej, inwentarz inkunabułów cieszynskich i opis biblioteki zboru ewangelickiego w Cieszynie również dr. Kaweckiej i J. Wentuły. Cieszymy się mocno z pomyślnego rozwoju czasopisma. (T. Gr.)

Zmiana herbu m. Szamotuł. Szamotułska rada miejska uchwaliła zmienić tarczę herbową miasta Szamotuł, bowiem według opinji znawców, dawniejszy herb miasta Szamotuł przedstawiał nie głowę ludzką, lecz twarz bez szyi w koronie. (lm)

Książki nadesłane

Bolesław Leśmian: „Napój cienisty”. Warszawa 1936. Wyd. J. Mokrowicza. „Pod znakami poetów”. Serja nowa.
„Pamiętnik, wydany z okazji 10-lecia Związku Tow. Kobiecych we Francji, 1926—1936”. Paryż 1935

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Uczczenie pamięci Ruszczyca. W Wilnie zawiązał się komitet, który projektuje następujące sposoby uczczenia pamięci znakomitego malarza i zasłużonego obywatela: zbiorowa wystawa dzieł, któraby objechała całą Polskę, dalej obszerna monografia o jego twórczości, fundusz stypendjalny jego imienia, wreszcie utworzenie w Wilnie Domu Sztuki imienia Ferdynanda Ruszczyca. Komitet zajmie się wszystkimi temi przedsięwzięciami, aby je urzeczywistnić.

OCHRONA ZABYTKÓW

Szczątki kościoła z r. 1140 odkryto we wsi Kije w powiecie pińczowskim przy odnawianiu dzisiejszego barokowego kościołka. Są to partie murów romańskich, bardzo dobrze zachowane i ciekawe. Dalsze badania w toku, pod nadzorem Urzędu Konserwatorskiego.

Stary obraz z kościoła chodzieskiego, fundowany przez Katarzynę Grudzińską w roku 1676, a przedstawiający św. Antoniego, znajdował się przez przeszło 30 lat w prywatnej kaplicy hr. Bnińskiej z Piętronek. Obecnie wrócił do kościoła chodzieskiego. Ks. prob. Leonard Kurpisz, autor dzieła historycznego p. t. „Kronika Kościołów Chodzieskich”, rewindykował cenny ten obraz, kazał go odrestaurować i umieścić na dawniejszym jego miejscu w ołtarzu kaplicy św. Antoniego. (lm)

KRAJOZNAWSTWO

Wycieczki po Krakowie odbywają się od lat dwunastu staraniem Tow. Miłośników Krakowa. W roku bieżącym odbyło się ich 41 z udziałem prawie półtrzecia tysiąca osób.

MUZYKA

Pieśni wołyńskie na fonografie. Kuratorjum szkolne w Równem zebrało już ponad 300 pieśni obrzędowych z regionu wołyńskiego. Obecnie zaczyna się nowa zbiórka. Wołyń idzie za przykładem Poznania, gdzie prof. dr. Lucjan Kamieński zapoczątkował fonografizację melodji ludowych w Instytucie Muzykologicznym Uniwersytetu Poznańskiego.

LITERATURA

Nalkowskiej „Niedobra miłość” ukazała się w przekładzie niemieckim p. t. „Verhaengnisvolle Liebe”, nakładem Schredera, Hamburg—Lipsk. Krytyka wita rzecz z uznaniem.

Biedny skonfiskowany... Władze sowieckie zakazały przedstawienia opery komicznej „Bohatyri” mającej libretto znanego „poety proletariackiego” Demiana Biednego. Sztuka została zdjęta z afisza już po kilku przedstawieniach. Motywy konfiskaty opiewają w streszczeniu, że Biedny szkaluje legendarnych bohaterów rosyjskich, przedstawia kijowskich rozbojników jako element dodatni, „wydrwiwa chrestes Rusi, który oddział stał w wypadku dodatni, gdyż zbliżył Rus do cywilizacji. — Konfiskata stała się niemalą sensacją.

Ludwig Cohn i jego „Mord w Davos” Znany pisarz żydowski Ludwig Cohn, piszący pod pseudonimem Emila Ludwiga, ogłosił książkę p. t. „Mord w Davos” osnutą na rzekomem tle zająć, które poprzedziły zamordowanie hitlerowca szwajcarskiego Gustloffa przez Dawida Frankfurtera. Wydał ten pamflet Ludwig w przededniu procesu przeciw Frankfurterowi, aby wpłynąć na sędziów. Władze szwajcarskie odmówiły tej książce debitu. Twierdzi w niej Ludwig-Cohn, że motywem zbrodni było znieważenie przez hitlerowców wuja mordercy, rabina Frankfurtera w Berlinie. Prasa niemiecka donosi, że rabin Frankfurter zaprzeczył wobec władz policyjnych jakoby zająć takie miało być miejsce.

Pisma nadesłane

„Przegląd Księgarski”. Nr. 21. Treść: „Od ełw do czynu”. — R. Rzewski: „Umowy o najem lokalu”. — Rozstrzygnięcie konkursu na hasła propagandowe na gwiazdke. — Dajemy głos. — Z praktyki i dla praktyki. — Kronika — Pomoc zimowa. — Informacja i wiadomości. — Komunikaty. — Adr. Red. Warszawa, Chmiełna 27.

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr. 17. Treść: „Hold zasłudze”. — „Ogniska metodyczne”. — Prof. dr. T. Sinko: „O szarmonizowanie podręczników łaciny”. — Dr. A. Rymiewicz: „Przewartościowanie dawnych wartości”. — S. K.: „Prasa o szkole i nauczycielu”. — T. N. S. W.: „a 15-lecie Macierzy Szkolnej w Gdańsku”. — Z życia T. N. S. W.: „Uczczenie Święta Niepodległości”. — Adr. Red. Warszawa, ul. Bracka 18.

„Przegląd Powszechny”. Nr. 11. Treść: E. Elter: „Autorytet prawa”. — R. Piotrowicz: „Imperjum Brytyjskie w nowej fazie rozwoju”. — B. Bojarka: „Potrojne oblicze katolicyzmu”. — A. Kłezewicz: „Przełom w nauce”. — F. asota: „Masoneria w polskim szkolnictwie”. — S. Szczutkowski: „Przebudzenie lwa”. — A. Konopka: „Ozteroletni plan inwestycyjny”. — Przegląd piśmiennictwa. — E. Kosibowicz: „Sprawy kościelne”. — A. Prawdziej: „Sprawy państwa”. — S. Bednarski: „Rzymjskie kongresy prasowe”. — J. Cz.: „Z III Polskiego Zjazdu Filozoficznego”. — Adr. Red. Warszawa, Rakowiecka 61

Przeprowadzka stolicy filmu

Amerykański świat filmowy przeżywa obecnie nielada sensację. Wskutek bowiem nadmierne wysokie podatki, jakie rząd kalifornijski nałożył na wytwórnictwo filmowe, część ich prostopu „wyniosła się” wraz z całym dobytkiem w „tańsze” okolice — do Miami na Florydy. Urzędy skarbowe tamtejsze bowiem nie są tak żarłocznie łapczywe na dolary, jak kalifornijskie.

Warunki klimatyczne i krajobrazowe Florydy nie ustępują w niczem niemal Kalifornii. Przeciwnie krajobraz Florydy jest może bardziej urozmaicony od kalifornijskiego, a klimat wilgotniejszy i łagodniejszy daje lepsze warunki roślinności. Narazie „przeprowadziło się” kilka wytwórni filmowych znęconych świetnymi warunkami naturalnymi i, to przede wszystkim, — materiałami. Za nimi napewno pójdzie cały szereg innych, tak, że istnieje możliwość przeniesienia się na Florydę całej stolicy filmu. I jeżeli tak było, to za dwa, czy trzy lata opuszczona Kalifornia napewno pożałuje swojej zbyt chciwości w stosunku do tej „kopalni złota”, jaką przedstawia przemysł filmowy.

Jakim to wogóle sposobem zbudowano miasto filmowe akurat w Kalifornii, a nie gdzie indziej? Przypadek. Przypomnijmy sobie tylko odległejsze czasy kinematografii, początek jej dziejów, w wśród nich znajdziemy i ten decydujący dla powstania Hollywood moment.

Cofnijmy się do pierwszych lat „Dziesiątej Muzy”, do okresu zaciętej, zażartej niemal na śmierć i życie konkurencji między świeżo powstałymi wytwórniami, a Edisonem, który współcześnie z Lumière'nm wynalazł aparat kinematograficzny, opatentował go na Amerykę i dążył do zmonopolizowania całej filmowej wytwórczości w swych rękach. Był to okres długich i kosztownych procesów nie do wytrzymania dla jednostki, rujnujących ją. Nic też dziwnego, że Edison skapitulował, zadowolając się jedynie przewodnictwem nad wielkim trustem amerykańskich producentów filmowych w roku 1908.

Do tego trustu należało dziesięć pierwszych, a zarazem najpotężniejszych wytwórni. I one, przejąwszy patent Edisona, spodziewały się zmonopolizować złotodajny wynalazek w swem ręku. Ale nowe, drugorzędne wytwórnictwo, wstępując z dnia na dzień, nie chciały wogóle słyszeć o jakiegokolwiek dyktaturze trustu. Produkowały swoje filmy zapomocą aparatów niezaopatrzonych w pieczęć trustu bez jakichkolwiek skrypułów prawnych, czy etycznych. I co ważniejsze filmy te sprzedawano taniej i to o wiele taniej od filmów wyprodukowanych przez trust.

Rzecz jasna, że taki stan rzeczy spowodował w konsekwencji masę procesów. Nie mogąc ich wytrzymać, drobni producenci kupili kamery zagraniczne. A kiedy te okazały się niewielkie, powrócili do krajowych, z tym jednak, że na wierzchu takiej kamery widniała

cudzoziemska marka fabryczna. W ten sposób trust niby to nie mógł mieć do nich żadnych prawnych pretensyj.

Ale i ta kombinacja nie udała się. — Prostopu trust połapał się na niej i znow zaczął przeciwników swych gnębić policją i sądami, a niejednokrotnie, nie mogąc się doczekać prawomocnych wyroków, sami sobie wymierzali sprawiedliwość. Sztab prywatnej policji wpaadał do wytwórni niezrzeszonych producentów i niszczył im aparaty. Później ta prywatna policja konfiskowała im nawet wyprodukowane filmy.

Wytwórnictwo filmowe zamieniało się nieraz w pola walki, bo napastowani drobni producenci t. zw. „outlawi” bronili z bronią w ręku swych warsztatów pracy. Niewiele to pomagało. Niewiele też znaczył fakt zmieniania od czasu do czasu miejsc pobytu, bo detektywi trustu wszędzie potrafili ich wysledzić.

Zdawałoby się napozór, że drobni producenci są już zupełnie przegrani. Ale przypomnieli sobie w porę, że niejaki Selig — członek trustu, znajdując się przed laty w analogicznej sytuacji, schronił się przed szukanami Edisona do Kalifornii, skąd łatwo było umknąć do Meksyku. I oni załadowali swoje ruchomości wyemigrowali do Kalifornii. Jako siedlisko obrali sobie Los Angeles. Miasto to rozrosło się dzięki przemysłowi filmowemu do olbrzymich rozmiarów, stwarzając obok osady filmową Hollywood — stolicę „srebrnej magii”.

Dziś Miami na Florydzie ma szanse wzbogacenia się i rozrostu. Szanse, które napewno wykorzysta ku zazdrości chciwych złota Kalifornijczyków.

(henry)

Pierwszy list na świecie

W muzeum londyńskim „Grafton Galleries” wystawiony jest pierwszy list na świecie. Znalaziono go w wykopaliskach Uru, w Chaldei. Składa się z cienkiej warstwy gliny, przy czem posiada kopertę również ulepioną z gliny. List ten pochodzi z czasów panowania pierwszej dynastji babilońskiej Larzu, a więc około 5000 lat przed Narodzeniem Chrystusa. Z tego, co zdołano odtworzyć z treści owego listu, wynika, że mowa w nim o wynajmie lub też sprzedaży pola, będącego własnością niejakego Annini. Widzimy więc, że pierwszy list na świecie był listem handlowym, a nie... miłosnym!

Teatr Nowy wystawia komedję W. Wernera p. t. „Ludzie na krze”. Występują w niej między innymi p. R. Wasilewski i p. Jadwiga Zaklicka, (jak wyżej), oraz p. J. Korceka, p. S. Smoczyńska i p. Z. Ślaska.

Koncert Chóru Serafickiego

W ub. niedzielę wieczorem odbył się w sali św. Marcina koncert męskiego Chóru Serafickiego przy kościele OO. Franciszkanów, pod dykcją p. J. Chmielewskiego. Koncert urozmaiciły występy zaproszonych solistów: p. prof. F. Łukasiewicza, który odegrał

na fortepianie „La campanella” Liszta i „Phantasie impromptu” Chopina; p. prof. M. Szrejbrowny — grała na skrzypcach „Sarabanda et Tambourin” Leclaira i „Menueta” Beethovena oraz p. W. Niewiadomskiego — zaśpiewał kilka aryj operowych: Jontka z „Halki”, Germana z „Damy pikowej” i arję z III aktu „Tosci”. Solistom, których występy przyjęte były bardzo gorąco przez publiczność; akompanjował prof. M. Sauer.

Chór występił swymi poprzedzili i zakończył produkcję solistów; wystąpił na początku z repertuarem pieśni religijnych, a na zakończenie wykonał kilka utworów świeckich. Dobrze zgrany i posiadający w swych śpiewakach niezły materiał głosowy, pod sprawną batutą p. Chmielewskiego wykazał dobre opanowanie wykonanych utworów. W „Dzwonach klasztornych” Brahmsa solo barytonowe odśpiewał p. Mikołajewski. Ogólnie podobała się humoreska „Myszka” ze słowami M. Jachowicza, z muzyką J. Chmielewskiego, przypominająca zresztą żywo podobny utwór Wallek-Walewskiego. Publiczność dopisała — to znaczy zjawiła się tłumnie i oklaskiwała gorąco wykonawców. (zast)

DLA OCHRONY PRZED
ANGINA
GRYPĄ
I CHOROZAMI
Z PRZEZIĘBIENIA

PANACRIN
BUKOWSKIEGO
ng 20 346

RADJO

Studenckie zwyczaje

W opracowaniu Stanisława Wasylewskiego. Znane są dobrze anegdoty na temat życia studenckiego. Do najciekawszych obyczajów akademickich należy t. zw. „Gąsior”, t. j. marcz przez miasto giesiego kilkutysięcy studentów z chodzeniem do kawiarni, lokali publicznych a nawet mieszkań prywatnych. „Gąsior” to szczyt studenckiego humoru. Są jednak mniej dotkliwe dla mieszkańców miasta obyczaje studenckie, powiedzielibyśmy kameralne. Ich miejscem są t. zw. komersy, odbywające się w lokalach korporacyjnych. Podpatrzył je Stanisław Wasylewski i na ich temat ułożył ciekawą audycję literacko-muzyczną p. „Jvenes dum sumus”. Usłyszymy ją przez radio z Poznania dziś we wtorek o godz. 19.20 do 20.00.

Glucka „Orfeusz”

Krzysztof Willibald Gluck — to jedna z największych postaci w dziejach opery obok Monteverdiego i Wagnera — największy jej reformator. Równieśnik Mozarta tworzy Gluck nowy na owe czasy (druga połowa 18 wieku) rodzaj opery, w którym nie muzyka, lecz dramat wysuwa się na plan pierwszy. Gluck występuje przeciw rozpanoszonemu wówczas przeładowaniu koloraturami i różnego rodzaju efektami muzycznymi, a żąda prawdziwości wyrazu. Wprowadza do opery eszlachetną, poważną linię melodyjną, dramatyczną prawdę, tragiczny patos. Reforma Glucka wywołała w Paryżu istną, muzyczną wojnę domową. Całe społeczeństwo paryskie, nie mówiąc już o muzykach, podzieliło się na dwa obozy: obóz zwolenników Glucka i obóz zwolenników jego rywala — Włocha Pucciniego. Ostateczne zwycięstwo przypadło w udziale Gluckowi. Jedną z pierwszych oper, wprowadzających nową reformę był „Orfeusz”, która nadaje Polskie Radio z płyt dnia 25 bm. o godz. 19.20 w wykonaniu zespołu opery paryskiej pod dyr. Thomassiego

„Podróże i spotkania”

Radjowa audycja chopinowska

Niby słupy graniczne znaczą podróże Chopina poszczególne etapy jego życia. — Pierwsze triumfy odniesione w Wiedniu, powrotny wyjazd do stolicy naddunajskiej, pobyt w Sztutgarcie, gdzie zastaje go wiadomość o zwycięstwie Warszawy przez Moskali, wreszcie chwila przełomowa w życiu Chopina... przybycie do Paryża, a wśród wszystkich tych wrażeń uczucie osamotnienia i tęsknota za Polską — oto treść radjowej audycji, którą opracował znakomity literat Jarosław Iwaszkiewicz. W czasie audycji (dnia 25 bm. o godz. 21) prof. Smidowicz wykona warjacje na temat mozartowskiego „Don Juana” — utwór, który Chopin grał przed publicznością w czasie swego pierwszego pobytu w Wiedniu. Pożatem wykonane zostaną mazurki z op. 6, etudy z op. 10 i „warjacje na temat Belliniego”.

„Potrójny ślad”

Najbliższą premierą eksperymentalnego Teatru Wyobraźni (25 bm. o godz. 22.30) będzie oryginalne słuchowisko Elżbiety Szemplińskiej-Sobolewskiej pt. „Potrójny ślad”. W dialogu pełnym finezji maluje autorka walkę dwóch kobiet o uczucie mężczyzny. Słuchowisko nie ma żadnej akcji; nie się tutaj zasnadczono nie dzieje, a jednak rozgrywa się w słowach walka pełna napięcia i dramatyzmu. Tego rodzaju ujęcie słuchowiska jest wybitnie radjowe. Zawiera elementy niemożliwe do realizowania, ani na scenie, ani w powieści. Debiut Elżbiety Szemplińskiej zapowiada się w radio bardzo ciekawie.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód. — Pomyślcie o tem i złóście ofiarę na Pomoc Zimową dla bezrobotnych,

Już czas pomyśleć o piernikach
Znakomitą przyprawę korzenną

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

We wtorek 24 bm. E. D'Alberta „Zamarłe oczy”, wspaniały dramat muzyczny, którego dotychczasowe przedstawienia spotkały się z niezwykłym entuzjazmem liczącej się publiczności, zachwycającej się cudną muzyką i doskonałymi kreacjami wokalnymi i aktorskimi.

W środę 25 bm. arcydzieło wagnerowskie „Lohengrin”, którego wznowienie w nowej inscenizacji stało się wielkim świętem muzycznym. W głównych partiach czołowi artyści pp.: Dr. Stani Zawadzka, dr. W. Roessler-Stokowska, J. Woliński, Z. Dolnicki, E. Maj, R. Wraga. Kierownictwo muzyczne dyr. dr. Z. Łatoszewski reżyserja K. Urbanowicza.

W czwartek 26 bm. „Zamarłe oczy”.

W sobotę dnia 28 bm. odbędzie się premiera doskonalej operetki Abrahama „Kwiat Hawaju”, w opracowaniu muzycznym kapelm. W. Buchwalda i scenicznym reż. Boleśława Horskigo.

Przypominamy, że od 7 listopada br. na przedstawienia operowe obowiązują ceny miejsc zeszlorzecne.

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro arcykomedja Szekspira „Wieczór Trzech Króli”, z pp. Łabuńska, Porębska, Zasadzińska, Kierczyński, Jaworski, Noskowski i Roslanem w rolach głównych. W piątek dwa przedstawienia pełnego zespołu warszawskiego teatru „Cyrylik Warszawski”, z pp. Dymśza, Brochwiczówną i Zniczem na czele. Odegrany będzie wodewil satyryczny „Karjera Alfa Omegi”. Artyści gościć będą w Poznaniu tylko trzy dni, należy więc korzystać ze sposobności i zaopatrzyć się wcześniej w bilety których z pewnością w ostatniej chwili zabraknie. Popyt jest wielki.

Z Teatru Nowego

Dziś we wtorek świętna, wstrząsająca sztuka Wernera „Ludzie na krze”, poruszająca cały szereg najistotniejszych zagadnień i bolączek naszego życia społecznego, w świetnym wykonaniu czołowych sił zespołu Teatru Nowego z pp. Zaklicka, Korceka, Ślaska, Młodziejowska, oraz pp. Wasilewskim, Pelińskim, Jaroniem i Smoczyńskim na czele. Początek o godz. 8.10

Koncert Ratysbońskiego Chóru Katedralnego

Przyjazd do Polski słynnego na całym świecie „Ratysbońskiego Chóru Katedralnego” stanowiąc będzie wielkie wydarzenie artystyczne jakiegoś świadkiem będą tylko dwa miasta — Poznań i Kraków. Liczne propozycje jakie znakomity chór ten otrzymał z innych miast Polski, musiały spotkać się z odmową a to z powodu zgóry ułożonego wielkiego tournée oraz wyjazdu do Ameryki gdzie chór zaangażowany został na dłuższy okres. „RATYSBOŃSKI CHÓR KATEDRALNY” slynie ze swej wielkiej tradycji pielęgnowania najwyższego kunsztu śpiewaczego. Już za czasów Karola Wielkiego założony został internat dla chłopców, którzy byli przez najwybitniejszych dyrygentów systematycznie kształceni w śpiewie a najzdolniejsi z nich dostawali zaszczytu wcielenia ich do zespołu chórowego. Ten sam proceder tj. wybór chłopców do chóru odbywa się po dzień dzisiejszy, nad czem czuwa obecnie znakomity dyrygent katedralny ks. Dr. T. SCHREMS. Chór składa się z 40 chłopców i 20 mężczyzn (ksieży).

„RATYSBOŃSKI CHÓR KATEDRALNY” służył wzorem założenia takiego zespołu niemal wszystkim kościołom katedralnym w świecie. Nawet taki słynny „Chór Sykstyński” wzorował się na tradycjach chóru ratysbońskiego i na jego sposób został stworzony. Wiadomo, że wszyscy wybitni dyrygenci katedralni, których chóry mają rozgłos w świecie, studiowali muzykę kościelną w słynnej szkole ratysbońskiej. Z polskich wybitnych osobistości, którzy studja swe ukończyli w Ratysbonie wymienić nam wypada p. szambelana Feliksa Nowowiejskiego, ks. Dr. Gieburowskiego oraz ks. Hlondowskiego.

W programie „RATYSBOŃSKIEGO CHÓRU KATEDRALNEGO” usłyszymy pieśni kościelne oraz świeckie jak Wagnera i Brucknera. Na koncert ten, który odbędzie się w piątek, dnia 27 listopada wiecz o godz. 8 w Auli Uniwersytetu wybiera się cały muzyczny Poznań i okolica. Będzie to wieczór emocji artystycznych jakich dawno nie przeżywaaliśmy. Bilety w cenie 1 do 5 zł są do nabycia w firmie A. Szrejbrowski, ul. Pierackiego 20, tel. 56-98.

Ze względu na obecność na koncercie J. Em. Prymasa Polski Ks. Kardynała Dra A. Hłonda uprasza się P. T. Publiczność o punktualne przybycie.

zg 14 668

Dziecko zdrowe, pełne życia to szczęście matki.

W trosce o zdrowie swego dziecka winna więc każda matka podawać mu przez jesień i zimę Emulsję Tranową. Emulsja Tranowa wyrobu Scott & Bowne, zwana ogólnie Emulsją Scotta, stanowi bowiem doskonały środek odżywczy i wzmacniający dla dzieci. Emulsja Scotta wytwarzana jest na podstawie długoletnich doświadczeń z najlepszego norweskiego tranu leczniczego, który, jak wiadomo, jest najbogatszym źródłem witamin A i D. Odpowiednie dodatki smakowe i dostateczna zawartość soli wapnia i sodu czynią Emulsję Scotta odżywką chętnie przez dzieci przyjmowaną i zalecaną przez największe powagi lekarskie, jako czynnik zapobiegawczy i leczniczy w krzywicy, zółcach (skrofulozie), nieprawidłowym ząbkowaniu itp. Żądajcie jednak prawdziwej Emulsji Scotta ze znakiem ochronnym „Rybak z dorszem na plecach”. Do nabycia od zł. 2.—

126645 129476 130251 133684 134498 639 135265 87
 546 136630 137839 138040 139355 493 140005 503
 141079 289 142636 144287 448 602 146571 147438
 148041 150313 151861
 152617 153748 154062 155314 156000 47 488
 157781 158293 385 159256 527 76 160871 162414
 165019 168037 172 277 171010 137 172467 178151
 174141 175520 176763 883 955 177487 631 178396
 180420 181173 83328 644 864 184120 611 927 185968
 186293 307 717 187137 318 188861 189015 521 844
 190047 324 191547 192261 320 193410 194247 654 850.

Po 50 zł na N-ry:
 1657 702 923 2862 3238 4322 956 5393 447 6547
 7375 9207 14 10163 12704 889 994 13080 159 425
 14238 17078 281 312 18391 521 19444 20509 778
 21745 949 22760 24264 25016 611 27 733 34 83 827
 26145 745 27222 987 28145 73 29173 30004 31582
 32177 32032 206 530 634 761 33126 50 34847 35336
 321 36840 37573.
 38453 537 39505 951 41902 45214 46604 888 47149
 49604 52080 196 667 934 53123 55797 56588 760 816
 85196 570 860 60308 18 763 831 981 61030 669 62503

W Studiu wieczory
„EMKA“
 wł. Marian Włodarczak,
 Poznań, ul. Wrocławska 30
 telefon 36-83
 Przyjmujemy Obligacje Pożyczek Państwowych i asygnaty „Kredyt“.

63939 64032 468 65024 504 66010 60 463 67671 790
 69481 740 75 943 70212 460 590 71282 72615 73185
 459 973 75809.
 76073 132 391 568 798 77424 94 658 767 79390
 80002 714 89 81365 82585 979 83457 970 91 85044
 116 830 86519 89 830 87423 89748 90569 91007 118
 581 92353 94190 646 735 95715 96709 923 98016
 460 99195 768 945 943 100184 101215 66 921 28
 102018 523 911 103456 104047 116 360 628 53 872
 105157 106103 107385 108210 321 537 778 845 960
 109749 110389 113075 657 824 45.
 115372 686 117202 752 995 118292 361 624 45
 791 119665 121977 122751 123431 125403 126485
 707 127646 820 937 128331 446 798 131129 313 741
 73 132377 943 134950 135518 136173 799 996 139461
 141111 142167 410 86 548 941 143233 145033 293
 153548 155451 556 642 157967 158376 556 160551
 625 161492 854 162514 163361 938 165575 166211
 339 146231 373 651 147778 148042 137 534 641 149161
 540 150199 187 767 151165 220 403.

Amatorom gry w loterję
 przypomina Dyrekcja Towarzystwa Pomocy Naukowej dla Dziełecząt, że urządza loterję gwiazdkową (radio, obrazy, książki, gry, zabawki, słodczyce itd). Losy w cenie 50 groszy (co 4-ty wygrywa) są do nabycia u Braci Dawidowskich, ul. Pierackiego, Szrejbrowski, ul. Pierackiego oraz w Księgarni św. Wojciecha, gdzie część fantów została wystawiona w oknie dzięki uprzejmości Dyrekcji. Ciągnięcie 4-go grudnia, zg 710

442 660 751 167277 443 169573 666 759 170601 52
 70 171590 173184 327 176012 177113 627 178433
 92 602 95 180177 334 93 181118 47 182412 183047
 406 184232 901 185437 844 186538 886 187175 688
 188255 408 189061 279 190365 192489 193213 973
 194091 762.

W niedzielę, 22 listopada 1936 r., o godz. 10,35 rano zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona i troskliwa matka, ś. p.

z Przybyłów

Aniela Wdowicka

w 32 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 26 b. m., o godz. 3 z kostnicy przy ul. Sielskiej 13 na Górczynie. Msza św. odprawi się nazajutrz o godz. 9 rano w kościele Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pograżeni
mąż z synem i rodzina.

Poznań, ul. Półwiejska 22.

zg 14 777

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 22 listopada 1936 r., zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, w Warszawie, opatrzona Sakramentami św., nasza droga, ukochana matka, siostra, teściowa i babka, ś. p.

Pelagja z Czerniejewiczów Majewiczowa

przeżywszy lat 80, o czym donosi

w ciężkim smutku pograżona
rodzina.

Wyprowadzenie zwłok oraz nabożeństwo odbyło się w Warszawie z kościoła św. Józefata. Złożenie zwłok do grobowca rodzinnego odbędzie się w Poznaniu w czwartek, dnia 26. bm. o godz. 3 po południu z kaplicy cmentarza św. Marcina przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne odprawi się w czwartek o godz. 9 w kościele św. Marcina.

Warszawa, Janiszewo, Bydgoszcz, Sędziszew.

zg 14 779

ś. p.

Marja Lipińska

zmarła dnia 22 listopada rb., przeżywszy lat 85. Pogrzeb odbędzie się w Środę, o godzinie 3 po połud. z kaplicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pograżona
rodzina.

Pg 8343-58,103

Poznań, Bydgoszcz, Wągrowiec.

+

Dnia 23 listopada 1936 r., o godz. 4.30, zasnął w Bogu, po dłuższych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany syn, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Stanisław Priebe

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 27. bm. o godz. 10.30 z domu żałoby na cmentarz parafialny w Trzemeszno.

W ciężkim smutku pograżeni
matka, rodzeństwo i rodzina.
 Miaty, Trzemeszno, Tuchola.

zg 14 780

+

Dnia 21 listopada 1936 r., zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i kochana matka, babcia, siostra, teściowa i ciocia, ś. p.

Maria Stróżakowa

z domu Gałka

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się w Środę, dnia 25. bm. o godz. 3 po południu z domu żałoby, ul. Mylna 14 na cmentarz parafialny.

W ciężkim smutku pograżeni
dzieci, wnuki i rodzina.

zg 14 775

Poznań, Osieczna, Pamiątkowo, Auby (Francja).

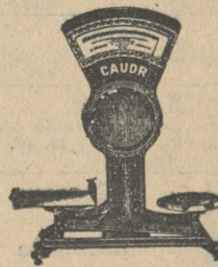
POLSKI surowiec - POLSKI kapitał - POLSKI robotnik

Przodujące
 w całej Polsce

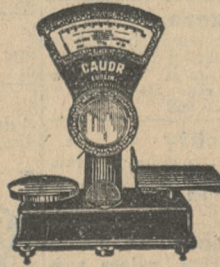
wagi lekarskie
 marki
„CAUDR-LUBLIN“

wagi uchyłne
 marki „CAUDR-LUBLIN“

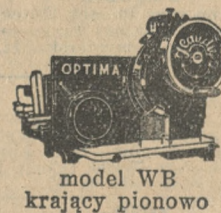
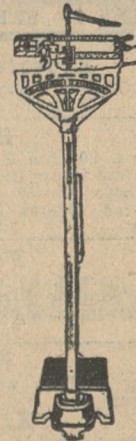
krajalnice wędlin
„OPTIMA“

z odkrytym
 spodem

z zamkniętym
 spodem

model WB
 krajający pionowo

model WC
 krajający poziomo

poleca Szan. Klienteli

Pierwsza Lubelska Chrześcijańska Specjalna Fabryka Wag Uchylnych J. Caudr

ng 20590

Informacje, demonstracje:

ul. św. Marcin 25 w Tow. Block-Brun, Sp. Akc. — Tel. 10-52

W drugą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.
Władysławy z Matelskich Świtalskiej

odprawi się
msza św.

dnia 25 listopada 1936 r. o godzinie 8-ej w Kościele Bożego Ciała. zg 14 778

Orzechy rumuńskie-laskowe
 Migdały włoskie
 Słivki Jugosłowiańskie w workach i skrzyniach

połącza ng 14769

St. Barełkowski

Hurtownia Kolonialna

Poznań, ul. Woźna 18, telefon 39-00, 56-56

OKAZJA!

Większy Skład Konfekcyjny i Galanterji z towarem i urządzeniem, bardzo dobrze prosperujący, obrót przeszło (100 tysięcy), od 12 lat w jednych rękach w większym mieście powiatowym li tylko z powodu zmiany stosunków rodzinnych **korzystnie do sprzedania.** Do objęcia potrzeba około 20 tys. zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego ng 20 571.

KLINIKA LALEK
 Reperacje
 przyjmuje się
 do 20 grudnia
PIĘKNE LALKI
 Nowości w olbrzymim wyborze!
„Aquila“
 Św. Marcin 61,
 Pl. Wolności 9.

ng 20 230

Lokale handlowe 3 - 4 pokoi

śródmieście Poznania

Ubikacje przemysłowe 30x20 m.

z boczną kolejową poszukują. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 14 773.

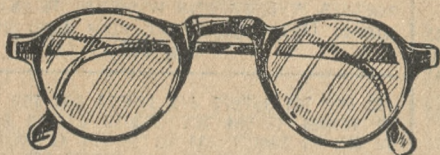
FUTRA

damskie męskie, lisy, dogodne warunki spłaty

WAŚKOWSKI
 ul. Działyńskich 7, parter
 Telefon 4688, zg 14684

Praca biurowa

nadmernie nuży oczy,
gdy nie są chronione
dobrymi szklami „Uro-Punktal“ Zeissa

od **Gregera**

27 GRUDNIA 18

Dostawca Ubezpieczalni Społecznej.

Pg 8267-47.24

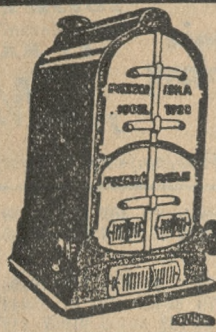
Tapety Listwy Linoleum Ceraty

dg 3171 Kokosy poleca najtaniej

WYSŁKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkowskiego 19
tel. 12-92.

„Iskra“ - baterje - - anody -

A. PIECHOCKI POZNAŃ
Pg 7141.2

Oszczędnościowe kotły

do centralnego ogrzewania
pat. „Höntscha“,
opalać można każdym opałem.
Tanie paliwo zmniejsza znacznie
koszty ogrzewania.

Höntschi Ska Sp. z o.o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI.

ng 19 422

FARBY LAKIERY POKOSTY

Fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych tylko
Poznań, **Wodna 13, tel. 53-26.**
EMALJA BIAŁA 1 KG (PUZKA) 2,- ZŁ
ng 19 871

Najtańsze źródło

ZAKUPU
**KONFEKCIJ
męskiej
i chłopięcej**
Najnowsze fa-
sony i desenie
tylko w firmie
M. MALEWSKI
Wrocławska 38.

d 3190

LOKALE

widne, murowane, na cichy
przemysł ca 150 kw. mtr.
poszukuję zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zg 14794

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalejsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo.
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tem
5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje
się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświa-
teczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. KAMIENICE

Dom
Kościan, główna ulica, dwa skła-
dy, pięć mieszkań, wjazd, sprze-
dam natychmiast. Gotówka 20
tysięcy. Dobra okazja dla kup-
ców każdej branży. Adres Kurjer
Poznański de 3619

Parcele
Komandoria 2 000 m² sprzedam.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 40 577

Kupię
dom czynszowy lub wille w Po-
znaniu, Gnieźnie, Bydgoszczy,
Ostrowie Wlkp., za cenę do 40
tys. wpłacam 20 000.— resztę od-
stepuję hipoteką wzgl. spłacam
w ratach miesięcznych. Pośred-
nicy wykluczeni. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 495

Willa
nowa, trzymieszkańcowa, wpłaty
32 000.— Szwajcarska 14 — 4,
3-5.

Wille
sprzedam dochód 3 360.— cena
35 000.— wpłata 25 000.— Sw.
Marcin 32, m. 15. zdg 40 519

Willa
ogrodem 6 ubikacji 13 000.—
wpłaty 9 000.— przy tramwaju.
Błoch, Aleje Marcinkowskiego 15
zdg 40 581

Kamienice
komfortowa dochód 20 000, dogo-
da na hipotekę amortyzacyjną sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 528

Parcele
Winiary korzystnie sprzedaje.
Wiadomość Kurjer Poznański
zdg 38 891-2

Parcele
budowlane po ca. 800 m² Główna,
ul. Rzeźnicza tanio na sprzedaż. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 40 726/7 lub wprost Plac
Działowy 11, m. 4.

Wielki dom
z restauracją, 2 piętrowy przy
rynku w
Tarnowskich Górach
G. śl. tanio do nabycia. Cena 62
tys. zł. wpłaty 28 000.— zł do-
chód 6 800.— zł. Paweł Zogłówek
Tarnowskie Góry, Rynek.
zdg 40 707

Wille
7 pokojowa Ostrowa, tanio
sprzedam, Maciejewski, Focha 81
telefon 62-66. zdg 40 854

Parcele
budowlane przy ulicach Góreckiej
Kopanina, Pogodnej tanio sprze-
dam Bajerlein, Koszyńska 12.
zdg 40 800

Kamienicę
centrum, narożnik, sprzedam. Cen-
a 350 gotówka, lub 200 wpłaty i
przejęcie długów. Przy kupnie
półowy wpłata 75 000. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 40 807

Wille
komfortowa przy tramwaju 25 000
sprzedam, Dom Złocen, Pocztowa
nr. 15. zdg 40 805

Kamienica
Czempiniu dwa składy, dochód
2 000, cena 16 000, wpłaty 4—6 000.

Parcela
przy Hetmańskiej zwarta budo-
wa 6 500, Karaluz, Poznań, Mar-
szałka Focha 25. zdg 40 794

Kamienice
nowa dochód 7 300.— wpłaty 55
tys. Gruszczyński, Aleje Marcin-
kowskiego 17 a. zdg 40 630

Parcele
front Górna Wilda, front ul. Pra-
dzyńskiego, front ul. Umiańskiego
od 500—1 000 m², bardzo krzy-
stnie na sprzedaż, Górna Wilda 92
dom ogrod. zdg 40 656

Dom
śródmieściu ul. handlowa, dochód
3 600.— cena 26 500.— wolny skład
mieszkanie, Dutkiewicz, Chwali-
szewo 70. Pg 8344-58.105

2. PIENIĄDZ

Wspólnika
do powiększenia obrotów w in-
ternym przedsiębiorstwie z kapi-
tałem do 10 000.—, Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 40 355

6 000.—
oddam zamiast pożyczonych na
jeden rok 5 000.— Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 733

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Rabka.
Pierwszorzeczny pensjonat
„Opatrność“
zupelnie odnowiony. Ceny niskie
poleca M. Andraszowa.
zdg 40 858

4. OSOBISTE

A. D.
Adres nieznanym Proszę pisać
poste restante Leonard Kutzner
zdg 40 624

100.—
zł komu powiem nieprawde chi-
romantka „Lu-ne“, Focha 111,
mieszkanie 22. zdg 40 813

Za
dług zony mej Leonardy z An-
drzejewskich Zagórskiej zamiesz-
kałej Swarzędz nie odpowiadam.
Czesław Zagórski, Bruchowice.
zdg 40 633

6. OŻENKI

Urządnik
gospodarczy, lat 43, na dobrej
stałej posadzie, 250.— mies., po-
siada 11 000.— gotówki, szuka
wysokiej, miłej i zgrabnej zony
z dobrej rodziny, posiadającej
gotówkę lub gospodarstwo. Oferty
fotografja Kurjer Poznański
zdg 40 704/5

**Znajomości
matrymonjalne**
w zamożnych sferach, szybko so-
lidnie, dyskretnie, ułatwia Echo,
dysponując obryzkiem doborom.
Poznań, sw. Marcin 68, telefon
50-30. zdg 40 696

Dla
swey siostry, lat 24, bardzo sym-
patycznej i o miłej powierzchow-
ności, posiadającej wykształcenie
i posąg w formie połowy cztero-
piętrowego domu położonego w
najlepszej części miasta Poznań
i nieobciążonego hipotecznie,
poszukuje za drogą odpowiedniej
partii, Agenci wykluczeni. Dy-
skrecja ścisła zapewniona. Ła-
skawe zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego pod zdg 40 844

7. SPRZEDAŻE

Kryształy najtaniej
„Lamus“ Strzelecka.
Pg 7976-58.42

Brzoza
ca. 60 cbm 2 metrowych bloków
przeciętnej szerokości 18 cm, gru-
bość: 45—50 mm/m n. sprze-
dają. Oferty Kurjer Poznański
zdg 39 662

Placchy
nieprzemakalne impregnacja prze-
ciwgnilna sprzedaje najtaniej. —
Wejman Kościelna 17.
zdg 39 132

Meble
w wielkim wyborze poleca naj-
taniej
K. Bakoś,
Stary Rynek 51. zdg 38 164

Zakopane
Willa murowana centrum 14 u-
miejblowanych pokoi, pomieszcze-
nia gospodarze garaż. Parcela
1 000 m², Koncesja pensjonatowa.
Gotówka 32 500.— długotermino-
wy dług hipoteczny 30 000.—
Upelnomocniony do sprzedaży ad-
wokat Aulich, Zakopane, Kru-
pówki.
ng 19 261

**Jeszcze szczęśliwie
ćwiartki**
2 klasy poleca kołektor Kedziora,
Sieroca 5/6. zdg 32 833

Miaższ jabłkowy
śliwkowy, marmelade, powidła
mieszane pierwszorzecznej jakości,
po cenach najkorzystniejszych
poleca
„Jagol“,
Poznań, Sw. Wojciech 29, tel.
52-82. Pg 7965-44.92

Skład
węgli na sprzedaż. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 567

Kafle
pięć, angielski przenośne najta-
niej. Dolna Wilda 49.
zdg 40 262

Radio
3 lampowe na anode sprzedam ta-
nio. Ul. Szamarzewskiego 31. —
m. 12. zdg 40 583

Młyn
parowy 300 ctr. stacja na miej-
scu, dom komfortowy korzystnie
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 40 576

Sprzedam
kolonialke zaprowadzona magiel,
bez konkurencji 2 pokoje kuchnia.
Adres Kurjer Pozn. zdg 40 564

**Wytworne
Płaszcz
Futra
Poranniki
Swetry
Kostiumy
narciarskie w ol-
brzymim wyborze
poleca najkorzyst-
niej F-a A.
Dzikowski,
Poznań Stary Rynek 49, telefon
29-68, Asygnaty „Kredyt“.
Pg 7797-37.174**

„Každy
ma takiego psa, na jakiego zas-
ługuje“. — Dogi, boksery, foks-
terjery owczarki niemieckie, pin-
czery, rodowodami najpiękniejsze
okazy w kraju. I nagrody na
międzynarodowych Wystawach.
Zapytanie znaczek dołączyć. —
Kojec „Sarmatia“, Nowawies-
browa, Mogilno. zdg 37 949

Kolonjalke
na auto ciężarowe około 2 1/2 tony
zamienie. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 40 600

Walizki
tanio. Czyst. Szkol-
na 11.
Pg 7925/6-41.36 7

Maszynę
do pisania Remington 10 sprze-
dam. Telefon 40-76. zdg 40 541

Samochód
6 cyl. limuzyna po gener. remon-
cji, instalacji Bosch, 4 nowe
opony za 1 800 zł do sprzedania.
Obejrzeć: Garaż, Kościelna 30,
telefon 72-51. zdg 40 534

Nowy
manej, cało żelazny 32 obroty ko-
rzystnie sprzedam, cena 280.— zł
Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 605

Karakułowe
futro tanio. Górna Wilda 41. —
m. 4, od 2—5. zdg 40 608

Paletot
męski średnia. Sw. Marcin 68.
m. 23. zdg 40 619

Koźnierz
skunksowy, gotowy, tanio sprze-
dam. Poznań, Rybaki 16, m. 7.
zdg 39 231

**Płaszcz
eleganckie
damskie
najtaniej
wprost
z
fabryki
Wildowa - Syn
Wodna 1,
Asygnaty kredytowe!
ng 19 275 6**

Kolczyki
złote z brylantami, szafirem oka-
zynie do sprzedania. Marszałka
Focha 47, m. 6, front. zdg 40 772

Motor
prąd zmienny. Górna Wilda 28
m. 6, telefon 79-90. zdg 40 769

Futro
męskie tchórz. Grudnia 5 — 10.
zdg 40 755

Skrzydło
metalowa płyta tanio. Wierzb-
cice 43 a — 3. zdg 40 709

Gitare
tanio sprzedam. Kilińskiego 8. —
m. 3. zdg 40 691

Pianino
krzyżowe czarne. Skarbowa 4 —
m. 8. zdg 40 689

Skład cukierków
przy najruchliwszej ulicy Pozna-
nia, istniejący od 16 lat z powo-
du choroby od zaraz. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 40 860

Restauracyjne
3 kanapy, stoły tanio. Kiosk. —
Piłsudskiego 33. zdg 40 855

Skład
spożywczy tanio sprzedam, nagły
wyjazd. Adres Kurjer Poznański
zdg 40 846

Koń
7 lat stary na sprzedaż. ul. Sta-
szica 23. zdg 40 749

Kryształy
wielkim wyborze okazynie tylko
Jezuicka 10 (Świętosławska)
Dom Okazyjnego Kupna.
Pg 7 839-45.40

Pianino
zagraniczne okazynie do sprze-
dania, Podgórna 5 — 1.
zdg 40 747

**Pianino, gabinet,
skrzypce**
(Stradywarius), Plac Wolności 7
m. 15, podwórze 2. zdg 40 730

Skład
kolonialno - spożywczy sprzedam
korzystnie z powodu przejęcia
ojcowsiny. Ul. Gwiaździsta 7, na-
rożnik Pałacza. zdg 40 728

Skład
spożywczy dobrze prosperujący
przy ruchliwej ulicy. Adres Kur-
jer Poznański zdg 40 720

Piekarnię
w Poznaniu przy ruchliwej ulicy
elektryczny zapęd sprzedam lub
zamienie na mniejszą piekarnię
lub na prowincję. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 711

Limuzyna
Citroen C. 14 okazynie na sprze-
daz. Piłsudskiego 22. zdg 40 712

Restaurację
obszerne ubikacje pewna egzy-
stencja, najruchliwsza ulica oka-
zynie sprzedam. Wedzickowski,
Piekary 11. zdg 40 714

Skład
papieru tanio sprzedam. Adres
Kurjer Poznański zdg 40 809

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony
cena 4 000. Adres Kurjer Po-
znański zdg 40 792

Okazyjne
kupno wszelkich urządzeń domo-
wych także

kompletnych pokoi
spiesz się wszyscy na
Jezuicka 10
(Świętosławska). Pg 7 833-45.41

Pianino
firmy zagranicznej. 3 Maja 3 a.
mieszkanie 13. zdg 40 678

Lis
czarny — 30 złotych. Stroma 1.
mieszkanie 5. zdg 40 664

3 krowy
wysokocielne, młode sprzedam
spiesznie i korzystnie. Adamski,
Główna 32, telefon 19-01.
zdg 40 644

Ślubne
obrazki gładkie rzeźbione, złote
i złoczone poleca Chwilkowski. —
Nowa 8, Bazar. zdg 40 777

Tapczany
fotele, leżanki gwarantowanej ja-
kości najkorzystniej u fachowca.
Wrocławska 14. zdg 40 775

Jadalnię
meble holowe. Stolarnia, Bukow-
ska 9. zdg 40 828

Kolonjalke
18 lat egzystencji, magłem, duże
mieszkanie, tania dzierżawa. —
śródmieście sprzedam w biegu ta-
nio 3 000 zł zaraz z powodu cho-
roby. Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 830

Siodło
angielskie, kompletne sprzedam.
Aleje Marcinkowskiego 15, m. 5.
zdg 40 834

Sypialnie
polerowane,
Jadalnie
z witrynami,
Gabinety
nowoczesne

Kuchnie
nowe, używane kupisz najtaniej
Komisowej Hali Mebli,
Wrocławska
38, Pg 8395-58.108

Meble
najtaniej
fabryczny skład mebli
Wrocławska 19. dg 3736

Kożuch
figura toższa, stół składany tanio
Górna Wilda 103, m. 2. p. 4129

11. KUPNA

Olcha
Kupuje każda ilość dwumetro-
wych walków olszowych od 14
cm w czubie wzyż, zdrowych,
prostych, bez czarnych, chorych
seków. Oferty z podaniem ceny,
warunków dostawy Kurjer Po-
znański zdg 39 663

„Occasion“
kupuje stara biżuterja, złoto,
srebro, brylanty, platynę, kwity
lombardowe, Franciszyński, Al.
Marcinkowskiego 23. zdg 32 926

Parawan
mahoniowy kupie, Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 40 574

Psa
podwórzowego ostrego i pokojo-
wego (Teriera) kupi „Pasmil“ —
Gasiorskich 4 a. zdg 40 571

Kiosk
dobrym położeniu kupię lub wy-
dzierżawie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 40 539

Motocykl
używany do 500.— kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdg 40 540

Cebuli
trwałej i pietruszki kilka wago-
nów kupię. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 40 527

Sztuciec
srebrny, porcelane stolowa kupię.
Podać cenę, oferty Kurjer Pozn.
zdg 40 596

Obrączek
złoty parę, aparat fotograficz-
ny. Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 609

Beczki
dłaspirtysu, żelazne pojemności
około 500 litrów okazynie kupi-
my. Gorzelnia, Długie Stare.
dg 3754

Maszynę
Adler 7 duże pismo, Oferty Kur-
jer Poznański zdg 40 856

Rowerek
dziecięcy łańcuchowy 3 kołach
dobrym stanie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 848

Holenderską
wagę kupię. Focha 87 — 6.
zdg 40 812

12. DO WYNAJĘCIA

Czteropokojowe
Lodowa 29, komfort, telefon
79-67. zdg 39 512

3
pokoje z komfortem bezpodatko-
we, czynsz 85 zł. Marszałka Fo-
cha 126 — 6. zdg 40 128

Czteropokojowe
Lodowa 29, telefon 79-67.
zdg 40 310

Pełnokomfortowe
trypokojowe, bezpodatkowe za-
raz. Zgoda 20. zdg 40 312

1 pokój
od gospodarza willi wolne, czynsz
zgóry. Zgłoszenia Mazowiecka 6.
zdg 40 781

Dwupokojowe
kuchnia komfortowe 65.— poważ-
nym Al. Hetmańska, Focha 56,
skład obuwia. zdg 40 522

Czteropokojowe
willi i soneczne, Traugutta 29 a
zdg 40 525

5 pokoi
z przynależnościami do wynaje-
cia od 15. 12. 36 lub później. —
Bliższe dane portjer, Wrocława-
ska 30. zdg 40 513

3 pokoje
kuchnia, łazienka, Jeżyce gospo-
darz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 510

4 pokoje
słoneczne z kuchnią, łazienka itd.
w śródmieściu III piętro, tylko
pewnym płatnikiem wydzierżawie
Zgłoszenia Stary Rynek 75, u go-
spodarza. zdg 40 535

Dwupokojowe
komfortowe. Grochowska 15.
zdg 40 506

13. SZUKA MIESZK.

Poszukuję
1-2 pokoi z kuchnią, płace rok zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 953

Próżnego
pokoiu od gospodarza zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 537

Pokoju
kuchnia, czynsz pół roku zgóry od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 622

2 pokoi
kuchnia poszukuje młode bezdzietne małżeństwo, oboje etatowi urzędnicy państwowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 836

2-3
próżne organizacja akademicka, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 850

Trzypokojowego
od 1. 1. 37 poszukuje niem. małżeństwo. Pośrednicy wykluczeni. Dokładne oferty Kurjer Poznański zdg 40 721

4 pokoje
komfortowe nie wyżej 2 piętro od zaraz poszukiwane. Zgłoszenia Polmin. św. Marcin 18, tel. 35-36 lub 36-46.

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie trzypokojowe śródmieściu na 2 pokoje lazienka. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 771

15. POKOJE UMEBL.

Klatki
także małżeństwu. Szyperka 3, m. 9. zdg 40 589

Fredry
1 — 18. zdg 40 585

Słowackiego
35 — 7 I. utrzymaniem — bez. zdg 40 553

Dwuosobowy
przechodni obiadam, fortepianem Ratajczaka 9 — 10. zdg 40 569

Pokój
I. ptr. ewentualnie z utrzymaniem. Zupańskiego 21, m. 4. zdg 40 556

Jackowskiego
36 — 8. zdg 40 523

Pokoik
Łakowa 7, m. 6. zdg 40 507

Czysty
Wodna 17/18, m. 14. zdg 40 598

Marcinkowskiego
1 — 7, II. zdg 40 606

Ładny
wygody, Wielkie Garbary 44 — 7 zdg 40 607

Pokoik
Śniadeckich 9 — 8. zdg 40 559

Pokój
frontowy, Działoskich 1, m. 15. zdg 40 613

Frontowy
niekrepujący. Chwaliszewo 53/54 m. 4. zdg 40 464

Elegancki
klatki, Łakowa 16 — 6. zdg 40 625

Frontowy
dwuosobowy. Piekary 22, m. 10. zdg 40 621

Pokój
utrzymaniem. Ratajczaka 33 — m. 11. zdg 40 618

Pokój
z dobrem utrzymaniem lub bez. Ratajczaka 29, m. 6, I ptr. zdg 40 773

Lepszemu
panu. Ratajczaka 11 a — 110. — wejście 8. zdg 40 770

Elegancki
pokój z utrzymaniem. Ogrodowa 3, m. 8. zdg 40 761

Wielkie
Garbary 6 — 5. zdg 40 692

Solidnej
osobie. Wroniecka 1/2, m. 17. zdg 40 688

Eleganckie
1 lub 2 łącznie. Matejki 4, m. 4. zdg 40 687

Klatki
Pierackiego 8 — 12. zdg 40 841

Młyńska
12 a — 10. zdg 40 857

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem). zdg 40 825

Studentce
urzędnicze słoneczny tano. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 40 746

Pokój
umeblowany, Piekary 13 b, parter m. 2. zdg 40 716

15.—
pokoi, piec, elektryczność, lazienka. Pościel własna. Grobla 14 — 10. zdg 40 811

Cieszkowskiego
6 — 6. utrzymaniem — obiady. zdg 40 797

Słoneczny
pokój, Patr. Jackowskiego 17, mieszkanie 12. zdg 40 791

Dwa
frontowe. Mickiewicza 19 — 8. zdg 40 788

Pokój
słoneczny ładny. Słowackiego 52, mieszkanie 6. zdg 40 786

Kulturalnemu
panu — pani utrzymaniem, centralne, lazienka. Mickiewicza 27, mieszkanie 5. zdg 40 793

Frontowy
niekrepujący. Długa 3 — 2. zdg 40 817

Pokoiku
w śródmieściu 20.— zł z własną pościelą poszukuje pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 839

Poszukuję
pokoiu umeblowanego na biuro, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 740

Pokoju
małego taniego centrum. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 40 838

Piekarnia
przepisowa z mieszkaniem, składem do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 686

23. ROZMAITE

Kamienie
do zapalniczek — hurtownie — fajki, wiśniówki, papierosnice — wielki wybór — Dybicki, Wrocławska 1. dg 3739

Wróżka
Świętosławska 8 — 1. zdg 40 591

Akuszerka
Błaszczakowa, Palacza 70, przyjmuje pani, udziela porady. zdg 36 828/9

Samochodem
odwiedzam województwo Poznańskie, zabieram przedstawicieli km 7 groszy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 595

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2
przy Świętokrzyskim
przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. dg 3301-2

Chiromantka
przepowiada całego życia, przestrzeżga od złych wypadków. ul. Kraszewskiego 1 — 13. zdg 40 790

Zellidin
grafolog - chiromant przepowiada św. Józefa 9 a, mieszkanie 8. zdg 40 642

22. ZGUBY

Znaleziono
portmonek dworcem — poniedziałek 23. 11. Zgłosić się Kurjer Poznański zdg 40 827

Osobę
która zabrała torebkę w kinie Apollo, dnia 23. bm. bardzo proszę o zwrot papierów, kluczy do Kurjera Pozn. zdg 40 868

24. NAUKA

Szkoła Tańców
Mikolajczak - Kledecka, Św. Józefa 6. Pg 7977-33.74

Szkoła Tańców Szczurkówny
Pocztowa 23. zdg 40 557

Kursy stenografii
pisanie maszyna rozpoczynam 2 grudnia. Kantaka 1. zdg 40 835

Kroju
modelowania najnowszego. Strojna, Podgórna 7. zdg 40 532

Kursy kroju, szycia
dziennie, południowe i wieczorne, przyjmuje, warunki najkorzystniejsze. Klawiterowa, Poznań — Marji Magdaleny 1, m. 7. dg 3163-4

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12, telefon 33-08 zdg 40 736

Kroju
modelowania wyuczyć się można łatwo najnowszym sposobem. Kroje ostatnich nowości poleca Strojna, Podgórna 7, Poznań. zd 40 533

25. MUZYKA

Młodszy
Jazzbandzista śpiew możliwie hawajska gitara od 1. 12. potrzebny. Londyńska, Masztalarska. zdg 40 554

Fortepian
(skrzydło) do wynajęcia 8.— Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 524

Młodszy
pianista acordeonem od zaraz potrzebny. Londyńska, Masztalarska. zdg 40 837

Duet
piewszość potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 789

ILUSTRACJA POLSKA

SZEROKO ROZPOWSZECHNIONY TYGODNIK ILUSTROWANY

Najświeższy numer (48) zawiera ciekawe feljety, reportaże, nowelki m. in.: "Telefon idzie na spacer, Lot dokoła ziemi, Walka o Łuk Cezara w Toruniu, Madryt w ogniu bomb i granatów, Nowy zawód dla pięknych pań, Egzotyczny czworonożny przyjaciel człowieka. Poza to jak zwykle dział kobiecy, kącik młodzieży, powieść i moc humoru

Bezpłatne numery okazowe na życzenie wysyła Administracja "Ilustracji Polskiej" w Poznaniu, św. Marcin 70

DAJE GWARANCJĘ SKUTECZNEJ REKLAMY KUPIECKIEJ

Przyjeżdźnym
tanio. Wodna 13 — 9. zdg 40 820

Frontowy
odnowiony obiadam. Strzelecka 6, m. 10. zdg 40 641

Pokój
dla solidnego pana. Półwiejska 6, m. 24. zdg 40 637

Ratajczaka
40 — 11, utrzymaniem. zdg 40 636

Jeden
dwuosobowy urzędnikom. Szkolna 13 — 5. zdg 40 669

Dwuosobowy
Ratajczaka 11 a — 68. zdg 40 655

2
z klatki. Aleje Marcinkowskie- go 5, m. 8. zdg 40 676

Pokój
niekrepujący osobne wejście, czysty, elektryczność — pl. Bernardyński 4, m. 5. zdg 40 667

Ogrodowa
2 — 8, utrzymaniem. zdg 40 653

Kantaka
8/9 — 10 na biuro lub mieszkanie — kuchnia. zdg 40 780

Przyjeźdźnej
inteligencji. Ratajczaka 38 — 3. zdg 40 829

Paniom
jedno-dwuosobowy. Świętokrzyski 3 — 14. zdg 40 831

Wspólny
p. af. Marcin 16, m. 21. zdg 40 892

Frontowy
ładny utrzymaniem. Marcina 66/67 mieszkanie 10. zdg 40 833

Kulturalnemu
lazienka, elektryka. Obejrzęć — 7 wieczór, rano 9. Łakowa 14 — m. 22. zdg 40 866

16. SZUKA POKOJU

Pokoiku
skromnego śródmieściu do 15.— szuka pani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 582

Poważny
pan poszukuje pokoju nie wyżej II piętra, utrzymaniem, bez. Cena dokładne warunki. Okolica Jasnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 578

Skromnego
pokoiu poszukuje 20.— używaniem maszyny. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 544

Czystego
kulturalnych, taniego, pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 500

Urzędnik
zupelnie niekrepującego najchętniej z klatki, bezwzględnie czystego. Pościel własna. Oferty ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 40 599

Małżeństwo
wyplacalni poszukują 1-2 umeblowanych. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 40 601

Próżnego
lub umeblowanego klatki, elektryczność, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 855

Próżnego
częściowo dwuosobowy centralne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 177

Szukam
pokoiu niekrepującego okolica Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 617

Klatki
centrum urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 673

Próżnego
samotna, nauczycielka, najchętniej bezpośrednio gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 835

17. LOKALE

Sutereny
frontowej poszukuje. Oferty czynszem Kurjer Poznański zdg 40 496

Składowe
100 m² na cele przemysłowo-handlowe, światło elektryczne wydzierżawie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 594

Piekarnia
od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 759/60

Magazyny
ekspedycyjne obszerne podwórce oraz obszerne lokale fabryczne odda Cichocka, Strzelecka 14 a. zdg 40 767

Pokój
na biuro, warsztat, centrum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 826

Ubikacji
średniej jasnej śródmieściu na warsztat mechaniczny szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 40 635

Warsztat
dla każdej branży mały 30. zł odda zaraz. Administrator, Kraszewskiego 9 b. zdg 40 675

18. DZIERŻAWY

Piekarnia
w Gnieźnie przy ruchliwej ulicy od czterdziestu lat dobrze prosperująca, z mieszkaniem, po całkowitemu odrestaurowaniu i wbudowaniu nowoczesnego rurkowego pieca, na dogodnych warunkach zaraz do wydzierżawienia. Poważni reflektanci zechcą się zgłosić L. Bukalski, Gniezno, Chrobrego 37. Pg 8326-58,81

Dzierżawy
180 mórg objęcie 12 500.— 240 mórg objęcie 10 000.— 330 mórg objęcie 14 000.— 600 mórg objęcie 35 000.—

"Rekomendacja"
Poznań, Podgórna 6, tel. 49-76 zdg 40 739

Zakład dentystryczny
założony 1918, wydzierżawie — sprzedam lub uprawnioną siebie przyjmę. Focha 29 — 6. zdg 40 814

Zegarki
wszelkiego rodzaju sprzedaje, reperuje najkorzystniej własnej pracowni Bernard Sobczyński, — Aleje Marcinkowskiego 16, skład dg 3737

Sellima
słynna wróżka przepowiada za złotego. Ratajczaka 9 — 7. zdg 40 648

Futra
spody pod futra, wydry, lisy — skóry wszelkiego rodzaju na obsady, reperacje futer fachowo i tano

Józef Dawid
Poznań, Nowa 11 przy Starym Rynku. Pg 7442-43,47

Kuśnierka
przerabia, naprawia futra po domach. Marcin 62 — 6. p. 4122

Znana
Adarelli przepowiada
z kart Braminów, reki. Przyjmuje do 9 wieczór. Podgórna 13, mieszkanie 10. zdg 40 629

OGÓLNOPOLSKIE

Środa, 25. listopada.
6.30 audycja poranna; 11.30 audycja dla szkół (dla dzieci młodzieży); "Udrowne okiary" — bajki Lucyny Krzemienieckiej; 11.57 sygnał czasu; 12.03 kwartet Zymunta Schara (z Krakowa); 12.40 "O karanie" — pozadanka Ireny Mowsowiczowej; 12.50 dziennik południowy; 15.00 wiadomości gospodarcze; 15.15 — programy lokalne; 16.10 "Gdy wlecy ludzie byli mali" — "Mały Mozart" — słuchowisko — (dla dzieci starszych); 16.40 "Jesień w muzyce" — pieśni w wyk. Irenei Cywińskiej (sopran); 17.00 "O prace dla żołnierzy zwolnionych z wojska" — odczyt wywóz Jerzy Podolski; 17.15 koncert chóru ukraińskiego pod dyr. Dmitra Kotko (ze Lwowa); 17.50 "Miesiąc Polaków" — feljeton wygi. pułk. Adam Borkiewicz; 18.00 poradanka aktualna; 18.10 wiadomości sportowe; 18.20 programy aktualne; 18.50 "O zarządzaniu gospodarstwem" — pozadanka. (Eddz nadaje aud. loka.); 19.00 opowiadanie z książki Arkadego Fiedera p. t. "Kanada pachnie żywicą"; 19.20 program lokalne; 20.35 Chwilka Biura Studiów; 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 poradanka aktualna; 21.00 "Opowieści o Chopinie. — Podróż i spotkanie" — IV wieczór w opracowaniu Jarosława Iwaszkiewicza. Wykonawcy: Józef Smidowicz — fortepian; — Orkiestra Symfoniczna P. R. pod dyr. Grzegorz Fitełberka. W programie: Wariacje na temat duettina z op. "Don Juan" — Mozarta op. 2. Wariacje na temat marsza z op. "Purytanie" — Belliniego (Hexameron). Mazurek z op. 4. Etiuda Nr. 3 E-dur z op. 10; 21.45 Louis Spohr: Oktet E-dur op. 32; 22.20 eksperymentalny teatr wyobraźni nadaje premyjery słuchowiska p. t. "Podwójny ślad" — Biblioty Szeplimskiej-Sobolewskiej. Reżyseria Aleksandra Wexlerki.

WARSZAWA

Środa, 25. listopada.
Warszawa — 15.15 utwory R'o Gebhardta w wykonaniu małej orkiestry P. R.; 5.55 "Skryżyna techniczna" — red. Wacław Frenkiel; 18.20 koncert reklamowy; 19.45 program na jutro; — 19.20 Krzysztof W. Gluck: "Orfeusz" — opera w 3-ach aktach w wykonaniu zespołu opery państwowej pod dyr. Thomasa'ego (płyty); 23.00 muzyka taneczna (płyty).

POZNAŃ

Środa, 25. listopada.
Poznań — 13.00 muzyka rozrywkowa. V-ty koncert z cyklu "Muzyka narodów" (płyty); — 13.55 przegląd zjedowy; — 15.20 koncert reklamowy; 15.35 "Życie kulturalne i społeczne Poznania"; 15.40 poradanka społeczna; 15.45 wuiaszek Kazio omówi listy od dzieci. Amelita Galli Curci śnie- wa dla dzieci (płyty); — 18.20 "Czwartek literacko-artystyczny w Pałacu Działoskich" omówi Stanisław Sojceki; 18.30 muzyka kameralna. Wykonawcy: Włodzisław Pietrzycki — klarnet. Józef Witkowski — fagot. Beethoven: Duo na klarnet i fagot z towarzyszeniem fortepianu; 19.20 "Najcichsza bohaterka listopadaowego roku" — słuchowisko Tadeusza Markowskiego — porządzone przemówieniem Stanisława Wasylewskiego; 19.50 audycja talentów.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na środe:
17.00 Bukareszt. Muzyka lekka. Wrocław. Koncert orkiestrowy. 17.15 Mediolan. Recital fort. 18.00 Frankfurt. Popołudnie muzyczne. Monachium. Koncert

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Dziewczyna
skromnem gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 813

Pracowita
uczciwa szuka posługi 3 razy tygodniu, praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 590

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 587

Praczką
poszukuje prania, pierze czyste i sumienne. Polecona od sióstr. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 550

Uczciwa
poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 40 572

Dziewczyna
poszukuje posady do pomocy pani lub dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 565

Młodsza
szuka posady dzieci prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 560

Posługaczka
nawskroś uczciwa, dobrze polecona bez gotowania szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 581

Dziewczyna
uczciwa i pracowita w prowincji poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 579

Dziewczyna
uczciwa, pracowita poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 565

Dziewczyna
dobra poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 562

Poszukuje
posady jako służąca do wszystkiego od 1. 12. 1936. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 516

Kucharka
zna dobra kuchnię, zaprawy, szywną bieliznę szuka posady 1. na probostwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 518

Gospoia - służąca
samodzielną, uczciwą szuka posady w lepszym domu ewent. własną pościel. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 508

Uczciwa
samodzielnie gotuje dobre świadectwa szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 40 612

Uczciwa
dziewczyna, dobrymi świadectwami poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 620

Starsza
uczciwa z dobrymi świadectwami poszukuje posady lub posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdg 40 699

Osoba
w charakterze służącej z dobrem poleceniem, samodzielna w pracach domowych i gotowaniu szuka posady od 1. 12. lub 15

Uczciwa
szuka posady z dobrym gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 824

Przychodnia
do wszelkich prac domowych szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 750

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 735

Gospodynini - kucharka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 710

Biedna
grzeczna z świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 787

Pracznica
szuka prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 639

Służąca
Kresów, zwinną, poręczną, do wszystkiego szuka posady 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 634

Służąca
z praniem i gotowaniem szuka posady do państwa od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 658

Dla
osoby uczciwej z prowincji szukam miejsca lub posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 674

Starsza
dziewczyna, uczciwa z dobrymi świadectwami z gotowaniem poszukuje posady od 1. 12. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 843

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem przyjmie od 15. 12. lub później do wszystkiego do 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 863

Posługi
szukam przed południem, okolica Jezyc. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 304

Posługi
2-3 razy w tygodniu szukam. Jezyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 305

Uczciwa
pracznica szuka prania, sprzątania Oferty Kurjer Poznański zdg 40 421

Początkująca
młodsza z prowincji szuka jakiegokolwiek posady od zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 410

Dziewczyna
poszukuje posady z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 477

Dziewczyna
uczciwa, sumienna poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 1-szego. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 455

TEATRY

Poznań, wtorek, 24. 11.
TEATR POLSKI: Wtorek, 24. 11. „Wieczór Trzech Króli”.
Środa, 25. 11. „Wieczór Trzech Króli”.
Czwartek, 26. 11. „Wieczór Trzech Króli”.
TEATR WIELKI (Opera):
Wtorek, 24. 11. „Zamarłe oczy”.
Środa, 25. 11. „Lohengrin”.
Czwartek, 26. 11. „Zamarłe oczy”.
TEATR NOWY: Wtorek, 24. 11. „Ludzie na krześle”.

KINA

Poznań, wtorek, 24. 11.
APOLLO: Wale Królewski.
CORSO: „Zdobywcy i Doleńcy”.
GLORIA: „Kobieta bez maski”.
GWIAZDA: „Wesoła Rozwódka”.
OSWIATOWE T. C. L.: „8 godzin Dr. Morgana” oraz „Irlandia”.
METROPOLIS: „Suzy”.
RENAISSANCE: „Tajemnica pokoju nr. 309” oraz „Srebrne ostrogi”.
ŚLONCE: „Tajna Brygada”.
SFINKS: „Kto ostatni całuje?”.
ŚWIT: „Bohaterowie ulicy”.
TECZA-LAZARZ: „Czarny Anioł”.
TECZA-WILDA: „Kapitan Blood”.
WILSONA: „Maly Król”.

Dziewczyna
samodzielną z dobrym gotowaniem szuka posady od zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 452

Dziewczyna
skromna, uczciwa poszukuje posady do małej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 370

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 438

Dziewczyna
uczciwa skromna z prowincji z gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 392

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje pracy u jednej osoby za małym wynagrodzeniem, ostatnie miesiące sześć lat. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 392

CHLORAMI Karyka Zak Poznań
SNIĘZNO BIAŁA MIĘTOWA PASTA DO ZĘBÓW
Pg 834041-2 783 9

Inni
Urządniczek gospodarczy
kawaler z dłuższą praktyką i szkołą rolniczą, zamierzony rolnik, świadectwa, referencje b. dobre, przyjmie posadę na skromnych warunkach od 1. 3. Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 39 452

Młody
czeladnik piekarski, katolik, z roczną praktyką poszukuje posady zaraz lub później, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 108

Kuśnierz
modernizuje futra tanio poszukuje posady w domu, z domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 509

Książkowa
rutynowana, kilka lat praktyki w młynach, pisząca na maszynie, korespondentka, szuka posady od zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 877

Kucharka
z dobrym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 819

Krawcowa
szyje elegancko biegle plaszcze, suknie, szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 816

Poszukuje
jakiegokolwiek pracy lub stróżki nocnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 861

Przyjme
posadę samodzielną do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 661

Ekspedjentka
branży rzemieślniczej poszukuje wypomóżki. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 827

Rządca
lat 41, bezdzietny, 16-letnia praktyka większych majątkach, szkoła rolnicza szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 448

Ekspedjentka
blawatów tow. krótkich uczciwa, sumienna, kilkuletnia praktyka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 573

Portierstwa
poszukuje z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 517

Prasowaczka
szyta bieliznę szuka posady prasowni. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 511

Sekretarka
i kucharka siły wykwalifikowane poszukuje posady w pensjonacie restauracji, hotelu najchętniej Zakopane, okolice. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 526

Panienska
inteligentna poszukuje posady do dzieci, pomoc w nauce od 1-5 klasy. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 166

Inteligentna
osoba, milej powierzchowności, łagodnego charakteru szuka posady gospodynini do samotnej osoby, dobrze gotuje, ładne świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 575

Mistrz
fryzjerski z kartą rzemieślniczą i przemysłową, przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 611

Chłopiec
pragnie wyczyć się krawiectwa (utrzymaniem) w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 706

Panienska
do bufetu lub obsługi gości najchętniej w kawiarni szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 847

Syn
uczciwych rodziców, silny szuka pracy lub do posyłek. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 430

Kucharz
dzielny swym zawodzie skromny wymaga szuka posady. Patrona Jackowskiego 30 - 30. zdg 40 383

Osoba
inteligentna, mila, nawszkroś uczciwa, dobrego charakteru, do brze polecona, zna lepsze szyje, gotowanie, prasowanie sztywnej bielizny, przyjmie posadę gospodynini domu do samotnej osoby, chętnie wyjazd. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 39 908

Szukam
posady jako podreznica do krawcowej lub dzieci od 1 wż. 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 161

Krawcowa
dobrym krojem, szyciem dziennie 1,50 szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 668

Panienska
młoda, uczciwa, dobre świadectwa, poszukuje do bufetu „Expressem” lub piekarni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 130

Nauczycielka
wychowawczy, pozwolenie nauczania przyjmie posadę do dzieci od 3-10 lat lub w składzie konfekcji, dobry niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 738

300
wpływowemu za wyrobienie posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 455

Krawcowa
domowa 1,25 dziennie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 482

Krawcowa
poszukuje posady 2 zł dziennie, szyje podobu najnowszych żurnali. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 162

Krawcowa
mistrzini poszukuje posady, może wyjechać. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 747

Panienska
Szukam posady do składu kolonialnego lub pieczywa, sierota bez środków życia, lat 21, polecona, utrzymaniem, spaniem, bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 034

Wychowawczyni
dluzoletnie świadectwa, kochająca dzieci, szyćce poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 212

Książkowa - kasjerka
dzielna siła, zestawia bilanse, reguluje zaległości pierwszorzędne referencje, poszukuje posady w majątku zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 024

Kucharka
młodsza samodzielna, praniem do wszystkiego 2 osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 493

Krawcowa
do ręki krawcowi poszukuje posady z kilkoletnią praktyką. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 287

Panienska
z praktyką poleceniami poszukuje posady w cukierni lub w innej branży, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 350

Krawcowa
bardzo eleganckim szyciem szuka posady w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 346

Dzielny
handlowiec, lat 36, 10 lat praktyki, wykonujący sumiennie swoje obowiązki, wzmowny polsko-niemieckim. 400.— kaucei przyjmie posadę przedstawiciela na samochód, magazyniera woznego lub inkasenta. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 157

20,—
utrzymaniem przyjme prace biurową, składu lub do dzieci. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 40 200

Początkująca
stenotypistka biegle w stenografii niemieckiej szuka praktyki. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 40 240

27. WOLNE MIEJSCA
Potrzebny
od zaraz kawaler kowal - szofer obeznany z
fordzonem
Reflektuje się tylko na dobra site, Majętność Rakózka, poczta Szoldry, pow. Kościan. dg 3752

Potrzebny
zaraz czeladnik kawaler, znający piekarstwo i ciastkarstwo, Zgłoszenia piśmienne Jan Zalwert, Przystajni, piekarnia, poczta i stacja kolejowa Panki. zdg 40 462

Dentysta (ka)
starszy uprawniony jako kierownik zaraz potrzebny za dobrem wynagrodzeniem Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 491

Uczeń
zegarmistrzowski z dobrym wychowaniem potrzebny. A. Matysiak, św. Marcina 9/10. zdg 40 555

Uczennice
potrzebne do haftu. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 563

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz. Polna 14, m. 5. zdg 40 603

Młody blawatnik
potrzebny od zaraz. Wynagrodzenie i wolne utrzymanie. Oferty z fotografią, odpisami świadectw podać Kurjer Poznański zdg 40 538

Krawcowe pierwszorzędne
praktyka szwalniach miarowych. „Femina”, Fredry. zdg 40 515
Kto może polecić 15 do 17 letn. nawszkroś uczciwe zgrabne dziewczę do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 514

Młynarz
potrzebny od zaraz z praktyką ewentualnie obeznany z motorem gazowym lub szofer. Adres wskazać Kurjer Poznański zdg 40 530

Ekspedjentka
biegła zaraz. Chwaliszewo 71. — rzeźnictwo. zdg 40 501

Pielęgniarki
własna łazienka dla stosowania zabiegów wodoleczniczych. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 614

Od 1 stycznia 1937 r.
poszukuje ogrodnika, kawalera, dobrego fachowca w kwaciarstwie — prowadzenie oranżerii — inspekt, znającego rynek zbytu z kaucją do mego zakładu ogrodniczego położ. blisko Poznania. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 40 602

Starsza
samodzielną gospodynini — dobra kucharka dla prowadzenia większego domu, na prowincji oraz pokojówka z praniem potrzebne od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 520/1

Dziewczyna
wiejska do wszelkiej pracy, kochająca dzieci potrzebna od zaraz. Poznań, Marsz. Pocha 159. zdg 40 684/5

Posługaczka
Mostowa 5 — 7. zdg 40 766

Maszynistce
bardzo biegle piszącej najchętniej z własną maszyną zaraz dam pracę na c/a 10 dni. Zgłoszenia telefon 50-30. zdg 40 758

Pokojówka
potrzebna, dobre świadectwa. — Aleje Marcinkowskiego 11, m. 6. dg 3755

Odsprzedawców
domokrążnych na Wielkopolskę i Pomorze poszukuje do sprzedaży środków kosmetycznych, fryzjerskich, technicznych itp. Zgłoszenia pod „1137” Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 20 587

Fryzjer
dzielny potrzebny. Kozia 19. zdg 40 690

Potrzebna
krawcowa w domu na bieliznę i garderobe, znajomość niemieckiego. Wenecjańska 2, biuro. zdg 40 849

Pomocnik handlowy
od 1 grudnia, sumienny do hurt i detalu składu towarów kolonialnych, obznajomiony prowadzeniem żurnalu amerykańskiego. Oferty z fotografią, odpisami świadectw, podaniem pensji przy wolnym stole, stacji Kurjer Poznański zdg 40 743

Ekspedjent
dekorator branży blawatów pierwszorzędna siła potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 725

Panna
do składu potrzebna z kaucją. — Adres Kurjer Poznański zdg 40 717

Stała
posada — wypożyczenie z 500.— krótko, najchętniej elektromonter. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 808

Dziewczyna
czyista, gotowaniem. Zgłoszenia 8-10. Adres Kurjer Poznański zdg 40 694

Pokojowa
z dobrymi poleceniami może się zgłosić. Aleje Marcinkowskiego nr. 11. zdg 40 680

Emulsja „Erbe”
z tranu norweskiego
zawierającego 500 jedn. Witamin A i 250 " Witamin D

R. Barcikowski S. A. Poznań

Ucznia
ukończoną szkoła dokształcającą od zaraz do hurt i detal składu towarów kolonialnych, wolny stół stancja. Własnoręcznie pisane zgłoszenia Iłski, Srem. zdg 40 731

Kasjerka
dominjalna, rutynowana, potrzebna. Zyciorys, odpisy świadectw wymagania Kurjer Poznański zdg 40 631

Reprezentującej
piszącej maszyną. Adres Kurjer Poznański zdg 40 864

Nauczyciel
z prawem nauczania dla chłopca VI klasy powsz. z fort. zechce się zgłosić. Maj. Gadki. zdg 40 867

29. ROZRYWKI

Fotografie
portrety, zdjęcia ślubne, grupowe techniczne Fotoexpress, Majewski św. Marcina 6. zdg 40 753

Radjoodbiorniki
najważniejszych fabryk, wszelkich typów, długoterminowe spłaty, gotówką taniej
sprzęt radjowy
wielkim wyborze stale na składzie

Kazimierz Matuszak,
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. ng 17 809

„Gwiazda”
Od środy 29. bm.
Shirley Temple
w najmłodszej roli
Złotowłosy Brzdać.
zdg 40 626

Radio
tylko solidne Telefunken, Prems. Dogodne spłaty. Przyjmujemy pożyczki. Fachowa obsługa.
Radiolavox
Poznań, Ratajczaka 14, tel. 52-15. dg 3691

Restauracja Britania
Piłsudskiego 2, poleca wyborową kuchnię. Obiady 3 dań, abonament 90 gr. Porcje śniadankowe 50 groszy. dg 3437

„Kto ostatni całuje”
wiedeńska komedia arcyśmiesznych nieporozumień.
Kinoteatr „Sfinks”
zdg 40 321

„Kapelusz”
modnie przefasonowany odwieczony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich, damskich. 27-go Grudnia 2. podwórze. zdg 55 552

Frieg Latrzański
udelikatnia
upiększa
małuje
i chroni
cerę

FALKIEWICZ POZNAŃ
FABRYKA PERFUM I KOSM. ZAŁ. 1911 R. W PARYŻU
Pg 7978-47.183

Humor zagraniczny

Kłopotliwy fant wygrany na loterii dobroczynnej. (x)

Co futro = to **Edmund Rychter** = co palto = to **Edmund Rychter** = co ubranie = to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata
na miesiąc grudzień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji z 3,20 w agencjach w mieście z 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4,10. kwartalnie z 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce z 5,00, w innych krajach z 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświadczeniowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznie 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadyżki; Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11,10, w dni przedświąteczne do godz. 10,45 wieksze dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek.); słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200.149.